

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2128608	Peper, Marianne	MID-FIN	
ONDERWERP			
Kadernota 2018-2021			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

De raad stemt in met:

- het financieel perspectief 2018-2021 (inclusief de begrotingsuitgangspunten);
- de (voorgestelde) nieuwe beleidswensen;
- de (voorgestelde) lokale lastenontwikkeling.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Uitgangspunten bij de Kadernota 2018-2021

Hoofdvraag voor ons is: Hoe waarborgen we die aangename en sociale stad die we met z'n allen willen blijven? Daartoe zijn in het coalitieakkoord drie speerpunten benoemd: de financiën van de gemeente meerjarig op orde brengen, de transities in het sociale domein gestalte geven en de binnenstad versterken. Daarnaast hebben we in het coalitieakkoord op alle andere beleidsterreinen benoemd welke ontwikkelingen wij willen realiseren. Deze koers is voor het college leidend geweest bij de voorstellen voor de inhoudelijk en financiële koers voor 2018 en de voorstellen voor nieuw beleid die we in deze Kadernota presenteren. In de inleiding van de Kadernota hebben we de keuzes uitgebreid toegelicht, zodat we koers willen houden bij de uitvoering van ons coalitieakkoord 2014-2018 "Samen aan de slag voor een energiek en aangenaam Hengelo!". De invoering van de Omgevingswet in 2019 komt daarbij als grote opgave. Hierbij blijven voor ons de uitgangspunten voor een solide financieel beleid gelden: een sluitende meerjarenbegroting aan uw raad aanbieden en het op peil houden van de algemene reserve. Ondanks het positieve jaarrekeningsaldo 2016 stellen wij een gedeeltelijke verlaging van de dotatie aan de algemene reserve voor. Dit biedt ruimte voor extra voorstellen voor nieuw beleid die bijdragen aan een energiek en aangenaam Hengelo. Daarnaast zien we dat de algemene reserve ook de komende jaren ruimte geeft om de opgave binnen het sociaal domein adequaat uit te voeren en te investeren in de binnenstad om hiermee de gewenste ontwikkeling op gang te brengen. Bij de Beleidsbegroting 2018-2021 komen wij terug op de wijze waarop wij hier verder vorm en inhoud aan willen/kunnen geven.

Woonlasten

De lokale belastingdruk voor een eigenaar en een huurder van een woning neemt af met 0,3% in 2018 ten opzichte van 2017. Voor de periode 2017-2021 stijgt de lokale woonlastendruk voor een eigenaar van een woning met 3,2%. Voor deze periode is de stijging voor een huurder van een woning bijna 2%.

Structureel sluitende Kadernota

De Kadernota is in financiële zin structureel sluitend. De verwachte positieve begrotingssaldi zijn voor de jaren 2018-2021 achtereenvolgens: € 231.000, € 528.000, € 99.000 en € 40.000 voordelig. Alle financiële effecten uit deze nota zullen worden uitgewerkt in de Beleidsbegroting 2018-2021, die door de gemeenteraad in november wordt vastgesteld. In het kader van het provinciale toezicht is een structureel sluitende begroting een vereiste.

Raadsbehandeling

Op woensdag 24 mei 2017 heeft een motiemarkt plaatsgevonden. Raadsleden en inwoners zijn met elkaar in contact getreden. Er was voor de raadsleden de mogelijkheid om langs verschillende kraampjes te lopen om een toelichting op de ideeën te krijgen. Zodra de raadsleden iets zien in de plannen, dan bereiden ze samen met de initiatiefnemer een motie voor. Die motie wordt vervolgens bij de gemeenteraadsvergadering op 18 juli ingediend.

De behandeling van de Kadernota is gepland in de oordeelsvormende politieke markt van 5 juli a.s.. De raadsvergadering over de nota vindt plaats op 18 juli 2017.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2128608	Peper, Marianne	MID-FIN	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
Kadernota 2018-2021			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

De gemeenteraad heeft op 22 oktober 2014 de "Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo" vastgesteld, kortom genaamd "Financiële Verordening gemeente Hengelo". In artikel 2 van deze Verordening wordt ingegaan op de Kadernota of Kaderbrief. Het artikel luidt: "Jaarlijks wordt in het voorjaar door het college een Kadernota of Kaderbrief aangeboden aan de raad. De belangrijkste elementen erin zijn een actueel financieel meerjarenbeeld, voorstellen voor nieuw beleid en voorstellen voor bezuinigingen. Het college doet in de Kadernota tevens voorstellen aan de raad over de in acht te nemen financieel beleidsmatige kaders bij de voorbereiding van de Beleidsbegroting. Daarbij wordt in ieder geval ingegaan op de systematiek ter bepaling van uitzettings- en rentepercentages."

Als voorloper op deze Kadernota hebben wij uw raad een concept Kadernota aangeboden ten behoeve van de beeldvormende politieke markt op 10 mei jongstleden. In de concept nota hadden wij als college nog geen keuzes gemaakt. Wij wilden eerst de gevoelens van uw raad, inwoners en organisaties peilen in deze beeldvormende politieke markt. De input uit de politieke markt hebben we nu betrokken bij het opstellen van de Kadernota.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Integrale afweging

In de Kadernota vindt de jaarlijkse integrale afweging plaats tussen het bestaande en nieuwe beleid. Uitgangspunt hierbij is dat de financiële consequenties, die daaruit voortvloeien, dusdanig zijn dat een structureel sluitende Beleidsbegroting 2018-2021 wordt opgesteld. Dit is ook een vereiste in het kader van het provinciaal toezicht.

Begrotingsrichtlijnen

Ieder jaar presenteren we in de Kadernota ook de begrotingsrichtlijnen. Het gaat hierbij om de grondslagen voor de ramingen bestaand beleid, zoals de loon- en prijscompensatie, de inflatiecorrectie voor subsidies, huren, belastingen, heffingen en tarieven.

Uitgangspunten bij de Kadernota 2018-2021

Hoofdvraag voor ons is: Hoe waarborgen we die aangename en sociale stad die we met z'n allen willen blijven? Daartoe zijn in het coalitieakkoord drie speerpunten benoemd: de financiën van de gemeente meerjarig op orde brengen, de transities in het sociale domein gestalte geven en de binnenstad versterken. Daarnaast hebben we in het coalitieakkoord op alle andere beleidsterreinen benoemd welke ontwikkelingen wij willen realiseren. Deze koers is voor het college leidend geweest bij de voorstellen voor de inhoudelijk en financiële koers voor 2018 en de voorstellen voor nieuw beleid die we in deze Kadernota presenteren. In de inleiding van de Kadernota hebben we de keuzes uitgebreid toegelicht, zodat we koers willen houden bij de uitvoering van ons coalitieakkoord 2014-2018 "Samen aan de slag voor een energiek en aangenaam Hengelo!". De invoering van de Omgevingswet in 2019 komt daarbij als grote opgave.

Hierbij blijven voor ons de uitgangspunten voor een solide financieel beleid gelden: een sluitende meerjarenbegroting aan uw raad aanbieden en het op peil houden van de algemene reserve. Ondanks het positieve jaarrekeningsaldo 2016 stellen wij een gedeeltelijke verlaging van de dotatie aan de algemene reserve voor. Dit biedt ruimte voor extra voorstellen voor nieuw beleid die bijdragen aan een energiek en aangenaam Hengelo. Daarnaast zien we dat de algemene reserve ook de komende jaren ruimte geeft om de opgave binnen het sociaal domein adequaat uit te voeren en te investeren in de binnenstad om hiermee de gewenste ontwikkeling op gang te brengen. Bij de Beleidsbegroting 2018-2021 komen wij terug op de wijze waarop wij hier verder vorm en inhoud aan willen/kunnen geven.

Woonlasten

De lokale belastingdruk voor een eigenaar en een huurder van een woning neemt af met 0,3% in 2018 ten opzichte van 2017. Voor de periode 2017-2021 stijgt de lokale woonlastendruk voor een eigenaar van een woning met 3,2%. Voor deze periode is de stijging voor een huurder van een woning bijna 2%.

Raadsbehandeling

Op woensdag 24 mei 2017 heeft een motiemarkt plaatsgevonden. Raadsleden en inwoners zijn met elkaar in contact getreden. Er was voor de raadsleden de mogelijkheid om langs verschillende kraampjes te lopen om een toelichting op de ideeën te krijgen. Zodra de raadsleden iets zien in de plannen, dan bereiden ze samen met de initiatiefnemer een motie voor. Die motie wordt vervolgens bij de gemeenteraadsvergadering op 18 juli ingediend.

De behandeling van de Kadernota is gepland in de oordeelsvormende politieke markt van 5 juli a.s.. De raadsvergadering over de nota vindt plaats op 18 juli 2017.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

Wij stellen uw raad voor in te stemmen met:

- het financieel perspectief 2018-2021 (inclusief de begrotingsuitgangspunten);
- de (voorgestelde) nieuwe beleidswensen;
- de (voorgestelde) lokale lastenontwikkeling.

FINANCIËLE ASPECTEN

Resumerend zien de verwachte begrotingssaldi er voor de komende jaren als volgt uit:

Financieel totaaloverzicht Kadernota 2018-2021				
- = nadeel; bedragen * € 1.000	2018:	2019:	2020:	2021:
Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021 incl. sociaal domein	577	2.173	1.982	1.390
Lagere storting algemene reserve	1.500	500	500	500
Collegevoorstel nieuw beleid	-1.846	-2.145	-2.383	-1.850
Belastingmaatregelen	0	0	0	0
Totaal	231	528	99	40

Door de gezonde financiële uitgangspositie zijn we in staat fors te investeren in de stad door bijna € 2 miljoen aan nieuw beleid. We blijven een financieel gezonde uitgangspositie houden. Enerzijds door een structureel sluitende begroting, anderzijds laat de ontwikkeling van het weerstandsvermogen zien dat de algemene reserve ultimo 2016 op het gewenste niveau is. Dit alles kan zonder een nieuwe verhoging van de lokale belastingdruk voor de burger. Dat laatste was ook de nadrukkelijke wens vanuit de gemeenteraad in de beeldvormende politieke markt van 10 mei jl. We zien dan ook de komende jaren de grote opgaves in de binnenstad en het sociaal domein met vertrouwen tegemoet.

Voor een uitgebreide financiële toelichting wordt verwezen naar de Kadernota 2018-2021.

BIJLAGE(N)

Kadernota 2018-2021

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Kadernota 2018-2021

*Collegebesluit
12 juni 2017*

Inhoudsopgave

	Pag.:
Inleiding	5
1. Totaal financieel perspectief 2018-2021	11
2. Verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021	12
2.1 Financieel perspectief na decembercirculaire 2016 v/h gemeentefonds	12
2.2 Het verwachte financieel perspectief 2018-2021	12
2.3 Ontwikkeling weerstandsvermogen	23
3. Nieuw beleid 2018-2021	24
3.1 Overzicht opties nieuw beleid	24
3.2 Samenvatting opties nieuw beleid per programma	26
4. Woonlastenontwikkeling	42
5. Conclusie/advies	43
 Bijlagen:	 45
1. Begrotingsuitgangspunten 2018-2021	47
2. Formats opties nieuw beleid 2018-2021	51
3. Indicatie tariefsontwikkeling woonlasten	125
4. Financiële effecten van de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds	127

Inleiding

In de voorliggende Kadernota voor de periode 2018-2021 wordt ingegaan op het geactualiseerde financieel perspectief van het bestaande beleid, de nieuwe beleidswensen en de ontwikkeling van de lokale lasten. In deze Kadernota zijn ook de financiële effecten van de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds verwerkt.

Als voorloper op deze Kadernota hebben wij uw raad een concept Kadernota aangeboden ten behoeve van de beeldvormende politieke markt op 10 mei jongstleden. In de concept nota hadden wij als college nog geen keuzes gemaakt. Wij wilden eerst de gevoelens van uw raad, inwoners en organisaties peilen in deze beeldvormende politieke markt. De input uit de politieke markt hebben we nu betrokken bij het opstellen van de Kadernota.

In de Kadernota geven we aan welke verwachte autonome ontwikkelingen er op ons af komen. De hieruit voortvloeiende financiële consequenties worden in beeld gebracht in hoofdstuk 2. Daarnaast hebben wij als college uit de nieuwe beleidswensen keuzes gemaakt. Deze worden nu voorgesteld aan uw raad. Zie hiervoor hoofdstuk 3 - Nieuw beleid 2018-2021. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de lokale woonlastenontwikkeling voor de komende jaren.

In de Kadernota vindt de jaarlijkse integrale afweging plaats tussen het bestaande en nieuwe beleid. Uitgangspunt hierbij is dat de financiële consequenties, die daaruit voortvloeien, dusdanig zijn dat een structureel sluitende Beleidsbegroting 2018-2021 wordt opgesteld. Dit is ook een vereiste in het kader van het provinciaal toezicht.

Ieder jaar presenteren we in de Kadernota ook de begrotingsuitgangspunten. Het gaat hierbij om de grondslagen voor de ramingen bestaand beleid, zoals de loon- en prijscompensatie, de inflatiecorrectie voor subsidies, huren, belastingen, heffingen en tarieven.

Uitgangspunten bij de Kadernota 2018-2021

Hoofdvraag

Hoe waarborgen we die aangename en sociale stad die we met z'n allen willen blijven? Daartoe zijn in het coalitieakkoord drie speerpunten benoemd: de financiën van de gemeente meerjarig op orde brengen, de transities in het sociale domein gestalte geven en de binnenstad versterken. Daarnaast hebben we in het coalitieakkoord op alle andere beleidsterreinen benoemd welke ontwikkelingen wij willen realiseren. Deze koers is voor het college leidend geweest bij de voorstellen voor de inhoudelijk en financiële koers voor 2018 en de voorstellen voor nieuw beleid die we in deze kadernota presenteren.

Financiën op orde

Na jaren van bezuinigingen lijken we in financieel opzicht in rustiger vaarwater terecht te zijn gekomen. De (landelijke) financiële crisis is achter de rug en de economie trekt weer aan. In deze laatste kadernota die wij u in deze collegeperiode aanbieden constateren we dat we er in geslaagd zijn zowel het financieel perspectief voor de komende jaren structureel op orde te hebben als de algemene reserve ruim op het gewenste niveau te brengen. Het beeld dat we in financieel opzicht meerjarig op orde hebben wordt ondersteund door het feit, dat we de Jaarrekening 2016 hebben afgesloten met een financieel overschot, dat de 1^e Beleidsrapportage 2017 laat zien de we ook dit jaar zowel financieel als inhoudelijk prima op koers liggen en dat de meicirculaire 2017 meerjarig een neutraal beeld laat zien ten opzichte van onze eerdere prognoses. Door de toevoeging van het rekeningresultaat 2016 komt de algemene reserve boven het door de raad gewenste niveau. Wel zien wij nog behoorlijke risico's, die er voor zorgen dat we enigszins behoedzaam willen blijven begroten. Zo zijn we is er in deze Kadernota van uitgegaan dat de lonen 1% extra stijgen in 2017 dan waar we in de concept Kadernota van zijn uitgegaan (geraamd was 1%) en wordt het toekomstig accres nog steeds behoedzaam geraamd. Zie voor meer informatie bijlage 4. Ook vinden we het van belang dat we om de nodige risico's op te vangen de algemene reserve op peil te houden met een jaarlijkse dotatie.

Als belangrijkste risico voor komende jaren zien we het sociaal domein. We moeten naar ons oordeel rekening blijven houden met de risico's in het sociaal domein op met name Jeugd en Wmo.

Het voorstel dat we hebben gedaan om de tekorten op deze terreinen terug te brengen naar nihil is wat ons betreft realistisch. Het zal echter veel van onze organisaties en de partners in de stad vergen om alle voorstellen te realiseren. In ons coalitieakkoord hebben we afgesproken dat de algemene reserve ook voor tekorten in het sociale domein beschikbaar is. In 2018 en 2019 wordt daarvoor de algemene reserve ook al aangewend. Gelet op de bedragen die omgaan in het sociale domein en de transformatie waaraan we werken, willen wij nadrukkelijk de algemene reserve beschikbaar hebben om tegenvallers op te kunnen vangen. Doordat we eerder dan verwacht het gewenste niveau van de algemene reserve hebben bereikt zien we nu wel de mogelijkheid om de dotatie aan de algemene reserve structureel met € 500.000 te verlagen. De vrijkomende middelen kunnen we dan door middel van nieuw beleid investeren in de stad.

Mensen gaan uitdrukkelijk vóór stenen

Het college heeft in de afgelopen jaren bij bezuinigingen steeds voor meer voorstellen in het fysieke domein gekozen dan in het sociale domein. Maar wel in het besef dat, gezien de omvang van de financiële opgave het sociale domein niet helemaal ontzien kon worden. Zo heeft het college voor een efficiëntere manier van werken bij uitvoering van de Participatiewet gekozen en een aantal impulsen in het sociale domein van de Hengelose samenleving doorgevoerd. Invoering van een stevig kindpakket aangevuld met de besteding van extra middelen voor de bestrijding van armoede onder kinderen hoorde daar bijvoorbeeld bij. De keus voor mensen in plaats van stenen is ook terug te zien in onze voorstellen voor nieuw beleid: wij willen bijvoorbeeld extra inzetten op het bieden van perspectief op werk voor jongeren zonder startkwalificatie.

Voorkomen is beter dan genezen

Door zoveel mogelijk de voorzieningen te ontzien die preventief werken en deze waar mogelijk zelfs te intensiveren, heeft het college getracht "erger te voorkomen" in de samenleving en daarmee uiteindelijk ook kostenefficiënter te zijn voor de samenleving. Binnen het sociale domein komt dit onder meer tot uiting door de te kiezen voor korte intensieve schulddienstverlenings-trajecten en door in te zetten op algemene collectieve voorzieningen (zoals de wijkteams en het wijkwelzijnswerk) i.p.v. op grotere schaal individueel maatwerk en "duurdere" zorgtrajecten. De keus voor preventie is nadrukkelijk zichtbaar in de voorstellen die we hebben gedaan om de transitie in het sociale domein gestalte te geven.

Hengelo heeft de kracht van iedereen in de stad nodig

Hengeloërs maken hun samenleving zelf en die kracht heeft de stad ook nodig. Op die kracht wordt in het plan ook een flink beroep gedaan. Het college is zich echter bewust van het fragiele evenwicht tussen zelfredzaamheid enerzijds en de ruimte die er voor de overheid moet zijn om (nieuwe) initiatieven en activiteiten in de stad te ondersteunen. Publieke voorzieningen dicht bij de mensen, laagdrempelig en aansluitend op behoeften. Het college stimuleert dat sportaanbod, muziek- en cultuureducatie, de bibliotheek en het techniekonderwijs, verspreid over de stad, zoveel mogelijk op de scholen (specifiek voor de doelgroep jeugd) en/of in de wijkwelzijnsvoorzieningen (voor de doelgroep burgers) aangeboden wordt. Dit komt onder meer tot uiting met het voorstel voor Bureau Hengelo. In het voorstel Rabotheater toekomstbestendig wordt meer nadruk gelegd op de maatschappelijke waarde van het theater.

Samenwerken uit overtuiging, voor meer kwaliteit en lagere kosten

Een flink aantal maatregelen en impulsen komen voort uit deze overtuiging, waarbij zowel de kwaliteitsverhoging als bezuinigingsdimensie aan de orde is. Zo wil het college investeren in Twentse samenwerking, o.a. op economisch gebied en willen we toewerken naar één regionale arbeidsmarkt. Het voorstel voor de nieuwe Agenda van Twente geeft daar invulling aan, maar ook het voorstel Rabotheater toekomstbestendig, waarbij het theater de opdracht krijgt om een visie op te stellen over onder andere de wijze van samenwerking met partners in de stad en regio.

Coalitieakkoord

In deze Kadernota blijven de speerpunten focus op de transformatie in de 'binnenstad' en op 'transities in het sociaal domein' uit het coalitieakkoord overeind. Beide thema's zijn van essentieel belang voor het waarborgen van de aangename en sociale stad. Deze Kadernota is de laatste van de huidige collegeperiode.

Transformatie in het Sociaal Domein

Bij de transitie in het sociaal domein hebben wij als college een zorgvuldige weging gemaakt tussen de ambtelijk aangedragen voorstellen voor de gewenste en noodzakelijke transformatie bij de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein. De transformatie die is ingezet moet zonder belemmeringen kunnen worden voortgezet. Zoals eerder aangegeven blijft het de komende jaren een forse opgave om in control te blijven. We zullen alle zeilen moeten bijzetten om de transformatie in het sociaal domein uiteindelijk weer budgettair neutraal uit te kunnen voeren. Dit vergt een goede monitoring en een strakke sturing.

Voor de transformatie in het sociaal domein is een raadsvoorstel aangeboden ten aanzien van de notitie 'Ondersteuning en zorg voor Jeugd en Wmo -maatregelen voor 2017 en verder', met de daarbij behorende begrotingswijziging. Met de in deze notitie voorgestelde maatregelen is het college van mening alle maatregelen te hebben doorgenomen die zij op dit moment te verantwoorden vindt. De meeste maatregelen zullen niet direct gevolgen hebben voor de zorg en ondersteuning aan onze inwoners. Dit is wat het college vooralsnog zoveel mogelijk wil beperken. Ook bevat het een voorstel voor nieuw beleid, onder andere voor investeren in toezicht en handhaving kwaliteit Wmo en uitbreiding formatie regisseurs jeugd. De voorgestelde maatregelen zullen goed worden gemonitord en daarover zal via de gebruikelijke planning en control-cyclus verantwoording worden afgelegd, zowel kwantitatief als kwalitatief. Het totaal van de financiële effecten van de bovengenoemde maatregelen, voor zover ze een financiële vertaling kennen, blijkt echter niet voldoende te zijn om de meerjarenbegroting sluitend te krijgen.

Middels een brandbrief aan de Tweede Kamer hebben wij aandacht gevraagd voor de problematiek die wij in Hengelo ondervinden met de financiering van de jeugdhulp en de zorgen die wij hierover hebben. De uitgaven van de gemeente Hengelo aan jeugdhulp zijn fors hoger dan het budget dat wij ervoor ontvangen van het rijk op basis van het verdeelmodel. Daardoor staat de continuïteit van de zorg en ondersteuning voor onze inwoners onder druk. De minister heeft inmiddels aan de Tweede Kamer toegezegd het verdeelmodel verder onder de loep te nemen. Wij blijven hier de komende tijd aandacht voor vragen in Den Haag.

In de meicirculaire 2017 wordt op het gebied van de Wmo en Jeugd iets van het tekort gerepareerd, dit is echter onvoldoende om daar consequenties aan te verbinden voor de algemene reserve. De vervolgaanpak komt terug bij de behandeling van de Beleidsbegroting 2018 en verder.

De komende jaren richt de gemeente zich samen met de partners in het sociaal domein (onderdelen Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet) op de nieuwe manier van werken. Doel is en blijft dat inwoners zo snel mogelijk, zo licht mogelijk en zo dicht mogelijk bij huis een antwoord kunnen vinden op hun (hulp)vraag. Alle partners en de mensen zelf zullen een steentje moeten bijdragen om de zorg en ondersteuning in Hengelo echt te kunnen veranderen. De veranderingen en vernieuwingen die nodig zijn, noemen we ook wel transformatie. In 2016 zijn keuzes gemaakt in onderwerpen waarop we graag willen veranderen. Dit is verwoord in de transformatie-agenda: een breed gedragen actieplan over hoe we samen met onze partners in het sociaal domein aan de slag gaan met vernieuwen. Een aantal onderdelen uit deze agenda is vertaald in de lef-projecten, zoals het starten van een voorliggende voorziening voor allochtone ouderen, het uitwerken en invullen van kleinschalige ontmoetingsruimte in de wijken (buurtkamers) met zowel vrij- als geprogrammeerde invulling, het opzetten van vrijetijdsactiviteiten voor kwetsbare jongeren en het ondersteunen van ouders die gaan scheiden om te voorkomen dat het een vechtscheiding wordt. Jeugdkracht is een nieuw pilotproject om ook jeugdigen in het voorveld beter te kunnen ondersteunen. Tot op heden is veel aandacht gegaan naar de inrichting van onze lokale toegang voor jeugd en gezin. Inmiddels is duidelijk geworden dat de gemeente bij een aanzienlijk deel van de verwijzingen naar jeugdhulp niet direct betrokken is. Huisartsen en jeugdartsen zijn belangrijke verwijzers in het voorveld. Mede daarom is het belangrijk nu de focus te leggen op dit voorveld.

Het geld voor het betalen van de bijstandsuitkeringen ontvangt de gemeente via een specifieke uitkering van het ministerie van SZW. Naast de uitkering voor de Participatiewet ontvangt de gemeente geld voor de uitvoering van de IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers). Deze geldstromen samen wordt de BUIG-uitkering voor de gemeente genoemd. Rond het BUIG budget is het beeld rustig en zijn geen extra maatregelen noodzakelijk. Wel moeten we de ontwikkelingen volgen en monitoren.

Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de re-integratie van mensen met een Participatie-uitkering. Hiertoe behoren ook mensen op de voormalige wachtlijst van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), alsmede nieuwe doelgroepen, zoals schoolverlaters van het Voortgezet Speciaal Onderwijs, Pro-onderwijs en Entree-opleidingen en mensen die vanwege een arbeidsbeperking niet zelfstandig in staat zijn een minimumloon te verdienen. Landelijk ligt hier van diverse gemeenten een claim. In Hengelo blijven we hier binnen het budget en wordt hiervoor geen aanvullend budget gevraagd. De gemeente probeert, gemanaged door de SWB, de komende jaren zoveel mogelijk Wsw'ers te detacheren bij reguliere werkgevers. Daarnaast dient gezorgd te worden voor voldoende geschikte werkplekken voor de doelgroep, met speciale aandacht voor de meest kwetsbare doelgroep, namelijk de schoolverlaters van het Voortgezet Speciaal Onderwijs, Pro-onderwijs en Entree-opleidingen. Hiervoor is ook een lef-project opgezet.

De Binnenstad

Het Coalitieakkoord 2014-2018 heeft van de Hengelose binnenstad een sector- en portefeuillehouderoverstijgend thema gemaakt. De opgave luidt 'naar een vitale en toekomstbestendige binnenstad van Hengelo'. De ernst en urgentie van wat er in de binnenstad speelt vroeg om een andere aanpak. Daarom zijn de afgelopen jaren diverse impulsen in samenspraak met de partners in de binnenstad in gang gezet en wordt dit de komende periode verder vorm gegeven.

De binnenstad betreft een uitermate dynamisch geheel met veel verschillende actoren en belangen. Minder dan op sommige andere terreinen is overheidsregie mogelijk op de gewenste beweging in de binnenstad. We zien ook dat de echte beweging de komende jaren nog moet komen.

In de afgelopen jaren zijn verschillende maatregelen genomen om de binnenstad aantrekkelijker te maken, zoals het gratis parkeren op koopzondagen, het toevoegen van wonen en andere functies in de binnenstad, het vaker schoonmaken van de binnenstad. Ook de 85 bloembakken verfraaien de binnenstad. Daarnaast is de Pastoriestraat op verzoek van de ondernemers in uitvoering. Inmiddels is een gedeelte van de Enschedesestraat al heringericht en gaan we voortvarend aan de slag met het volgende gedeelte. Diverse gevels zijn verbeterd via de puienregeling. Er is sfeervolle kleurrijke ledverlichting in de binnenstad gerealiseerd. Winterworld was, mede door particulier initiatief, een succes.

Een zeer belangrijke beslissing voor de binnenstad is om over te gaan tot de bouw van het stadskantoor en daarmee de vijf na grootste werkgever weer terug te brengen naar de binnenstad. Hiermee komt de opwaardering van Lange Wemen in uitvoering door tevens het aantrekkelijk maken van de openbare ruimte.

In de afgelopen jaren is de leegstand toegenomen en de waardering voor de binnenstad afgenomen. Voor de komende jaren betekent dit dat er extra aandacht voor de binnenstad nodig is om de ambitie van ons college waar te maken. In de komende periode wordt samen met onze partners doorgewerkt aan het aantrekkelijker maken van de binnenstad om meer bezoekers te trekken en deze langer vast te houden. Zo zal het kernwinkelgebied deels worden heringericht en wordt in samenspraak met onze partners een plan gemaakt voor de resterende delen van onze binnenstad om die sfeervoller en compacter te maken. Vanzelfsprekend is het marktplein en omgeving daarbinnen een prioritair gebied. Ook zien we de investeringen in het Industrieplein/skatepark als belangrijke opgave hierbij. Kortom, we blijven hard aan de slag met de binnenstad. Te beginnen bij de voltooiing van de herinrichting van de Enschedesestraat, het Burgemeester Jansenplein en de Langestraat. Het financieel meerjarenperspectief en de stand van de algemene reserve geven ruimte om ook verdere investeringen te kunnen doen.

Ten aanzien van de middelen voor het vereveningsfonds is bij de begrotingsbehandeling in 2016 aangegeven dat het college zou aangeven of en hoe de middelen voor het vereveningsfonds kunnen worden aangewend ter versterking van de binnenstad. Wij zien op dit moment een aantal ontwikkelingen in de binnenstad ontstaan waarbij de beschikbare middelen vanuit het vereveningsfonds het verschil kunnen maken om die ontwikkeling in de gewenste richting te sturen. Dit zijn situaties waarbij bestaand vastgoed in de binnenstad een andere functie kan krijgen of dient te worden verwijderd in het kader van het compact en aantrekkelijk maken van de binnenstad. In verband met de daarbij betrokken belangen voor gemeente en andere partijen kunnen wij dit nu niet specificeren. We komen hier bij de begroting op terug.

Omgevingswet

Naar verwachting treedt medio 2019 de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet brengt een omvangrijke operatie met zich mee voor gemeenten en raakt alle domeinen binnen de leefomgeving. De invoering van de Omgevingswet is tevens een belangrijk vehikel voor de aanpassing van de processen binnen de gemeentelijke organisatie.

Met de Omgevingswet wil het kabinet het omgevingsrecht gemakkelijker maken. De wet moet zorgen dat het voor inwoners, bedrijven en instellingen gemakkelijker is om initiatieven te realiseren. De wet bundelt 26 bestaande wetten op het gebied van onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur.

Gestreefd wordt om de wet in 2019 in werking te laten treden. Dat klinkt nog ver weg, maar de invoering van deze wet is een enorme operatie: er moeten nieuwe instrumenten worden ontwikkeld, nieuwe processen worden gemaakt, informatie moet meer digitaal en uniform worden ontsloten. Daarbij krijgen ambtenaren, collegeleden en raadsleden te maken met nieuwe rol(len) en werkwijzen, etc.

De afgelopen maanden zijn we begonnen met het voorbereiden van de implementatie van de wet in Hengelo. In 2018 starten we met het ontwikkelen van de omgevingsvisie.

Samenvattend

Als uitdagingen voor de komende jaren blijven we nadrukkelijk de transformaties in het sociaal domein en de opgave in de binnenstad zien. De invoering van de Omgevingswet in 2019 komt daarbij als grote opgave.

Hierbij blijven voor ons de uitgangspunten voor een solide financieel beleid gelden: een sluitende meerjarenbegroting aan uw raad aanbieden en het op peil houden van de algemene reserve.

Wij stellen een verlaging van de dotatie aan de algemene reserve voor. Dit biedt ruimte voor extra voorstellen voor nieuw beleid die bijdragen aan een energiek en aangenaam Hengelo. Daarnaast zien we dat de algemene reserve ook de komende jaren ruimte geeft om de opgave binnen het sociaal domein adequaat uit te voeren en te investeren in de binnenstad om hiermee de gewenste ontwikkeling op gang te brengen. Bij de Beleidsbegroting 2018-2021 komen wij terug op de wijze waarop wij hier verder vorm en inhoud aan willen/kunnen geven.

Raadsbehandeling

Op woensdag 24 mei 2017 heeft een motiemarkt plaatsgevonden. Raadsleden en inwoners zijn met elkaar in contact getreden. Er was voor de raadsleden de mogelijkheid om langs verschillende kraampjes te lopen om een toelichting op de ideeën te krijgen. Zodra de raadsleden iets zien in de plannen, dan bereiden ze samen met de initiatiefnemer een motie voor. Die motie wordt vervolgens bij de gemeenteraadsvergadering op 18 juli ingediend.

De behandeling van de Kadernota is gepland in de oordeelsvormende politieke markt van 5 juli a.s.. De raadsvergadering over de nota vindt plaats op 18 juli 2017.

Hoofdstuk 1 – Totaal financieel perspectief 2018-2021

In de Kadernota is het financieel perspectief 2018-2021 geactualiseerd ten opzichte van de Beleidsbegroting 2017-2020. Het financieel effect van de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds is hierin ook verwerkt. Gelet op de doorlooptijd van het begrotingsproces blijft het een erg dynamisch proces tot medio september 2017. Op dat moment vindt de aanbidding van de (structureel sluitende) Beleidsbegroting 2018-2021 aan uw gemeenteraad plaats.

In hoofdstuk 2 “Verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021” treft u een uitgebreide toelichting inclusief de mutaties in het Sociaal domein aan. Gelet op het behoorlijke positieve jaarrekeningsaldo 2016 stellen wij u nu voor om de komende jaren minder middelen toe voegen aan de algemene reserve om zodoende extra ruimte te creëren voor nieuw beleid. Voor 2018 gaat het om een lagere toevoeging van € 1,5 miljoen. Vanaf 2019 zal structureel € 0,5 miljoen minder worden toegevoegd. Hierdoor is het mogelijk om voor ongeveer € 2 miljoen aan nieuwe beleidswensen voor te stellen. De woonlastenontwikkeling blijft in 2018 nagenoeg gelijk aan 2017.

De totale verwachte begrotingssaldi zien er voor de komende jaren als volgt uit:

Financieel totaaloverzicht Kadernota 2018-2021				
<i>- = nadeel; bedragen * € 1.000</i>	2018:	2019:	2020:	2021:
Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021 incl. sociaal domein	577	2.173	1.982	1.390
Lagere storting algemene reserve	1.500	500	500	500
Collegevoorstel nieuw beleid	-1.846	-2.145	-2.383	-1.850
Belastingmaatregelen	0	0	0	0
Totaal	231	528	99	40

Door de gezonde financiële uitgangspositie zijn we in staat fors te investeren in de stad door bijna € 2 miljoen aan nieuw beleid. We blijven een financieel gezonde uitgangspositie houden. Enerzijds door een structureel sluitende begroting, anderzijds laat de ontwikkeling van het weerstandsvermogen zien dat de algemene reserve ultimo 2016 op het gewenste niveau is. Dit alles kan zonder een nieuwe verhoging van de lokale belastingdruk voor de burger. Dat laatste was ook de nadrukkelijke wens vanuit de gemeenteraad in de beeldvormende politieke markt van 10 mei jl. We zien dan ook de komende jaren de grote opgaves in de binnenstad en het sociaal domein met vertrouwen tegemoet.

Hoofdstuk 2 – Verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021

2.1 Financieel perspectief na decembercirculaire 2016 van het gemeentefonds

Het vertrekpunt voor het meerjarenperspectief is de vastgestelde Beleidsbegroting 2017-2020. Deze begroting is eind september 2016 aan uw gemeenteraad aangeboden. Vanwege de late beschikbaarheid van de septembercirculaire 2016 van het gemeentefonds, kon het financieel effect van de circulaire niet meer worden verwerkt in de Beleidsbegroting. Het effect werd voornamelijk veroorzaakt door de positieve ontwikkeling van het accres (inclusief de gedeeltelijke afvlakking) en de landelijke ontwikkeling van hoeveelheden. Voor een toelichting wordt verwezen naar de raadsbrief 'Septembercirculaire 2016 gemeentefonds' (zaaknummer 2056383). Het aangenomen amendement tijdens de begrotingsraad had alleen betrekking op het begrotingsjaar 2017, namelijk het beschikbaar stellen van extra middelen voor de subsidieregeling 'de Groene Pet' (het stimuleren van de aanleg van sedumdaken). Daarna gaf de decembercirculaire 2016 van het gemeentefonds (raadsbrief zaaknummer: 2076996) een gering effect als gevolg van de gemeentelijke ontwikkeling van de aantallen hoeveelheden van diverse verdeelmaatstaven.

Hieronder volgt eerst de cijfermatige opbouw vanaf de Beleidsbegroting 2017-2020 tot en met de decembercirculaire 2016. Uiteindelijk resulteert dit in een positief resultaat van ruim € 1,2 miljoen in 2018 oplopend tot circa € 2,7 miljoen jaarlijks vanaf 2019.

	- = nadeel; bedragen * € 1.000			
	2018:	2019:	2020:	2021:
Saldo Beleidsbegroting 2017-2020	217	1.547	1.937	1.937
Financieel effect septembercirculaire 2016 gemeentefonds	1.006	1.211	745	745
Saldo na septembercirculaire 2016:	1.223	2.758	2.682	2.682
Aangenomen amendement na begrotingsraad 8 november 2016: Groene Pet	0	0	0	0
Financieel effect decembercirculaire 2016 gemeentefonds	19	20	20	20
Stand na de decembercirculaire 2016 gemeentefonds:	1.242	2.778	2.702	2.702

2.2 Het verwachte financieel perspectief 2018-2021

Het financieel perspectief voor de komende jaren zal nog worden beïnvloed door allerlei landelijke ontwikkelingen, zoals de discussies over de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied en de groei van het gemeentefonds. Er zijn voornemens om het gemeentelijk belastinggebied te verruimen en navenant de gemeentefondsuitkering aan gemeenten en de rijksbelastingen te verlagen. Daarnaast loopt de discussie over een stabiel gemeentefonds. Dit zijn onderwerpen die pas in de nieuwe regeringsperiode worden besloten.

Naast deze landelijke ontwikkelingen blijkt dat de demografische ontwikkelingen op gemeentelijk niveau van invloed zijn op de gemeentefinanciën voor de komende periode. Met name nieuwe inzichten in de demografische ontwikkelingen leiden tot een neerwaartse aanpassing van bijvoorbeeld het aantal inwoners, leerlingen, etc. Waar in de huidige Beleidsbegroting 2017-2020 nog sprake was van een licht stijgende lijn qua inwoneraantallen e.d., daarin verwachten we nu een lichte daling naar de toekomst toe. Ook zullen de leerlingenaantallen Voortgezet onderwijs dalen, van 6.374 leerlingen per 1-10-2015 aflopend tot 5.942 leerlingen per 1-10-2020.

Hieronder volgt een overzicht van de ontwikkeling van het verwachte globale financieel perspectief 2018-2021. Na de vaststelling van de Beleidsbegroting 2017-2020 waren er allerlei ontwikkelingen die tot gevolg hadden om het om het financieel perspectief bij te stellen. De verschillende onderdelen worden in deze paragraaf beschreven.

Financieel perspectief		<i>- = nadeel; bedragen * € 1.000</i>			
		2018:	2019:	2020:	2021:
	Stand na de decembercirculaire 2016:	1.242	2.778	2.702	2.702
A	Ontwikkelingen gemeentefonds voorafgaand aan meicirculaire 2017:				
18-FP-8.3	Gemeentefonds 2021	0	0	0	-603
18-FP-8.4	Gemeentefonds actualisering (meerjarige) aantallen	144	42	-179	-440
18-FP-8.2	Accres/prijs-/loonontwikkeling/areaaluitbreiding	-500	-500	-500	-500
B	Meicirculaire 2017 gemeentefonds:	-20	135	-25	91
C	Structurele effecten jaarrekening 2016:				
18-FP-7.2	Lagere pensioenlasten voormalige wethouders	70	70	70	70
D	Overige autonome ontwikkelingen/risico's:				
18-FP-1.1	Verplichte invoering Nieuw Beschut Participatiewet	0	0	0	0
18-FP-1.2	Bijzondere bijstand en minimabeleid - ROZ	100	100	100	100
18-FP-1.3	Bijzondere bijstand en minimabeleid - loonkostensubsidies/statushouders	0	0	0	0
18-FP-1.4	Bijzondere bijstand en minimabeleid - minimabeleid	-55	-55	-55	-55
18-FP-1.5	Bijzondere bijstand en minimabeleid - beschermingsbewind	-163	-163	-163	-163
18-FP-1.6	Bijzondere bijstand en minimabeleid -WWB trajecten	-35	-35	-35	-35
18-FP-1.7	Bijzondere bijstand en minimabeleid - inburgering	0	0	0	0
18-FP-1.8	Opwaardering haveninfrastructuur – investeringen	-37	-138	-137	-135
18-FP-2.1	OZB stijging als gevolg van onderwijshuisvesting	-40	-165	-165	-165
18-FP-2.2	Extra schoolgym	-13	-13	-7	0
18-FP-2.3	Spoedaanvragen onderwijs	-100	-100	-100	-100
18-FP-4.1	Berekening velden	-1	-10	-10	-9
18-FP-4.2	Werkzaamheden sport	-53	-53	-53	-53
18-FP-5.1	Leges omgevingsvergunningen (incl. 10% legesverhoging)	-300	-300	-300	-300
18-FP-5.2	Deelname aan de Omgevingsdienst Twente (ODT)	-40	-40	-40	-40
18-FP-5.3	Vervangingsinvesteringen parkeergarage De Beurs	0	0	0	0
18-FP-5.4	Invoering Omgevingswet	-187	-170	-46	0
18-FP-6.1	BTW toerekening aan afvaltarieven	-170	-170	-170	-170
18-FP-7.1	Vergoeding raadsleden	-35	-35	-35	-35
18-FP-8.1	Opbrengsten reclame na nieuwe aanbesteding	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
18-FP-8.5	Opbrengst onroerende zaakbelastingen onderwijs + 2021	40	165	165	265
18-FP-8.6	Rente	200	300	500	500
18-FP-8.7	Opheffen toevoeging aan reserve organisatie-ontwikkeling	400	400	400	400
18-FP-8.8	Toevoeging aan de algemene reserve	65	65	65	65
18-FP-8.9	Aansprakelijkheidsverzekering	65	65	0	0

	Risico's				
	a. Dividend Twence	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	b. Warmtenet	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	c. Wachtgelden (voormalige) wethouders	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	d. Grondexploitaties	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	e. Afboeking woningbouwkwavels	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
E	Onvoorziene tegenvallers	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
F	Subtotaal verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021 (excl. sociaal domein):	577	2.173	1.982	1.390
G	Sociaal domein (Wmo en Jeugdzorg)				
	Saldo sociaal domein bij ongewijzigd beleid	-5.451	-5.577	-5.544	-5.191
	Maatregelen sociaal domein	2.979	4.990	5.148	5.148
	Aanvullende maatregelen binnen het sociaal domein	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Taakstellende opgave binnen het sociaal domein	0	0	396	43
	Afdekken incidenteel tekort uit algemene reserve	2.472	587	0	0
	Totaal sociaal domein:	0	0	0	0
H	Lagere storting algemene reserve	1.500	500	500	500
I	Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021 (incl. sociaal domeinen en lagere toevoeging aan de algemene reserve):	2.077	2.673	2.482	1.890

Toelichting op financieel perspectief 2018-2021

Meicirculaire 2017 gemeentefonds

Inmiddels is de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds beschikbaar. De meicirculaire is verwerkt in deze Kadernota (onderdeel B "Meicirculaire 2017 gemeentefonds"). De ontwikkelingen van de meicirculaire 2017 laten voor het begrotingsjaar 2017 een voordelig effect zien van € 676.000. Dit bedrag zal worden verwerkt in de 1e Beleidsrapportage 2017. Voor de komende begrotingsjaren leidt de doorrekening van de meicirculaire 2017 tot de volgende effecten: 2018: € 20.000 nadelig; 2019: € 135.000 voordelig; 2020: € 25.000 nadelig; 2021: € 91.000 voordelig. De financiële mutaties op basis van de meicirculaire 2017 worden in bijlage 4 "Financiële effecten van de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds" uitgebreid toegelicht.

Effect apparaatskosten o.b.v. regeerakkoord in 2022

Daarnaast is de gemeentefondsuitkering voor 2022 ook al doorgerekend op basis van de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds. Deze doorrekening leidt tot een verslechtering van het financieel perspectief in 2022 ten opzichte van het uitkeringsjaar 2021 met ongeveer € 420.000. Dit heeft met name te maken met de doorgevoerde korting van het rijk op de apparaatskosten. Dit was nog een uitvloeisel van het regeerakkoord (van de partijen die het inmiddels demissionaire kabinet vertegenwoordigen). Dit effect leidt tot een extra nadeel van € 468.000 voor Hengelo in 2022.

Afvlakking accresen

In de raadsbrief over de septembercirculaire 2016 van het gemeentefonds (zaaknummer: 2056383) heeft u kunnen lezen dat er aanzienlijke accresontwikkelingen te verwachten zijn voor de komende jaren. We zetten toen al grote vraagtekens bij het realiteitsgehalte van deze ramingen. De accresramingen hebben we toen afgevlakt naar een meer realistisch verwacht niveau. De bedragen die hiermee gemoeid zijn, zijn geraamd op een stelpost gemeentefonds met de omschrijving 'afvlakking accresontwikkeling'. Voor de jaren 2018 e.v. is de stelpost achtereenvolgens € 811.000, € 1.456.000 en € 2.282.000 en € 2.700.000.

Gelet op de nog meer rooskleurige accresontwikkelingen (in met name de jaren 2018 en 2019), in de meicirculaire 2017 ten opzichte van de septembercirculaire 2016, willen we voor de komende begrotingsjaren 2018-2021 deze stelpost in tact laten in afwachting van de komende circulaire van het gemeentefonds. Indien bijvoorbeeld het erg rooskleurige accres 2018 neerwaarts wordt bijgesteld in de meicirculaire 2018 werkt dit ook structureel door in de meerjarenramingen. Uit ervaring weten we dat de (meerjarige) gemeentefondsuitkeringen moeilijk te voorspellen zijn. De afgelopen jaren werd de gemeente Hengelo regelmatig geconfronteerd met schommelingen van tussen de € 1 en 2 miljoen, zowel in positieve dan wel negatieve zin.

Sociaal domein

Voor de inzichtelijkheid worden de items onder onderdeel G. Sociaal domein (Wmo en Jeugdzorg) niet uitgebreid toegelicht in deze Kadernota, maar zijn verwoord in de eerder aangeboden notitie aan uw raad: "Ondersteuning en Zorg voor de Jeugd en Wmo – maatregelen voor 2017 e.v." (zaaknummer 2106234). In deze notitie zijn de ontwikkelingen in het sociaal domein bij ongewijzigd beleid toegelicht. Tevens zijn de voorgestelde maatregelen in het sociaal domein uitgebreid beschreven. Daarnaast zullen de komende tijd nog aanvullende maatregelen worden uitgewerkt. Voor de begrotingsjaren 2018 en 2019 worden de tekorten incidenteel afgedekt uit de algemene reserve. Daarna verwachten we op dit moment dat we voor de begrotingsjaren 2020 en 2021 de taakstellende opgave binnen het sociaal domein kunnen opvangen.

Hieronder worden eerst de ontwikkelingen in het financieel perspectief 2018-2021 toegelicht, die in de bovenstaande tabel bij de onderdelen A, C en D zijn benoemd.

Toelichting op de onderdelen A, C en D uit het financieel perspectief:

18-FP-1.1— Verplichte invoering Nieuw Beschut Participatiewet € 0

Met ingang van 1 januari 2017 wordt het bij wet verplicht om uitvoering te geven aan Nieuw Beschut. Deze regeling richt zich op mensen met een arbeidsbeperking die zijn aangewezen op een beschutte werkomgeving en alleen onder aangepaste omstandigheden kunnen werken. Door de wetwijziging kunnen burgers rechtstreeks een indicatie beschut werken aanvragen bij het UWV. Zodra een UWV-advies is afgegeven, is de gemeente verplicht over te gaan tot plaatsing, zolang de taakstelling nog niet geheel is ingevuld. Gemeenten krijgen een toevoeging aan het BUIG-budget om beschut werkplekken te realiseren en de kosten voor loonkostensubsidie te dekken. Tevens wordt het Integratiebudget sociaal domein (onderdeel Participatie) verhoogd ter dekking van de begeleidingskosten en de aanpassing van de werkplekken. Momenteel is het moeilijk om dit risico te kwantificeren in concrete bedragen, omdat we geen inschatting kunnen maken van de aantallen UWV klanten die een beroep gaan doen op nieuw beschut. Voor 2018 heeft Hengelo de taakstelling gekregen om 25 plekken nieuw beschut te realiseren. Voorlopig kan dekking plaatsvinden vanuit de Rijksbudgetten.

18-FP-1.2 - Bijzondere bijstand en minimabeleid – ROZ € 100.000 V

Op basis van de werkelijke ontwikkelingen van de afgelopen twee jaren zijn de budgetten van het ROZ geactualiseerd. Er is met name sprake van een dalend aantal uitkeringen en kredieten als gevolg van de positieve economische ontwikkelingen.

18-FP-1.3 - Bijzondere bijstand en minimabeleid – loonkostensubsidies/statushouders € 0

Het Rijk geeft aan dat bij de verdeling van het macrobudget 2017 expliciet rekening wordt gehouden met het aantal in 2016 gehuisveste statushouders. Dat wil dus zeggen dat het Rijk voor de aanpassing van het BUIG budget van 2017 kijkt naar het aantal bijstandsgerechtigden in 2016. De hoge instroom van het aantal statushouders in 2016, zal dus in 2017 leiden tot een verhoging van het BUIG budget. In 2016 zijn in Hengelo ruim 150 uitkeringen gestart voor statushouders met een verblijfstatus 26. Uitgegaan wordt dan ook van een voorzichtige inschatting dat het Hengelose BUIG budget met € 500.000 zal toenemen.

Door de instroom van statushouders in 2016 en de verwachte instroom van statushouders in 2017 nemen de uitgaven aan bijstandsuitkeringen toe. Rekening houdend met de uitstroom als gevolg van de aantrekkende conjunctuur wordt voorgesteld het budget met € 224.000 te verhogen.

In 2016 zijn in het kader van de Participatiewet voor het eerst loonkostensubsidies verstrekt (€ 215.000) t.l.v. het BUIG-budget. Dit bedrag zal in de komende jaren verder toenemen. Dit komt door de toename van het aantal bijstandsgerechtigden, dat op een baan geplaatst wordt vanuit het zgn. doelgroepenregister. Voorgesteld wordt een budget van € 300.000 op te nemen en dit apart te administreren als onderdeel van het I-deel.

Het budget voor de uitvoeringskosten Participatiewet kan o.b.v. de werkelijke cijfers met € 24.000 neerwaarts worden bijgesteld.

Per saldo zijn de voorgaande mutaties 0.

18-FP-1.4 - Bijzondere bijstand en minimabeleid - minimabeleid € 55.000 N

Op grond van de ontwikkeling van de afgelopen jaren worden een aantal budgetten aangepast, zodat deze op een realistischer niveau liggen. Door een toename van het aantal lage inkomens stijgt ook het beroep op de bijzondere bijstand en het minimabeleid. De achtergrond van een deel van de doelgroep (statushouders, voorheen Wajong doelgroep, VSO/PRO schoolverlaters) is bovendien van dien aard dat uitstroom, zeker op korte termijn, moeilijk te realiseren is. Daardoor is een daling van het aantal bijstandsgerechtigden en dus van de kosten voor bijzondere bijstand en minimabeleid onwaarschijnlijk.

18-FP-1.5 - Bijzondere bijstand en minimabeleid – beschermingsbewind € 163.000 N

Door een toename van het aantal lage inkomens (tot 120% van het sociaal minimum) stijgt ook het beroep op de bijzondere bijstand voor beschermingsbewind. Beschermingsbewind wordt door de rechter opgelegd. De kosten van bijzondere bijstand voor bewindvoering zijn derhalve niet door de gemeente beïnvloedbaar.

18-FP-1.6 - Bijzondere bijstand en minimabeleid – WWB trajecten € 35.000 N

Hierbij gaat het om de Participatietrajecten van de Regio Twente in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF). De regionale afspraken over ESF zijn aan wijzigingen onderhevig. Waar bij het opstellen van de Beleidsbegroting 2017-2020 nog uitgegaan werd van een rechtstreekse bijdrage vanuit ESF ingeval van co-financiering door de gemeente, is nu regionaal voorgesteld de bijdragen de projectindieners te beperken tot 10%. Dit betekent lagere inkomsten tot een bedrag van € 35.000.

18-FP-1.7 – Bijzondere bijstand en minimabeleid – inburgering 0

Het betreft een verschuiving van een budget van € 65.000 vanuit de "Bijzondere bijstand" (minimabeleid) naar "inburgering". De subsidie aan Menthol werd zowel uit het budget voor inburgering betaald als uit de bijzondere bijstand. Met deze budgetoverheveling kan deze subsidie volledig vanuit het budget voor inburgering worden betaald.

18-FP-1.8 - Opwaardering haveninfrastructuur - investeringen € 37.000 -> € 135.000 N

Met de succesvolle lobby voor de verbreding en verdieping van de Twentekanalen moeten ook de havengemeenten de komende jaren investeren in het geschikt maken van de havens voor klasse Va (lees: Vijf-a) schepen. Inspelen op en faciliteren van economische ontwikkelingen heeft er toe geleid dat op initiatief van het gemeenschappelijk Havenbedrijf Twente door de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede in 2016 onderzoek is gedaan naar de kwaliteit van de bestaande haveninfrastructuur in relatie tot de beoogde ontwikkelingen. De investeringen die gedaan moeten worden zijn fors en vergen een grote inspanning van gemeente en bedrijfsleven. Voor de haven van Hengelo varieert dit tussen de € 15 en € 25 miljoen afhankelijk van de te maken keuzes. Op basis van een quick scan zijn concrete wensen bij het bedrijfsleven geïnventariseerd. De uitkomsten hiervan zijn mede bepalend voor de prioritering en fasering.

18-FP-2.1 - OZB stijging als gevolg van onderwijshuisvesting € 40.000 -> € 165.000 N

Door de realisatie van een aantal nieuwe schoolgebouwen stijgt de onroerendezaakbelastingen als lasten op het product Onderwijshuisvesting. Hiervoor is structureel een toevoeging van € 165.000 noodzakelijk. Het betreft de nieuwbouw voor HAVO/VWO Twickel College en het nieuwe VMBO. Voor de gemeentebegroting als geheel is dit budgettair neutraal (zie 18-FP-8.5).

18-FP-2.2 – Extra schoolgym**€ 13.000 N -> € 0**

Het betreft een (tot 2020) niet te realiseren ombuigingstaakstelling.

18-FP-2.3 – Spoedaanvragen onderwijs**€ 100.000 N**

Er kan zich binnen de onderwijshuisvesting een calamiteit voordoen waardoor de voortgang van het onderwijs wordt belemmerd. Het bevoegd gezag kan dan op grond van de Verordening een aanvraag voor het bekostigen van een voorziening huisvesting onderwijs indienen in het kader van de spoedprocedure.

Aangezien aanvragen in het kader van de spoedprocedure binnen 4 weken moeten worden afgehandeld is het voorstel om hiervoor een budget beschikbaar te stellen van € 100.000, zodat het college (tot dit bedrag) deze aanvragen kan afdoen.

Het is de bedoeling dit bedrag niet te verrekenen met de reserve onderwijshuisvesting. Indien in enig jaar niet alle middelen zijn besteed, dan komt dit ten gunste van de algemene dienst.

18-FP-4.1 – Berekening velden**€ 1.000 -> € 9.000 N**

De beregeningsinstallaties van de sportparken Veldwijk en Slangenbeek zijn niet als vervangingsinvesteringen verwerkt in de begroting, maar worden alsnog opgenomen.

18-FP-4.2 Werkzaamheden sport**€ 53.000 N**

Vanaf 1 januari 2017 is er een splitsing gekomen binnen sport. De uitvoering heeft zijn plek gekregen in Gildebor. In een eerdere bezuinigingsronde is een aantal formatieplaatsen vervallen. De taken zijn echter niet komen te vervallen. Het gaat dan hier met name om de oude functies controleur schoonmaak en medewerker evenementen inclusief sportinventaris. Vanwege de aanstaande pensionering van de huidige (bovenformatieve) medewerker zal op korte termijn formatie beschikbaar moeten komen, zodat de taken goed kunnen worden overgedragen en overgenomen. Op dit moment wordt geschat dat dit circa 1 fte aan werkzaamheden betreft.

18-FP-5.1 – Leges omgevingsvergunningen (incl. 10% legesverhoging)**€ 300.000 N + p.m.**

De afgelopen jaren is het begrote bedrag voor legesinkomsten ieder jaar incidenteel afgeraamd, omdat de inkomsten achter bleven bij de raming. Er lijkt nu sprake van een structureel dalende trend in het bouwvolume. Ondanks het feit dat de crisis voorbij is en er een lichte stijging is in het aantal aangevraagde omgevingsvergunningen, komt het volume niet meer terug op het oude niveau. Jaarlijks worden twee grote projecten met legesopbrengsten van enkele tonnen geraamd, maar die worden al jaren niet gerealiseerd en voor de komende jaren niet voorzien. Daarnaast is er sprake van een verschuiving van leges gefinancierde functies naar uit algemene middelen gedekte functies. De gemeente wordt door de steeds verder doorgevoerde vergunningvrije bouwwerken in toenemende mate geconfronteerd met informatieverzoeken. Deze kosten tijd, maar er kunnen geen leges voor worden gevraagd.

Door de toename van vergunningvrije bouwwerken en deregulering wordt de gemeente steeds vaker geconfronteerd met handhavingsverzoeken. De gemeente is wettelijk verplicht om deze in behandeling te nemen, maar ook deze mogen niet door de leges worden gedekt.

De legesopbrengsten dienen om bovengenoemde redenen met € 500.000 naar beneden te worden bijgesteld. Voorgesteld wordt om de tarieven ingaande 2018 met 10% te verhogen (€ 200.000). Per saldo resteert er dan een nadeel van € 300.000.

Het wetsvoorstel private kwaliteitsborging (PKB) ligt voor in de Eerste Kamer. Als dit voorstel wordt aangenomen verdwijnt de bouwtechnische toets voor woningen en bouwwerken tot drie bouwlagen. In afwachting van de besluitvorming wordt deze ontwikkeling als p.m. post geraamd.

18-FP-5.2 - Deelname aan de Omgevingsdienst Twente (ODT)**€ 40.000 N + p.m**

In 2018 wordt de Omgevingsdienst operationeel. Het gaat om de regionale uitvoering van complexe taken en activiteiten met een aanzienlijke milieu-impact. De Omgevingsdienst levert de adviezen. De gemeente blijft verantwoordelijk voor het beleid en de vervolgacties. De daaruit voortvloeiende lasten (waaronder een halve fte accounthouder) zijn maar ten dele gedekt in de huidige begroting. E.e.a. hangt af van de discussie die op dit moment nog wordt gevoerd m.b.t. de overheadkosten in de nieuwe Omgevingsdienst.

18-FP-5.3 - Vervangingsinvesteringen parkeergarage De Beurs**€ 0**

De investeringen in parkeergarage de Beurs zijn in het verleden in zijn geheel in de begroting verwerkt met een afschrijvingstermijn van 40 jaar. Een noodzakelijk onderscheid tussen bouw en installaties is daarbij ten onrechte niet gemaakt. Inmiddels zijn de meeste installaties aan vervanging toe. De lasten van de nieuwe investeringen zullen naar verwachting goed gemaakt worden door hogere parkeeropbrengsten. De te hoge boekwaarden moeten tot een bedrag van € 300.000 worden gecorrigeerd (eenmalig). Dit zal plaatsvinden in 2017. Bij de 1^e Beleidsrapportage 2017 is dit opgelost, met name binnen de parkeerexploitatie.

18-FP-5.4 Invoering Omgevingswet**€ 187.000 -> 0 N**

Naar verwachting treedt medio 2019 de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet brengt een omvangrijke operatie met zich mee voor gemeenten en raakt alle domeinen binnen de leefomgeving. Op dit moment zijn de financiële gevolgen van de Omgevingswet nog niet volledig te overzien. Wel is duidelijk dat de wet op de korte termijn leidt tot extra (invoerings)kosten. Op de lange termijn kunnen we nog niet aangeven of de wet financiële voor- of nadelen gaat opleveren. Dat komt omdat er landelijk nog veel onduidelijk is en omdat we zelf nog een aantal keuzes te maken hebben. Net na het vaststellen van de Kadernota is het implementatieplan voor de Omgevingswet gereed. In dit implementatieplan worden deze keuzes gemaakt en financieel onderbouwd. De financiële gevolgen hiervan landen in de Kadernota 2019-2022. Wat wel duidelijk is, is dat we op de korte termijn invoeringskosten voor onze rekening krijgen. Dit zijn extra kosten ten opzichte van de begroting en is een autonome ontwikkeling die vastzit aan de Omgevingswet. Die invoeringskosten bestaan uit de volgende kosten:

- ontwikkelen van een omgevingsvisie (2018 en 2019);
- ontwikkelen van een omgevingsplan (2019 en 2020);
- pilots met betrekking tot het ontwikkelen van nieuwe instrumenten (2018 en 2019);
- opleidingskosten (2018 e.v.);
- formatie voor het programma invoering Omgevingswet (2018 en 2019);
- overige kosten, onder andere voor het aanpassen van werkprocessen (2018 e.v.).

Invoeringskosten	2018	2019	2020	2021
Omgevingsvisie	67.000	67.000	-	-
Omgevingsplan	-	25.000	25.000	-
Pilot Omgevingswet	10.000	3.000	-	-
Opleidingskosten	61.000	63.000	34.000	-
Formatie voor programma	80.000	40.000	-	-
Overige kosten	30.000	35.000	21.000	-
Totaal	248.000	233.000	80.000	-
Dekking opleidingskosten uit centraal opleidingsbudget	- 61.000	- 63.000	- 34.000	-
Totale uitzetting	187.000	170.000	46.000	

Kosten die we nog verwachten, maar die we niet hebben meegenomen zijn kosten met betrekking tot:

- digitalisering en informatie;
- dienstverlening;
- ontwikkelen van omgevingsprogramma's.

Een deel van deze kosten landt in de jaren 2019 t/m 2021 en een deel loopt langer door. De financiële gevolgen hiervan zullen worden betrokken bij de Kadernota 2019-2022.

18-FP-6.1 – BTW toerekening aan afvaltarieven**€ 170.000 N**

Hoewel de BTW op leveringen door derden voor gemeenten worden gecompenseerd, is het toegestaan de BTW toe te rekenen aan de relevante kosten voor het bepalen van het afvaltarief. Dit om te voorkomen dat gemeenten dubbel worden benadeeld, omdat de invoering van het BTW compensatiefonds destijds gepaard ging met een navenante korting op de gemeentefondsuitkering. In feite leidt dit tot een – toelaatbare – overdekking op de afvalstoffenheffing. Nu de kosten van derden voor de afvalinzameling en –verwerking verder dalen (- € 800.000), valt een deel van deze overdekking weg.

18-FP-7.1 – Vergoeding raadsleden**€ 35.000 N**

De vergoedingen voor leden van de gemeenteraad worden landelijk vastgesteld. Uit de laatste bekendmaking blijkt dat de vergoedingen stijgen met 4,9%. Het verschil met het eigen accrespercentage moet worden bijgeraamd.

18-FP-7.2 – Lagere pensioenlasten voormalige wethouders**€ 70.000 V**

De raming van de pensioenlasten van de voormalige bestuurders was in 2016 e.v. mede gebaseerd op twee rechthebbenden die inmiddels zijn overleden.

18-FP-8.1 - Opbrengsten reclame na nieuwe aanbesteding**p.m.**

In 2017 wordt de lichtmastreclame opnieuw aanbesteed. Gelet op de marktontwikkelingen moet rekening worden gehouden met een lager aanbestedingsresultaat.

18-FP-8.2 - Accres/prijs- en loonontwikkeling/areaaluitbreiding**€ 500.000 N**

In de concept Kadernota 2018-2021 was sprake van een tekort op deze onderdelen van € 500.000. Dit onderdeel is nu voor de exacte uitwerking betrokken in onderdeel B – Meicirculaire 2017 gemeentefonds en Bijlage 4 - Financiële effecten van de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds.

18-FP-8.3 - Effect gemeentefonds 2021**2021: € 603.000 N**

Bij het opstellen van een nieuwe begroting wordt een nieuwe laatste jaarschijf toegevoegd. Voor het jaar 2021 is de gemeentefondsuitkering ten opzichte van de jaarschijf 2020 geactualiseerd. Dit heeft ook consequenties voor de lastenkant van de begroting. Deze wordt op een aantal onderdelen (o.a. stelposten gemeentefonds) aangepast.

18-FP-8.4 - Meerjarige gemeentefondsuitkeringen**€ 144.000 V -> € 440.000 N**

In het geactualiseerd financieel perspectief van de concept Kadernota (medio april 2017) heeft er een "nieuw" meetmoment plaatsgevonden op basis van de meest recente gegevens per 1 januari 2017 en de daaraan "gerelateerde" nieuwe prognoses voor de meerjarenramingen 2018-2021. Dit houdt in dat aantallen van diverse verdeelmaatstaven zijn aangepast, zoals de waarde van de onroerende zaken, het aantal inwoners (inclusief onderverdeling in verschillende categorieën), woonruimten, omgevingsadressendichtheid (oad), klantenpotentieel, bijstands- en uitkeringsontvangers, lage inkomens, huishoudens (inclusief onderverdeling in verschillende categorieën) en aantal leerlingen voortgezet (VO) en speciaal onderwijs(SO), etc.

Samengevat leidt de actualisatie van de aantallen tot het volgende beeld (* € 1.000):

Omschrijving:	2018	2019	2020	2021
Waarde onroerende zaken	197	198	200	202
Categorieën inwoners	-118	-134	-204	-284
Bijstands-/uitkeringsontv./lage inkomens	188	202	170	59
Categorieën huishoudens	-23	-32	-38	-42
Klantenpotentieel	-6	-12	-27	-48
Leerlingen VO en SO	-50	-132	-221	-259
Woonruimten/omgevingsadressendichtheid	-47	-51	-54	-57
Overig	5	2	-5	-12
Totaal:	144	42	-179	-440

18-FP-8.5 – Opbrengst OZB onderwijs + 2021**€ 40.000 -> € 265.000 V**

Bij het opstellen van een nieuwe begroting wordt een nieuwe laatste jaarschijf toegevoegd. Voor het jaar 2021 is, op basis van autonome ontwikkelingen, de opbrengst onroerende zaakbelastingen ten opzichte van de jaarschijf 2020 geactualiseerd. Dit levert een bedrag van € 100.000 op in 2021. Door de realisatie van een aantal nieuwe schoolgebouwen stijgt de OZB opbrengst met structureel € 165.000 (€ 40.000 in 2018).

18-FP-8.6 - Rente

€ 200.000 -> € 500.000 V

Het renteresultaat is sterk afhankelijk van de renteontwikkeling en de financieringsbehoefte, die is opgebouwd uit aflossingen, investeringen en ontwikkelingen op de grondcomplexen. Vooralsnog gaan we uit van een voordelig resultaat op de renteontwikkelingen van € 200.000 in 2018 oplopend tot € 500.000 structureel vanaf 2020.

18-FP-8.7 – Opheffen toevoeging aan reserve organisatieontwikkeling € 400.000 V

De reserve organisatieontwikkeling is bestemd voor de transitie van meer mobiliteit in de organisatie naar een flexibele organisatie met de juiste medewerker op de juiste plek, zoals verwoord in de notitie "Koersvast in krappe tijden". De reserve wordt ingezet voor organisatieontwikkeling, mobiliteit, strategische personeelsplanning en het generatiepact. Nu er meer zicht is op de deelname aan het generatiepact kan de balans worden opgemaakt van de gewenste omvang van de reserve organisatieontwikkeling. Dit betekent dat de structurele toevoeging van jaarlijks € 400.000 vanaf het begrotingsjaar 2018 kan komen te vervallen.

18-FP-8.8 – Lagere toevoeging aan de algemene reserve € 65.000 V

Door de aanpassing van de renteomslag van 3,75% naar 2,25% wordt zoals gebruikelijk ook de (rente)toevoeging aan de algemene reserve aangepast. Dit leidt tot een jaarlijkse lagere structurele toevoeging van € 65.000 vanaf 2018.

18-FP-8.9 – Aansprakelijkheidsverzekering 2018 en 2019: € 65.000 V

Onlangs is de aansprakelijkheidsverzekering opnieuw aanbesteed. Het contract loopt tot 1 januari 2020. Voor de jaren 2018 en 2019 is het jaarlijks voordeel € 65.000.

Overige risico's:

Risico's loopt de gemeente met name ten aanzien van onderstaande onderwerpen:

a. Dividend Twence

De ontwikkelingen bij Twence zijn afhankelijk voor de gekozen aandeelhoudersstrategie. Daarnaast is de te bepalen koers voor de onderneming van essentieel belang voor de toekomstig te verwachten winst en navenant de dividenduitkeringen aan aandeelhouders. Ook het realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen spelen hierbij een rol.

b. Warmtenet

In de raadsbrief van 24 maart jl. (zaaknummer 2108323) bent u geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen omtrent het Warmtenet. Zoals u heeft kunnen lezen was er toen overeenstemming over de final closing van de overeenkomst, was de aanleg van de backbone halverwege, was er een andere locatie in beeld voor de realisatie van DEC Noord en zijn gebreken benoemd ten aanzien van de afwikkeling van het bestaande Warmtenetsysteem (n.a.v. due diligence). Zolang een aantal onderdelen nog niet is voltooid/afgewikkeld, blijven we als gemeente nog risico's lopen.

c. Wachtgelden (voormalige) wethouders

In verband met de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 loopt de gemeente het risico dat wethouders niet meer terugkeren. Dit betekent dat we vanaf dat moment rekening moeten gaan houden met wachtgeldverplichtingen aan (voormalige) wethouders. Vooralsnog gaan we uit van een p.m. raming.

d. Grondexploitaties

De risico's van het grondbedrijf hebben met name betrekking op de vastgestelde grondexploitaties. Voor de risico's van de grondexploitaties geldt dat er een wisselwerking is tussen de herziening van de grondexploitaties en de risico's. Wanneer een risico (financieel) wordt verwerkt in de grondexploitatie vervalt daarmee dat specifieke risico; het wordt dan voorzien.

Naast de specifieke risico's voor projecten zijn er nog algemene risico's die van toepassing zijn op alle grondexploitaties. Het grootste algemene risico is de rente. Op dit moment is deze laag en indien de rente oploopt verslechteren de grondexploitaties. Een ander risico is de ladder van duurzame verstedelijking. Zowel voor bedrijventerreinen als woningbouw is er enigszins ruimte om nieuwe initiatieven toe te kunnen voegen. Indien dat toch gewenst is, heeft dat financiële gevolgen.

e. Afboeking woningbouwkavels

In het kader van de regionale woonafspraken met de Provincie Overijssel en de woonvisie, welke op 22 november 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld, is met marktpartijen gesproken en in overleg met deze partijen een realistisch woningbouwprogramma bepaald. Met het vastleggen van dit programma is er enigszins ruimte ontstaan voor het toevoegen van nieuwe initiatieven. In de basis ligt er nu een zorgvuldig afgewogen woningbouwprogramma dat aansluit bij de vraag vanuit de markt.

Het is van groot belang om de feitelijke woningbouwproductie op de voet te volgen, met partijen in gesprek te blijven en plannen die (kennelijk) niet van de grond komen uit de planvoorraad te halen. Uit de planvoorraad halen betekent op termijn ook het wegbestemmen van deze woningbouwplannen. Dit traject vraagt om een zorgvuldige afweging, maar een belangrijke basis daarvoor is gelegd in de woonvisie. Het wegbestemmen van woningbouwplannen die niet meer gewenst zijn omdat het programma niet meer aansluit bij de vraag of omdat de locatie niet meer aansluit bij de vraag geldt niet alleen voor locaties van marktpartijen.

Op dit moment is nog niet concreet te benoemen om welke aantallen het in enig jaar gaat en een bedrag is daarvoor dus ook nog niet aan te geven.

E. Onvoorziene tegenvallers

Op dit moment blijven we nog uitgaan van een dynamisch perspectief. Er kunnen zich de komende periode onvoorziene omstandigheden voordoen, die op dit moment nog niet zijn in te schatten.

F. Subtotaal verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021 (excl. sociaal domein)

Financieel overzicht bestaand beleid				
<i>- = nadeel; bedragen * € 1.000</i>	2018:	2019:	2020:	2021:
Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021	577	2.173	1.982	1.390

G. Sociaal domein (Wmo en Jeugdzorg)

Notitie "Ondersteuning en zorg voor Jeugd en Wmo, maatregelen 2017 en verder"

Bijsturen is noodzakelijk

Voor het uitvoeren van deze taken krijgt de gemeente geld van het Rijk. En in sommige gevallen moeten mensen een deel van de zorg zelf betalen, via een eigen bijdrage. In 2015 en 2016 heeft de gemeente aan de jeugdhulp meer geld uitgegeven dan er binnenkwam. Dit kon de gemeente grotendeels opvangen met het geld dat overbleef uit de Wmo.

Voor 2017 en verder krijgt de gemeente te maken met extra kortingen vanuit het Rijk op de budgetten. Omdat dit niet opgevangen kan worden vanuit 'andere potjes', moeten wij iets veranderen in de uitvoering van de taken. Wij hebben daarvoor het eerder aangeboden plan "Ondersteuning en zorg voor Jeugd en Wmo, maatregelen 2017 en verder" (zaaknummer 2106234) gemaakt. Daarin zijn meerdere maatregelen voorgesteld om het beschikbare geld zo goed mogelijk te besteden. Zodat ook in de toekomst Hengeloërs kunnen rekenen op goede zorg en ondersteuning. Daarnaast zullen de komende tijd nog aanvullende maatregelen worden uitgewerkt.

Voor de begrotingsjaren 2018 en 2019 worden de tekorten incidenteel afgedekt uit de algemene reserve. Als gevolg van de structureel hogere kosten voor de jeugdzorg is het verwachte saldo van de 'algemene reserve zorg (sociaal domein)' eind 2017 nihil ('0'). Hierdoor is het dus niet mogelijk om de incidentele tekorten in 2018 en 2019 vanuit dit specifieke deel van de algemene reserve te dekken. In het coalitieakkoord hebben we aangegeven dat we voor incidentele tekorten binnen het sociaal domein een beroep kunnen doen op de algemene reserve. Dit lijkt op de korte termijn ook noodzakelijk. Wij stellen voor om de tekorten in 2018 en 2019 incidenteel uit de algemene reserve te halen. Dit gaat om een bedrag van bijna € 2,5 miljoen in 2018 en bijna € 0,6 miljoen in 2019. Om vervolgens vanaf 2020 de transities WMO en Jeugd(zorg) weer budgettair neutraal uit te voeren.

Vooralsnog willen wij meerjarig nog altijd vasthouden aan het uitgangspunt 'budgetneutraliteit binnen het sociaal domein'. Om het structureel tekort vanaf 2020 te dichten willen wij een taakstellende bezuinigingsopdracht meegeven die uiterlijk bij de Kadernota 2020-2023 verder moet worden ingevuld. Wij verwachten de komende twee à drie jaren meer inzicht te krijgen in de kosten en baten en de effecten van de voorgestelde maatregelen, om voor 2020 een juist advies te kunnen geven. Op het totaalbedrag van het sociaal domein moet dit haalbaar zijn.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de aangepaste notitie 'Ondersteuning en zorg voor Jeugd en Wmo, maatregelen 2017 en verder'.

H. Lagere storting algemene reserve

De totale voorstellen aan nieuwe beleidswensen behelzen een jaarlijks bedrag van € 2,8 tot € 3,1 miljoen. Het huidige financieel perspectief laat het beperkt toe om beleidswensen te honoreren. Met name de jaarschijf 2018 geeft beperkt ruimte voor nieuw beleid (€ 577.000). Gelet op het positieve jaarrekeningsaldo 2016, dat grotendeels wordt toegevoegd aan de algemene reserve, stellen wij u nu voor om de komende jaren minder middelen toe te voegen aan de algemene reserve om zodoende extra ruimte te creëren voor nieuw beleid. Voor 2018 gaat het om een lagere toevoeging van € 1,5 miljoen. Vanaf 2019 zal structureel € 0,5 miljoen minder worden toegevoegd. Hierdoor is het mogelijk om voor ongeveer € 2 miljoen exploitatieruimte te creëren voor nieuw beleid.

I. Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021

Resumerend ziet het totaal verwacht saldo bestaand beleid, inclusief de mutaties in het sociaal domein en de lagere toevoegingen aan de algemene reserve, er als volgt uit:

Financieel overzicht bestaand beleid				
- = nadeel; bedragen * € 1.000	2018:	2019:	2020:	2021:
Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021	2.077	2.673	2.482	1.890

De verwachte begrotingssaldi voor de komende jaren is de vrije ruimte voor de nieuwe beleidswensen. De opties voor nieuw beleid zijn in hoofdstuk 3 beschreven. De voorstellen voor nieuw beleid vanuit ons college aan uw raad zijn in de tabel in paragraaf 3.1 op 'JA' gezet. De regel Totaal 'JA' COLLEGE is verwerkt in het onderstaand overzicht als "Collegevoorstel nieuw beleid". Resumerend zien de verwachte begrotingssaldi, inclusief de verwerking van het collegevoorstel nieuw beleid, er voor de komende jaren als volgt uit:

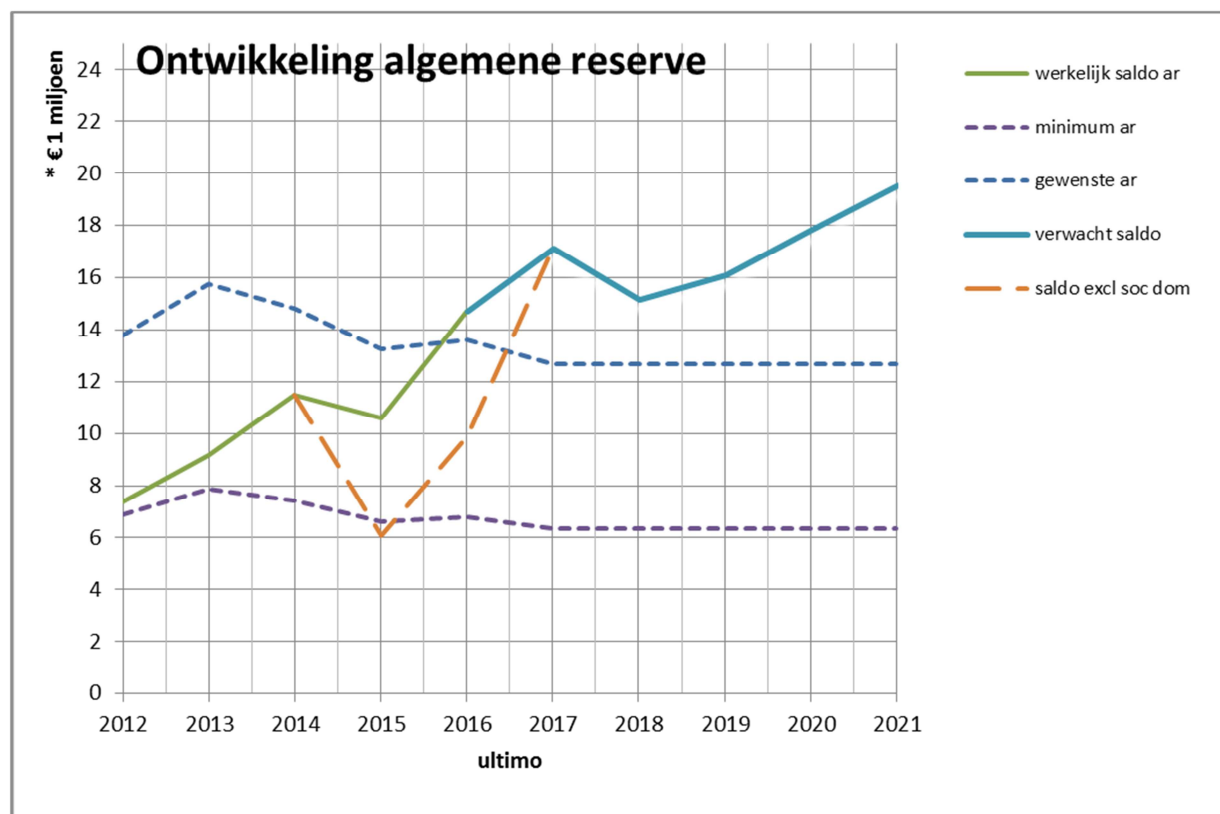
Financieel totaaloverzicht Kadernota 2018-2021				
- = nadeel; bedragen * € 1.000	2018:	2019:	2020:	2021:
Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021 incl. sociaal domein	577	2.173	1.982	1.390
Lagere storting algemene reserve	1.500	500	500	500
Collegevoorstel nieuw beleid	-1.846	-2.145	-2.383	-1.850
Belastingmaatregelen	0	0	0	0
Totaal	231	528	99	40

2.3 Ontwikkeling weerstandsvermogen

Op grond van de laatste risico-inventarisatie is de benodigde weerstandscapaciteit € 25,4 miljoen. Conform de vastgelegde beleidsregels is het gewenste niveau van de algemene reserve 50% van het risicoprofiel. Om dit gewenste niveau te bereiken voegden we tot nu jaarlijks € 2 miljoen toe aan de algemene reserve.

Om structureel nieuw beleid voor de periode 2018-2021 te kunnen realiseren stellen we voor om in het begrotingsjaar 2018 incidenteel € 1,5 miljoen en vanaf 2019 structureel € 0,5 miljoen minder toe te voegen aan de algemene reserve. Zie de toelichting bij punt H in paragraaf 2.2 'Het verwachte financieel perspectief 2018-2021'. Daarnaast is in de onderstaande grafiek rekening gehouden met de recente ontwikkelingen in het sociaal domein, zoals deze zijn verwoord in voorliggende Kadernota 2018-2021, in het onderdeel G. Sociaal domein (Wmo en Jeugdzorg) in paragraaf 2.2. Tevens hebben we het bestemmingsvoorstel van de jaarrekening 2016, waarvan € 5,6 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene reserve, ook al verwerkt in de onderstaande grafiek.

Op basis van de huidige inzichten (medio juni 2017) komt de algemene reserve ultimo 2016 al op het gewenste niveau. Zie de onderstaande grafiek:

Toch stellen we voor om de reservetoevoegingen aan de algemene reserve niet verder te verlagen dan de voorgestelde structurele verlaging van € 0,5 miljoen vanaf 2019. We staan immers de komende jaren nog voor forse opgaves in de binnenstad (nieuwe impulsen) en in het sociaal domein (realisering van de maatregelen).

Hoofdstuk 3 - Nieuw beleid 2018-2021

3.1 Overzicht opties nieuw beleid

Door middel van deze Kadernota willen wij de integrale afweging 2018-2021 faciliteren. Met de integrale afweging wordt bedoeld, dat keuzes (kunnen) worden gemaakt vanuit het zicht op het geheel. De mogelijkheden die voorliggen kunnen met elkaar worden vergeleken en onderling worden gewogen. Voor de gemeenteraad is de Kadernota immers hét instrument voor het maken van een integrale afweging. Op deze manier kan de raad zijn kaderstellende rol goed invullen. Om deze integrale afweging nog beter te faciliteren hebben wij eerst de gevoelens van uw gemeenteraad, de inwoners en organisaties gepeild in de beeldvormende politieke markt van 10 mei jl.

De totale voorstellen aan nieuwe beleidswensen behelzen een jaarlijks bedrag van € 2,4 tot € 3,3 miljoen. Toch realiseren we ons dat we de nodige financiële ruimte moeten creëren om nieuwe beleidswensen te kunnen honoreren. Daarom hebben we voorgesteld om de toevoegingen aan de algemene reserve deels te verlagen, zodat er een structurele ruimte voor nieuw beleid ontstaat van € 2 miljoen (aan exploitatielasten).

Hieronder in de tabel schetsen we alle opties voor nieuw beleid. De voorstellen voor nieuw beleid vanuit ons college aan uw raad zijn in onderstaand overzicht op 'JA' gezet. De regel Totaal 'JA' COLLEGE is verwerkt in het Hoofdstuk 1 – Totaal financieel perspectief 2018-2021 als "Collegevoorstel nieuw beleid".

Nieuw beleid Kadernota 2018-2021		- = nadeel; bedragen * € 1.000				
nummer:	omschrijving nieuwe beleidswens:	2018:	2019:	2020:	2021:	akkoord? JA/NEE
18-NB-1.1	Bureau Hengelo	-70	-70	-70	-70	JA
18-NB-1.2	Twente Marketing	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.	JA
18-NB-1.3	Opwaardering haveninfrastructuur - onderhoudsvoorziening	-220	-220	-220	-220	NEE
18-NB-1.4	Uitvoeringsprogramma Binnenhavenvisie 2017-2030	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.	JA
18-NB-1.5	Revitalisering bedrijventerreinen	b.n.	p.m.	p.m.	p.m.	JA
18-NB-1.6	Perspectiefjaar werkloze jongeren	-150	-150	-150	p.m.	JA
18-NB-2.1	Onderwijs: Huisvesting VO, inrichting onderwijsleerpakket en meubilair	-75	-153	-172	-178	JA
18-NB-3.1	Vergroten acceptatie seksuele diversiteit ('LHBT beleid')	-10	-10	p.m.	p.m.	JA
18-NB-3.2	Decentralisatie beschermd Wonen GGZ	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	JA
18-NB-4.1	3e fase renovatie Twentebad	-22	-71	0	0	JA
18-NB-4.2a	Rabotheter toekomstbestendig - gebouw	-538	-416	-416	-416	JA
18-NB-4.2b	Rabotheter toekomstbestendig - Toekomstmodel: - theater van de stad - visie lange termijn	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	JA
18-NB-4.3	Lokale omroepvernieuwing scenario 1	-4	-4	-4	-4	JA
18-NB-4.3	Lokale omroepvernieuwing scenario 2	-50	-50	-50	0	NEE
18-NB-4.4	FBK	-22	-42	-42	-41	JA
18-NB-4.5	Niet-chemische bestrijding van engerlingen op sportvelden	-8	-8	-8	-8	JA
18-NB-4.6	Overname kunstgrasveld ATC	-2	-30	-30	-29	NEE
18-NB-4.7	Nieuw kunstgrasveld HCT	-4	-20	-20	-19	JA
18-NB-4.8	Kunstgrasvelden vervangen rubber infill	-25	-10	-21	-27	NEE
18-NB-4.9	Jubileum 150 jaar Stork	-100	0	0	0	JA
18-NB-5.1	Gebieds- en objectgericht toezicht	-92	-92	-92	-92	NEE
18-NB-5.2	Verkeersveiligheid	-50	-50	-50	-50	JA
18-NB-5.3	Parkeren Shop & go	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	JA
18-NB-5.4	Binnenstad	-81	-81	-81	-81	JA
18-NB-5.5	Industrieplein - skatepark	p.m.	0	0	0	JA
18-NB-6.1	Intensivering klimaatdoelen Energieakkoord 2016	-185	-185	-185	p.m.	JA
18-NB-6.2	Onderhoud wegen, straten, pleinen	-50	-100	-150	-200	JA
18-NB-6.3	Investeren in duurzame vervanging openbare verlichting	-3	-19	-19	-19	JA
18-NB-6.4	Tegelwerk Grobbentunnel en Amerikalaan	-3	-17	-17	-16	JA
18-NB-6.5	Vervangingsinvestering wegen, straten, pleinen	-6	-28	-28	-27	JA
18-NB-6.6	Vijver stadspark Bataafse Kamp	-2	-8	-8	-8	JA
18-NB-7.1	Agenda voor Twente	-608	-608	-608	-608	JA
18-NB-7.2	Integraal veiligheidsbeleid 2018-2021	-100	-100	-100	-100	JA
18-NB-7.3	Budget Emsdetten	-5	-5	-5	-5	JA
18-NB-7.4	Vervanging papieren archieven	250	0	-250	0	JA
18-NB-8.1	Meerjarig onderhoud maatschappelijk vastgoed	0	0	0	0	JA
18-NB-8.2	Opbrengst onroerende zaakbelastingen n.a.v. motie leges	0	-335	-335	-335	NEE
18-NB-8.3	Afschaffen toeristenbelasting	-126	-126	-126	-126	NEE
	Totaal nieuwe beleidswensen:	-2.361	-3.008	-3.257	-2.679	
	Totaal 'JA' COLLEGE	-1.846	-2.145	-2.383	-1.850	
	Totaal 'NEE' COLLEGE	-515	-863	-874	-829	

3.2 Samenvatting opties nieuw beleid per programma

Hieronder volgt per optie nieuw beleid een korte samenvatting. Alle opties zijn uitgewerkt in de formats. Deze formats zijn gebundeld in bijlage 2 - "Formats opties nieuw beleid 2018-2021".

Omschrijving nieuw beleid voorstel I = incidenteel – S = Structureel	Maatschappelijke effecten
Programma 1 – Economie, werk en inkomen	
18-NB-1.1 Bureau Hengelo € 70.000 - S	
Toerisme in Twente zit in de lift en daar profiteert ook Hengelo van. Bovendien is het zakelijk toerisme opgenomen in de Twente Marketing en daarin kan Hengelo een belangrijke rol spelen. Door de horeca-ondernemers is daar aandacht voor gevraagd. Bureau Hengelo is bovendien een belangrijke factor in het opwaarderen van het evenementenaanbod en is haar rol in Citymarketing van groter belang dan ooit nu de ontwikkeling van de binnenstad veel aandacht vraagt. Bureau Hengelo heeft een wezenlijke inbreng in het traject om te komen tot een gewenst profiel voor de identiteit van Hengelo, specifiek de binnenstad. Daaruit zullen diverse ontwikkelingen voortvloeien waarbij voor Bureau Hengelo een specifieke rol is voorzien. Voor het realiseren van deze taken is het gedeeltelijk terugdraaien van de eerdere bezuiniging noodzakelijk.	De inzet van Bureau Hengelo is er op gericht de Hengeloers weer trots te laten zijn op de eigen stad. Verder draagt de inzet bij aan meer 'reuring' in de (binnen)stad.
18-NB-1.2 Twente marketing b.n. - S	
Om Twente toeristisch op de kaart te zetten heeft de Regio Twente om te beginnen voor 2007 besloten de toeristische marketing van Twente te laten uitvoeren door het Twents Bureau voor Toerisme (TBT). Inmiddels is het TBT failliet en is de toeristische promotie van Twente ondergebracht bij de organisatie MarketingOost, die daarvoor het programma Twente Marketing operationeel heeft gemaakt. Daarvoor waren in 2016 en 2017 de middelen uit de Agenda van Twente nog beschikbaar. Voor de continuering van deze activiteiten is een structurele bijdrage van € 1 per Twentse inwoner nodig (i.c. € 80.000 voor Hengelo). De meerderheid van de Twentse gemeenten stelt zich op het standpunt dat dit een verplichte Regio Twente-GR taak is en geen coalition of the willing, zoals Hengelo altijd heeft gesteld. Dit betekent dat deze € 1 per inwoner als verplichting opgenomen wordt in de regiobegroting en dat wij een meerderheidsbesluit accepteren. Daarmee is dit fidejussio geen nieuw beleidskeuze meer, maar een autonome ontwikkeling. Wij gaan deze taakstellend binnen de huidige begroting invullen. Wij gaan er daarbij in ieder geval vanuit dat de middelen ad € 0,50 per inwoner voor acquisitie op het product Economische zaken vrijvallen door een verschuiving hiervan naar de Agenda van Twente. Daarmee is de helft van de uitgaven gedekt, de overige dekking betrekken we bij de uitwerking van de Beleidsbegroting 2018 en verder.	Twente Marketing is met name relevant voor het toeristische bedrijfsleven. Daaronder worden verstaan de bedrijven in de sector horeca en de verblijfsaccommodaties. MarketingOost heeft de ambitie de werkgelegenheid in de sector vrijetijdseconomie verder te laten groeien met 4% in 2017. Een aanzienlijk deel van de werkgelegenheid betreft banen voor lager en middelbaar opgeleid personeel.

18-NB-1.3 Opwaardering haveninfrastructuur – onderhoudsvoorziening € 220.000 - S	
In dit voorstel is een structurele bijdrage aan een noodzakelijke onderhoudsvoorziening opgenomen (€ 220.000). De kosten zijn opgebouwd uit kosten die 1 keer per 10 of 20 jaar gemaakt worden. Hierbij moet gedacht worden aan het baggeren van de haven, vervangen van oude damwanden, vervangen van houten aanvaarvoorzieningen of vervangen en repareren van afmeervoorzieningen. Tot op heden is nauwelijks gereserveerd voor het onderhoud in de haven. Baggerwerkzaamheden, reparaties van damwanden en andere beheerstechnische werkzaamheden zijn in het verleden gefinancierd door incidentele subsidiegelden of financiële meevallers.	Positieve effecten op werkgelegenheid; duurzaamheidseffecten: mogelijke verschuiving van vervoer over de weg naar vervoer over water.
18-NB-1.4 Uitvoeringsprogramma binnenhavenvisie 2017-2020 b.n. - S	
De binnenhavenvisie is een belangrijke onderlegger geweest voor het realiseren van zogenaamde Quick Wins subsidies bij het Rijk voor de versterking en realisatie van diverse kades en de lobby voor verruiming van de Twentekanalen. Ook heeft de binnenhavenvisie het fundament gelegd onder de versterkte samenwerking tussen de gemeenten langs de Twentekanalen en de gezamenlijke promotie van de binnenhavens. De gemeenten werken sinds 2015 samen aan de ontwikkeling van de binnenhavens onder de noemer Gemeenschappelijk Havenbeheer Twentekanalen. Met het oog op de economische ambities van de betrokken partners, de snelle veranderingen in economie en logistiek en de kansen die de Topsector Logistiek met zich meebrengt, hebben de samenwerkende gemeenten een actualisering van de binnenhavenvisie gemaakt zodat zij optimaal hierop kunnen inspelen. Het uitvoeringsprogramma beschrijft de acties, projecten en projectideeën en processen om de binnenhavenvisie uit te voeren. Gezien de nauwe relatie met bestaande programma's van partners in de regio is een dynamische uitvoeringsagenda opgesteld langs de inhoudelijke strategielijnen economie & profilering, bereikbaarheid & infrastructuur en beheer & organisatie. De hiermee gemoeide kosten zullen in de haventarieven worden verdisconteerd, zodat het effect op de begroting budgettair neutraal is.	Positieve effecten op werkgelegenheid; positief effect op ondernemersklimaat; positief effect op benutting overslagvoorzieningen haven; duurzaamheidseffecten: verschuiving van vervoer over de weg naar vervoer over water.
18-NB-1.5 Revitalisering bedrijventerreinen 2018: b.n.; 2019-2021: p.m.	
Enkele deelgebieden van Twentekanaal en Westermaat blijven nog achter bij de revitalisering van de overige bedrijventerreinen, bijvoorbeeld de gebieden Westermaat rondom Vosboerweg/ Hassinkweg en de Wegtersweg, Twentekanaal Zuid tussen Fabelenweg en Haaksbergerstraat en tussen Diamanstraat/ Thales. Dit laatste gebied bevindt zich in de onmiddellijke nabijheid van de ontwikkeling van de HTSP-campus. Revitalisering van dit deelgebied draagt dan ook bij aan de uitstraling en het functioneren van het HTSP-terrein. Op de langere termijn staat er nog een herontwikkelingsopgave voor Twentekanaal-Noord, deelgebied HKS (Oude Boekeloseweg). De aanpassing van de Haaksbergerstraat als onderdeel van het project High Tech Systems Park Twente is recent uitgevoerd. Dit project is gefinancierd met middelen uit de Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente en cofinanciering van Thales. Het project is tegen lagere kosten gerealiseerd dan aanvankelijk begroot.	De gevestigde bedrijven zullen eerder investeren in hun bestaande huisvesting en minder geneigd zijn te verplaatsen. Het is van maatschappelijk belang leegstand en verloedering van bedrijventerreinen te voorkomen. Ook vanuit het perspectief van sociale veiligheid is het belangrijk leegstand te voorkomen. Voor werknemers op bedrijventerreinen vormt leegstand een sociaal onveilige omgeving.

Met de Netwerkstadpartners hebben we eind mei kunnen afspreken dat de vrijgevallen € 530.000 kan worden aangewend voor revitalisering van het gebied gelegen tussen Diamantstraat en het HTSP (verbetering ontsluiting, uitstraling, groenstructuur). Resteren de opgaven voor Twentekanaal-Zuid tussen Fabelenweg en Haaksbergerstraat en op langere termijn Twentekanaal-Noord, deelgebied Oude Boekeloseweg. Voor de revitalisering van Westermaat –Zuidwest rondom Vosboerweg/ Hassinkweg en de Wegtersweg zijn eveneens geen eigen cofinancieringsmiddelen beschikbaar. Voor deze delen moet eerst helder zijn wat de exacte opgaven zijn. Daarbij moet nader worden verkend welke integrale aanpak voor deze gebieden wordt gekozen. Daarom gaan we vooralsnog uit van een p.m. raming. Revitalisering is veeal alleen mogelijk als er vanuit onderhoud en beheer van de openbare ruimte, bijvoorbeeld de rioleringsopgave, een aanleiding is in combinatie met subsidies.	
18-NB-1.6 Perspectiefjaar werkloze jongeren € 150.000 – I (2018, 2019, 2020)	
Een grote groep van jongvolwassenen loopt het risico blijvend buitenspel te staan. De groep, in de leeftijd van 23 tot 27 jaar, heeft een niet-afgemaakte of 'verkeerde' opleiding. Het gevaar van te weinig aandacht voor deze groep is evident: beperkte maatschappelijke participatie en een relatief grote kans op uiteindelijk toch een beroep op de sociale zekerheid. Doemscenario: een leven lang 'baantje in-baantje uit', 'uitkering in-uitkering uit'. De MBO Raad en de Nederlandse Raad voor training en opleiding (NRTO) hebben zich – in verbinding met vele partijen, waaronder VNO-NCW, MKB Nederland, FNV, CNV en de Algemene Bond Uitzendondernemingen (ABU) - de afgelopen maanden gebogen over dit belangrijke thema. Het kernidee is om jongvolwassenen die na het initiële onderwijs, nu al min of meer aan de kant staan, een perspectiefjaar te bieden. Dit is een periode waarin de jongvolwassene vanuit meerdere partijen en met goede begeleiding toewerkt naar een nieuw, duurzaam perspectief op betekenisvol werk op de arbeidsmarkt. Door een reeks van bezuinigingen in de sociale zekerheid ontbreekt het aan goede persoonlijke advisering en begeleiding. Juist die begeleiding kan en zál het verschil maken. Voor de uitvoering en financiering zal een beroep worden gedaan op de gemeenten. Wij zien voor ons dat speciaal voor deze opgave consultants gaan werken die aandacht hebben voor alle leefgebieden van de jongeren en met een integraal plan de jongere weer perspectief geven.	Jongvolwassenen met de nodige begeleiding, aan een nieuw perspectief helpen waarbij het doel is dat de jongvolwassene na een jaar weer werk heeft, of beter werk heeft dan ervoor.
Programma 2 – Onderwijs en Jeugd	
18-NB-2.1 Huisvesting VO € 75.000 -> € 178.000 S	
<i>Huisvesting</i> Er wordt gewerkt aan een integraal huisvestingplan voor het V(S)O. Op dit moment hebben de Attendiz VSO-scholen in Hengelo circa 170 leerlingen. Rekening houdend met demografische ontwikkelingen en verevening is permanente, duurzame huisvesting noodzakelijk voor 140 VSO leerlingen. In de meerjarenbegroting onderwijshuisvesting is reeds rekening gehouden met een investering voor nieuwbouw voor het VSO voor 140 leerlingen.	Het borgen van de zorgplicht en kwaliteit van de onderwijshuisvesting.

In het voortgezet onderwijs hebben we te maken (gehad) met een groei van het leerlingenaantal van de bestaande HAVO/VWO scholen op het scholeneiland. Hierdoor is er een ruimtetekort op het scholeneiland ontstaan. Daarnaast heeft een nieuwe school toestemming van de Minister om te starten in Hengelo. Het gaat om een school voor voortgezet onderwijs voor HAVO/VWO (het Mezquita College). De gemeente moet voorzien in de huisvesting (wettelijke zorgplicht). Eerder is al aangegeven dat er in de meerjarenbegroting onderwijshuisvesting geen ruimte is voor nieuwe investeringen. Naast het huidige ruimtetekort op het scholeneiland en de komst van een nieuwe school voor HAVO/VWO krijgen we in de komende jaren ook te maken met een daling van het leerlingenaantal. Dit huisvestingvraagstuk vereist dus een flexibele oplossing. Derhalve wordt in de komende periode onderzocht of er mogelijkheden zijn om voor het voortgezet onderwijs een geschikt gebouw te huren. Afhankelijk van de ontwikkeling van het leerlingenaantal en het huurbedrag (€ 50 per m2) is er in dat geval sprake van een jaarlijkse (huur)last van circa € 150.000. <i>Onderwijsleerpakket en meubilair</i> Daarnaast is voor de eerste inrichting onderwijsleerpakket en het meubilair ten behoeve van de nieuwe school (Mezquita College) het eerste jaar een bedrag nodig van circa € 232.000. Dit betekent een rentelast van bijna € 3.000 in 2019. Vervolgens is jaarlijks een bedrag van € 80.000 nodig (uitgangspunt groei 80 leerlingen per jaar), waardoor de jaarlijkse kapitaallast oploopt naar circa € 28.000 in 2021 (afhankelijk van de groei van het leerlingenaantal).	
Programma 3 – Welzijn en Zorg	
18-NB-3.1 Vergroten acceptatie seksuele diversiteit ('LHBT beleid') € 10.000 I (2018 en 2019)	
De rijksbijdrage voor het vergroten van de acceptatie van seksuele diversiteit ('LHBT-beleid') stopt vanaf 1-1-2018. Voortzetting van de gemeentelijke aandacht voor dit onderwerp is gewenst: seksuele diversiteit wordt maatschappelijk nog altijd niet breed aanvaard en vanzelfsprekend gevonden. Het leidt tot discriminatie en uitsluiting. Met een jaarlijks budget, bedoeld voor het initiëren en uitvoeren van concrete acties (waaronder de Coming Outweek) van € 10.000 voor de jaren 2018 en 2019 kan het eerder met rijksmiddelen ingezette beleid worden voortgezet.	Vergroting van de acceptatie van seksuele diversiteit. Terugdringing van discriminatie en geweldsdelicten jegens mensen die tot een seksuele minderheid behoren (10-20% van de lokale bevolking).
18-NB-3.2 Decentralisatie beschermd Wonen GGZ p.m. – S	
Door de VNG-Commissie Toekomst Beschermd Wonen, de 'commissie Dannenberg', is een visie ontwikkeld op het Beschermd Wonen en de financiering ervan. Deze visie, die uitgaat van een mogelijke uitstroom van 2/3e van de groep Beschermd Wonen-bewoners, wordt breed omarmd door zowel gemeenten, als woningcorporaties en zorgaanbieders. In het advies aan de VNG wordt voorgesteld om beschermd wonen verder door te decentraliseren naar alle gemeenten met als insteek: "van beschermd wonen naar beschermd wonen thuis". Hiermee haakt de commissie in op de uitgangspunten van de Wmo dat burgers zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk thuis moeten kunnen blijven wonen. In het rapport is een tijdspad voorgesteld: 1 januari 2020.	Zelfstandig wonen is het uitgangspunt voor een deel van de intramuraal gehuisveste doelgroepen. Ook voor mensen met psychisch zelfredzaamheidsbeperkingen bestaat de breed gedragen wens 'gewoon' in de wijk te blijven wonen, of weer te gaan wonen.

We willen onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van een versnelde doorvoering van deze decentralisatie voor de gemeente Hengelo met ingang van 2018. Eventueel in de vorm van een pilot. Dit doen we in nauwe samenwerking met centrumgemeente Enschede.	
Programma 4 – Sport en Cultuur	
18-NB-4.1 3e fase renovatie Twentebad € 22.000 I (2018); € 71.000 I (2019)	
Fase 3 van de renovatie van het Twentebad behelst het inrichten van een nieuwe hoofdentree, het renoveren van het instructiebad en 25 meter wedstrijdbad, de personele ruimtes en het renoveren/verduurzamen van de schil van het complex. Logistiek en functioneel wordt het totale complex in deze fase volledig integraal toegankelijk gemaakt. In het oorspronkelijke plan waren deze werkzaamheden voorzien in 2019, echter bestaat de mogelijkheid om deze fase naar voren te halen en in 2018 uit te voeren. Hier wordt de voorkeur aangegeven vanwege de dan kortere looptijd van het totale project. Het naar voren halen van de investering heeft financiële gevolgen voor de jaarschijven 2018 en 2019. De kapitaallasten voor deze jaren worden immers naar voren gehaald.	Het bad is eerder in de volle omvang beschikbaar. Fase 3 verbetert ook de toegang voor minder validen en ouderen. Doelgroepen zijn alle bezoekers van het Twentebad.
18-NB-4.2 A. Rabotheater toekomstbestendig - gebouw: € 416.000 – S + € 122.000 – I (2018); 4.2 B. Rabotheater toekomstbestendig - Toekomstmodel: - Theater van de stad - Visie lange termijn p.m. - S	
Op basis van de beraadslagingen in de politieke markten en de gesprekken met het Rabotheater, het Wilminktheater en de gemeente Enschede hebben wij het voorstel over de toekomst van het Rabotheater als volgt aangepast. Wij stellen voor om: A. Structureel maximaal € 416.000 en incidenteel maximaal €122.000 te ramen voor het op orde brengen en houden van het theatergebouw onder de volgende voorwaarden: 1. het gebouw komt in eigendom van de gemeente, mits dit past binnen de budgettaire kaders (structurele subsidie, aflossing geldlening en extra middelen voor het gebouw) 2. de directeur-bestuurder en de raad van toezicht van het Rabotheater geven binnen de gestelde budgettaire kaders verdergaande invulling aan het model Theater van de stad, waarvoor concrete prestatie afspraken worden gemaakt (zie B) 3. de directeur-bestuurder en de raad van toezicht van het Rabotheater stellen een visie op over de toekomstbestendigheid van de theaterfunctie in Hengelo voor de lange termijn. Hierin moet terugkomen: - trends, ontwikkelingen en expertonderzoeken; - de wijze van samenwerking met partners in de stad en regio, zowel inhoudelijk als financieel; - het profiel van de Hengelose schouwburg in relatie tot de regio. Deze toekomstvisie dient, via borging in een langjarig sluitend financieel perspectief, vertrouwen te geven in de toekomstbestendigheid.	Het Rabotheater kan niet onder de huidige financiële kaders blijven bestaan. Het maatschappelijk effect is daarom het al dan niet (op termijn) vervallen van deze voorziening voor de burgers van Hengelo.

B. Het Rabotheater te verplichten om in aanvulling op de subsidieaanvraag 2018 een concreet plan van aanpak in te dienen (4^e kwartaal 2017) voor de verdergaande invulling van het model Theater van de stad inclusief een visie op de toekomstbestendigheid van de theaterfunctie in Hengelo voor de lange termijn. Deze toekomst visie dient vertaald te worden in een langjarig financieel perspectief. De visie over de meerwaarde van niet-vrijblijvende regionale samenwerking moet hierbij worden betrokken. Concreet betekent dit dat we de directeur-bestuurder en de raad van toezicht van het Rabotheater vragen te reflecteren op de kansen en meerwaarde van niet-vrijblijvende samenwerking in de regio en de wijze waarop die kansen benut kunnen worden. In het plan van aanpak worden prestatie-indicatoren opgenomen die door het college worden ingebracht. Op basis van het plan van aanpak maken wij in samenspraak met het Rabotheater jaarlijks prestatieafspraken die worden vastgelegd in de subsidiebeschikkingen. Met ingang van 2018 doet het Rabotheater jaarlijks verslag van de behaalde resultaten via de subsidieverantwoordingen.	
18-NB-4.3 a Lokale omroepvernieuwing € 4.000 - S	
Scenario 1. Voorgesteld wordt om de bekostiging van Stichting Lokale Omroep Hengelo structureel op het niveau te brengen van de landelijke richtlijn, conform de aanbeveling van de VNG. Concreet betekent dit dat de subsidie voor de lokale omroep met ingang van 2018 structureel wordt verhoogd met circa € 4.000.	Om zoveel mogelijk bewoners van alle leeftijden te kunnen blijven bereiken is het wel noodzakelijk dat zij van alle 'kanalen' gebruik kunnen maken.
18-NB-4.3 b Lokale omroepvernieuwing € 50.000 - I (2018, 2019, 2020)	
Scenario 2. Voorgesteld wordt voor een periode van 3 jaar (2018-2020) de subsidie aan Stichting Lokale Omroep Hengelo te verhogen met € 50.000, zodat de omroep invulling kan geven aan de lokale omroepvernieuwing op basis van zijn beleidsnotitie <i>Radio Hengelo TV klaar voor de toekomst</i>. Dat biedt de lokale omroep de kans om de professionaliserings-slag te maken en dat geeft de gemeente de mogelijkheid om na drie jaar te kijken of ze het verhaal hebben waar gemaakt.	Zie hiervoor.
18-NB-4.4 FBK € 22.000 -> € 41.000 - S	
Om de FBK games vanuit de gemeente (wederom) te ondersteunen wordt voorgesteld om jaarlijks het bedrag van € 20.000 aan inkomsten (geraamd als inkomsten door verhuur) uit de begroting te halen. Dit bedrag is bedoeld voor de huur van het stadion bij tenminste twee side events die Golazo jaarlijks organiseert in het FBK stadion. Als tegenprestatie ontvangt de gemeente een sponsorpakket. Daarnaast is er groot onderhoud/renovatie van de atletiekbaan nodig in 2018. Hierin is niet voorzien binnen de begroting. Voor de renovatie is een bedrag van € 180.000 nodig. De kapitaallasten hiervan zijn circa € 21.000 gedurende 10 jaar. Tenslotte zal de ambtelijke inzet van de afgelopen jaren gecontinueerd moeten worden, dit is meegenomen in voorstel 18-FP-4.2.	Door het oplossen van dit sluimerende financiële knelpunt kunnen gemeente en FBK zich met andere betrokkenen meer richten op het toekomstplan t.a.v. de FBK-Games. Geen bijdrage zorgt ervoor dat de begroting van de Stg nog meer onder druk komt te staan er geen extra activiteiten worden georganiseerd. In het verlengde zal bij het niet renoveren van de baan er geen games kunnen worden gehouden in 2018.

18-NB-4.5 Niet-chemische bestrijding van engerlingen op sportvelden € 8.000 – S	
Op 7 juli 2016 heeft de gemeenteraad de motie 'De Blije Bij' aangenomen. In de motie wordt het college verzocht: • met betrokken partijen te inventariseren welke maatregelen in Hengelo zinvol zijn als het gaat om het verbeteren van de bijenstand en tevens te bezien of het ontwikkelen van een separaat bijenbeleid van toegevoegde waarde is; • er naar te streven om voor 1 november 2016 het convenant 'Bij-vriendelijk handelen' te ondertekenen, tenzij daarvoor gegronde bezwaren bestaan; Het college heeft op 25 oktober 2016 besloten het convenant 'Bijvriendelijk handelen' te ondertekenen. Met de ondertekening van het convenant leggen partijen o.a. vast dat ze Bij-vriendelijk zullen handelen en onkruidbestrijding op een milieuvriendelijke manier uitvoeren. Dit heeft onder andere de consequentie dat het chemische bestrijdingsmiddel merit turf, dat nu nog gebruikt wordt op sportvelden, niet meer gebruikt mag worden. Voor dit middel is een bruikbaar milieuvriendelijk alternatief voorhanden, dat wel duurder is dan het nu toegepaste chemische middel.	Minder bijensterfte. Daardoor meer biodiversiteit. Uitdragen ecologisch verantwoord handelen.
18-NB-4.6 Overname Kunstgrasveld ATC € 2.000 -> € 29.000 - S	
ATC heeft 2 jaar geleden bewust gekozen om in eigen beheer een kunstgrasveld aan te leggen en dit zelf te financieren. Op basis van het ledenaantal heeft ATC recht op een derde (kunstgras)veld. Nu ligt er het verzoek om het veld over te nemen. ATC wil hierbij bewerkstellingen dat er eenheid en duidelijkheid ligt rondom de eigendom situaties van de verschillende kunstgrasvelden bij alle voetbalverenigingen.	Gelijkheid in relatie tot andere verenigingen.
18-NB-4.7 Kunstgrasveld HCT € 4.000 -> € 19.000 - S	
Hockey Club Twente beschikt op dit moment over 3 kunstgrasvelden, die in eigendom zijn van de gemeente, 1 waterveld en 2 zand ingestrooide velden. Daarnaast is bij de aanleg van het sportpark er door de hockeyvereniging voor gekozen om het gepland grasveld ook te voorzien van kunstgras. De eigendomsverhouding is hierbij zo dat de onderlaag van de gemeente is en de toplaag van de vereniging. Op basis van het capaciteitsonderzoek blijkt dat de club vier velden nodig heeft. Binnen de begroting van de gemeente Hengelo is geen rekening gehouden met een vierde veld. Conform de kadernota sport en bewegen en het uitvoeringsprogramma kunstgras is het aan de Raad om bij nieuwe aanleg te bepalen of dit ook zal vallen onder de norm kostendekkende huur 40%. Mocht de raad hiervoor geen middelen beschikbaar willen stellen zal de hockeyvereniging 100% kostendekkende huur moeten betalen. De huidige tendens, zowel vanuit een sportmedische als sporttechnische achtergrond is, dat alle hockeyvelden die er gerealiseerd worden watervelden zijn. Dit voorstel is gebaseerd op de aanleg van een nieuw waterveld (kosten € 360.000). In dit bedrag is tevens rekening gehouden met vervanging van de onderlaag. Dit moet echter nog worden onderzocht. Op het moment dat dit niet nodig is zal het investeringsbedrag naar beneden worden bijgesteld.	Alle teams kunnen trainen, en competitie spelen. Voorkomen van blessures.

18-NB-4.8 Kunstgrasvelden vervangen rubber infill € 25.000 -> € 27.000 - S	
In 2016 en 2017 is er veel onrust ontstaan over de rubber korrels in het kunstgras. Vooralsnog ziet het er naar uit dat op basis van de onderzoeken er geen reden is om de rubberkorrels te weren uit de kunstgrasvelden. Uit de onlangs gehouden politieke markt kwam naar voren dat de gemeenteraad ook overtuigd is dat het SBR rubber geen gezondheidsrisico's meebrengt. Daarom bieden we de financiële kaders voor SBR rubber. Als verenigingen andere wensen hebben betalen zij de meerprijs zelf. Dat is ook de reden dat we als college de oorspronkelijke nieuwe beleidswens in de concept Kadernota nu in deze Kadernota op "NEE" hebben gezet voor zowel de onderzoeken dan wel de vervanging van de rubber infill bij de velden. In bijlage 2 is voor dit onderdeel geen format meer opgenomen. Wel zullen we de ontwikkelingen ten aanzien van het gebruik van rubberkorrels in de toekomst nauwlettend volgen. Als toch de gezondheidsrisico's in het geding komen dan zullen wij direct maatregelen treffen. Dit wordt dan een autonome uitgave.	
18-NB-4.9 Jubileum 150 jaar Stork € 100.000 – I (2018)	
Een viertal initiatiefnemers uit de stad heeft het idee opgevat om het jubileum "150-jarig bestaan van Stork Machinefabrieken" in 2018 groots te vieren. Aan dit feit is een bredere ambitie gehangen, namelijk om een duurzame impuls te geven aan het imago van Twente als innovatieve kennisregio. In 2016 hebben de initiatiefnemers de stichting "150 jaar High Tech in Twente" opgericht met een comité van aanbeveling en een projectorganisatie. Het bestuur van de stichting heeft als missie om duurzame erkenning en waardering van Twente als innovatieve en hightech-regio te krijgen, zowel nationaal als internationaal. Het bestuur van de stichting heeft ervoor gekozen om dit evenement via vier programma-lijnen uit te werken, te weten: • lezingencyclus; • educatieve programma's voor het basis- en voortgezet onderwijs gericht op techniek; • (publieks-)evenementen op het gebied van cultuur, recreatie/entertainment; • bedrijfsleven (open dagen, internationale bedrijvenbeurs met symposia). De projectorganisatie is verantwoordelijk voor het verkrijgen van de benodigde budgetten voor het evenement. Aan de gemeente Hengelo is een bijdrage gevraagd van € 300.000. De gemeente Hengelo wil zich garant stellen voor een bedrag tot een maximaal € 100.000, mits het gehele programma een meerwaarde heeft voor de stad Hengelo en haar inwoners. Hierbij gelden voor ons in ieder geval de volgende randvoorwaarden: • het programma is voor een brede groep inwoners aansprekend en inspirerend en heeft in zich dat het een brede betrokkenheid van onze inwoners organiseert; • duidelijke verbinding met de roots van onze stad (geschiedenis van Stork en alles wat daaruit voortkwam). De vier programmalijnen zullen hierop verder uitgewerkt moeten worden.	

Programma 5 – Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit	
18-NB-5.1 Gebieds- en objectgericht toezicht € 92.000 - S	
In 2019 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Deze vraagt om een integrale aanpak en maatwerk, juist ten aanzien van de ruimtelijke ordening. Om integraal te kunnen werken en maatwerk te kunnen faciliteren is het noodzaak om de ruimtelijke kaders (gebieden en objecten) goed in beeld te hebben. De Omgevingswet biedt mogelijk ook kansen om efficiënter te werken, bijvoorbeeld bij gebiedsuitgifte of aantrekken nieuwe bedrijven, maar daarvoor is het op orde hebben van de ruimtelijke kaders een voorwaarde. Recent zijn de uitkomsten gepresenteerd van het BMC onderzoek naar de processen in de ruimtelijke keten. Dit rapport stelt, geheel in lijn met de Omgevingswet, dat toezicht en handhaving van de ruimtelijke kaders nadrukkelijker moet worden geborgd. Het voorstel is om het gebieds- en objectgericht toezicht op het gebied van ruimtelijke ordening structureel uit te gaan voeren. Op die manier kan het integraal werken veel beter op de kaart worden gezet. Bovendien zal het lokale maatwerk waar de Omgevingswet om vraagt inzichtelijker zijn. Gebieds- en objectgericht toezicht heeft een preventieve werking t.a.v. overtredingen. De voor de stad belangrijke gebieden zullen eerst in planning worden gezet: het Tuindorp, de binnenstad en het buitengebied. Verval en verrommeling en met het bestemmingsplan strijdige situaties worden aangepakt. Rechtsongelijkheid en klachten van burgers worden voorkomen. Landelijke regelgeving schrijft voor dat per 01-01-2024 alle asbestdaken moeten zijn gerenoveerd. Tot 2024 wordt ingezet op communicatie, voorlichting en stimulatie om zoveel mogelijk daken voor die datum gerenoveerd te hebben. Om dit goed vorm te kunnen geven moet in Hengelo worden geïnventariseerd hoeveel asbest daken er zijn. Hoe groot de benodigde extra capaciteit zal zijn is nog niet in te schatten.	Kwalitatief hoogwaardig maatwerk dat past bij de behoeften van de maatschappij, rechtszekerheid en rechtsgelijkheid, een veilige en leefbare stad en behoud van waardevolle gebouwen, landschapselementen en stadsgezichten.
18-NB-5.2 Verkeersveiligheid € 50.000 - S	
Het voorstel is om jaarlijks € 50.000 beschikbaar te stellen om de verkeersveiligheid in Hengelo verder te verbeteren door maatwerk te leveren en onveilige situaties te verbeteren. Het gaat hierbij o.a. om de verbetering van de 30km zones, de aanpak van de meest verkeersgevaarlijke situaties en een actief verkeersveiligheidsprogramma. Verkeersveiligheid is een speerpunt in het provinciale beleid. Er zijn subsidies beschikbaar van 25% tot 50%, afhankelijk van de toegekende prioriteit. Regelmatig wordt er door de gemeente Hengelo geen gebruik gemaakt van deze subsidies, omdat er geen eigen geld beschikbaar is als cofinanciering. Door eigen budget beschikbaar te hebben kan beter en sneller gebruik worden gemaakt van (provinciale) subsidies.	Aangepast verkeersgedrag van de verkeersdeelnemers, waardoor minder ongevallen en een verminderd gevoel van verkeersonveiligheid bij burgers.
18-NB-5.3 Parkeren Shop & Go p.m.	
Shop & Go parkeerplaatsen worden aangelegd om, op specifieke plaatsen, gratis parkeerruimte (vrijwel) te garanderen voor de korte parkeerbehoefte (max. 30 min) en te laden en lossen. Daarmee worden korte bezoeken aan de Hengelse binnenstad aantrekkelijker gemaakt.	

We gaan de komende 5 jaar 100 parkeerplaatsen in Hengelo geschikt maken voor het Shop & Go principe. Dit kan leiden tot inkomstenderving, die voor 2018 op € 75.000 wordt geschat. Bij het overschrijden van de parkeertijd op een Shop & Go plek wordt lik op stuk gehanteerd. Om betaald parkeren te beschermen zal er internsief en kordaat worden gehandhaafd. De afname van parkeerinkomsten verwachten we te dekken binnen de parkeerbegroting. Verwachte voordelen: • Hengelose binnenstad aantrekkelijker voor de snelle boodschap; • bezoeker ontwikkelt positiever beeld van Hengelo en parkeren in Hengelo; • meer kort bezoek aan de binnenstad; • meer laad - en losplekken in de binnenstad; • meer plekken voor het halen en brengen van bezoek in de binnenstad.	
18-NB-5.4 Binnenstad € 81.000 - S	
In het coalitieakkoord is aangegeven dat de binnenstad één van de grootste prioriteiten is. Hiervoor is een investeringsbudget van € 1 miljoen vrijgemaakt om naast de reguliere projecten en het bestaande beleid in te zetten. Dit budget is geheel belegd voor investeringen (Enschedesestraat, Spontane binnenstad). Hierdoor is er binnen de begroting van de gemeente geen ruimte voor andere activiteiten in de binnenstad. Zowel de inzet van eigen capaciteit als bijdragen aan initiatieven die met relatief weinig middelen een relatief grote impuls kunnen geven ontbreekt, terwijl de binnenstad dit wel nodig heeft. Veel van deze initiatieven kunnen mede bekostigd worden door derden, maar dan wordt er ook een gemeentelijke bijdrage gevraagd. Daarnaast is besloten om meer gericht aan de binnenstad te gaan werken en daarvoor een programmatische aanpak te kiezen. Ook is er onvoldoende budget voor de inzet van communicatieactiviteiten. Het voorstel is om de inzet voor de opdrachtgever als programmamanager gedurende 1 dag per week ten behoeve van de binnenstad structureel op te nemen in de begroting. Daarnaast is het voorstel om structureel een bedrag van € 50.000 per jaar op te nemen ten behoeve van ondersteuning van kleine projecten en out- of pocket kosten.	Door te gaan investeren in de binnenstad en andere partijen aan ons te binden wordt de aantrekkelijkheid van (de binnenstad van) Hengelo vergroot en de vitaliteit behouden.
18-NB-5.5 Industrieplein - Skatepark p.m.	
Voor de realisatie van het skatepark op het Industrieplein is inmiddels gebleken dat het skatepark niet als los element op het Industrieplein te realiseren is, maar onderdeel zou moeten zijn van de herinrichting van het hele plein. In het Masterplan Hart van Zuid is de ambitie uitgesproken om het Industrieplein een hoogwaardige inrichting te geven. NS-vastgoed (eigenaar van het plein) wil haar medewerking verlenen aan de realisatie van de skatevoorziening op het plein. NS geeft hierbij wel randvoorwaarden mee voor de inrichting. Door de Provincie Overijssel is een subsidie toegekend in het kader van de stadsentrees. Ook heeft het Waterschap Vechtstromen middelen beschikbaar voor het doortrekken en zichtbaar maken van de Veldbeek en de Berflo-beek.	Er ontstaat een prettig verblijfsgebied voor alle gebruikers van dit plein.

Inmiddels is door de skategroep, waterschap, provincie en gemeente een voorlopig ontwerp opgesteld voor het Industrieplein opgesteld, rekening houdend met de wensen van de verschillende stakeholders en de randvoorwaarden van NS. Op basis van dit voorlopig ontwerp is een kostenraming gemaakt. De kostenraming voor de inrichting van het nieuwe Industrieplein is € 1,8 miljoen. Hiervan is € 635.000 gedekt, zodat nog een tekort van € 1.165.000 resteert. Op dit moment is nog niet duidelijk of vanuit de aanleg van de Laan Hart van Zuid nog middelen resteren en/of er aanvullend meer subsidies c.q. bijdragen kunnen worden verworven, zoals van Pro-Rail en NS. We willen eerst meer duidelijkheid over deze oplossingsrichtingen, zoals ook geschetst in de raadsbrief van 4 april 2017 (zaaknummer 2108788). Vooralsnog gaan we uit van een p.m. raming.	
Programma 6 – Beheer openbare ruimte en Duurzaamheid	
18-NB-6.1 Intensivering klimaatdoelen Energieakkoord 2016 € 185.000 – I (2018, 2019, 2020)	
Er is voor het Energie Actieplan (EAP) een urenraming gemaakt van het benodigd budget vanaf 2018 voor projectontwikkelkosten (inhuur expertise, haalbaarheidsonderzoeken), projectfinanciering start-ups, participaties maar ook voor permanente communicatie voor de uitvoering van het EAP. Volgens een analyse van het Concept EAP zal als gevolg van de nieuwe klimaatdoelen (akkoord van Parijs) de aansluiting op het provinciale programma 'Nieuwe Energie' een extra inspanning nodig zijn om de nodige projecten van de grond te krijgen. Eerste schatting is voor dat nieuwe projecten 1,25 fte nodig is. De financiële ruimte voor activiteiten duurzaamheid is voldoende om de uren/kosten van de resterende 0,25 fte op te vangen. De gewenste uitbreiding voor programmamanagement/projectleiding komt overeen met € 85.000 (incl. overhead). Tevens mag verwacht worden dat bedoelde fte voor een projectleider opbrengsten uit subsidies genereert en daarmee de lasten voor de gemeente worden verminderd. Voor de jaren 2018, 2019 en 2020 is tenminste € 100.000 per jaar nodig om projecten op te starten.	De energietransitie en CO² reductie volgens de klimaatakkoorden van Parijs gaat over grote maatschappelijke effecten van gasloze woningen tot en met energieneutrale woon- en werkgebieden
18-NB-6.2 Onderhoud wegen, straten en pleinen (€ 50.000 per jaar cumulatief) € 50.000 -> € 200.000 S	
De afgelopen 10 jaren is er veel bezuinigd op het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte, met name op wegen, straten, en pleinen. In 2016 is er een verkenning gedaan waarbij het onderhoud van de kapitaalgoederen is bekeken. Uit deze verkenning is gebleken dat de begrote lasten niet toereikend zijn om het areaal duurzaam goed te kunnen onderhouden. De mogelijkheden tot meefinancieren van onderhoud in projecten nemen af en het areaal waar dringend onderhoud noodzakelijk is neemt de komende jaren sterk toe vanwege de omvang en leeftijd van de betreffende wijken. Wegen en trottoirs in woonstraten van wijken die begin jaren '70 en '80 zijn aangelegd (Groot Driene, Hasseler Es) zijn in de komende jaren aan onderhoud toe, maar ook in andere wijken zijn wegen, trottoirs en pleinen aan onderhoud toe. Voorbeelden hiervan zijn de Wegtersweg, Bornsestraat, Hengelose Es Noord en de Woolder Es. Hier moeten grote delen herstraat worden of een nieuwe deklaag van asfalt aangebracht worden.	Een hele en veilige openbare ruimte.

Het beschikbare onderhoudsbudget is niet toereikend voor de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden. Het voorstel is om de exploitatiebegroting jaarlijks te verhogen met een bedrag van € 50.000, oplopend tot € 200.000 in 2021. Deze bedragen zijn nodig om het wegenareaal op een goed en veilig niveau te houden.	
18-NB-6.3 Investeren in duurzame vervanging openbare verlichting € 3.000 -> € 19.000 - S	
Om de klimaatverandering zoveel mogelijk te beperken zijn er forse doelen gesteld voor CO2 reductie door energiebesparing. Er zal, ook in Hengelo, echt een tandje bij moeten om de doelstellingen te bereiken. Het Klimaatakkoord van Parijs onderstreept de urgentie nog eens voor alle partijen, ook voor gemeenten. De energiebesparing in de openbare verlichting blijft achter bij de doelstellingen die Hengelo hiervoor heeft gesteld. Om deze achterstand in te lopen is een investering in de vervanging van traditionele verlichting door LED noodzakelijk. Met een relatief beperkte investering kan binnen een aantal jaren een forse reductie in het energieverbruik worden gerealiseerd. Het voorstel is te investeren in duurzame vervanging van openbare verlichting waarbij ingezet wordt op de vervanging van conventionele armaturen met een hoog energieverbruik door LED. Hiermee wordt relatief de grootste besparing bereikt. Dit vergt een investering van € 310.000, wat leidt tot kapitaallasten van circa € 19.000 (afschrijving 25 jaar, rente 2,25 %). Met deze maatregel besparen we jaarlijks 210.000 kWh (=6,8% extra energiebesparing t.o.v. 2007) en lopen we enigszins in op de achterstand in het bereiken van de doelstellingen. Daarnaast zal de besparing op energielasten enkele duizenden euro's per jaar bedragen. Dit bedrag zal eveneens worden ingezet voor investeringen in LED. Hiermee hopen we doelstelling nog dichterbij te benaderen. Op de lange termijn levert de omschakeling naar LED ook besparingen op de onderhoudskosten op vanwege de langere levensduur van de lampen. Dit voordeel kan zowel in tijd als in omvang op dit moment moeilijk worden geraamd.	Inlopen van de achterstand in het bereiken van de eigen doelstellingen en die van het energieakkoord (duurzame gemeente).
18-NB-6.4 Tegelwerk Grobbentunnel en Amerikalaan € 3.000 -> € 16.000 - S	
In de Grobbentunnel en de tunnel Amerikalaan zijn veel problemen met de tegels die aangebracht zijn aan de wanden. Doordat vocht achter de tegels komt, laten de tegels los. De tunnels worden veel gebruikt door burgers, bezoekers van bedrijventerrein De Veldkamp en scholieren. Door de slechte staat van het tegelwerk is er gevaar voor mensen die fietsend of rijdend door de tunnels gaan. Het voorstel is uit te gaan van een sobere oplossing door de tegels te verwijderen en de wanden te voorzien van nieuwe en betere afwerking die goed tegen regen en vocht bestand is. De kapitaallasten van de benodigde investering ad € 300.000 bedragen € 16.000.	Veiligheid voor gebruikers van de tunnels.
18-NB-6.5 Vervangingsinvestering wegen, straten, pleinen € 6.000 -> € 27.000 - S	
In 2016 is er een verkenning uitgevoerd naar de vervanging van de kapitaalgoederen. Hierbij is gebleken dat er onvoldoende investeringen begroot zijn om de noodzakelijke vervangingen van verhardingen te financieren.	Een functionele en veilige openbare ruimte.

De mogelijkheden tot meefinancieren van noodzakelijke vervangingen in projecten nemen af en het areaal te vervangen verhardingen neemt de komende jaren sterk toe vanwege de omvang en leeftijd van de betreffende wijken. In de komende jaren dienen de bestratingsmaterialen in een aantal oudere wijken vervangen te worden. Het gaat hier in eerste instantie met name om de Afrikaanderbuurt, de Nijverheid en Klein Driene. Het voorstel is om € 500.000 beschikbaar te stellen om te investeren in de vervanging van materialen die het einde van de levensduur hebben bereikt door nieuwe duurzame materialen. De kapitaallasten zijn gebaseerd op een afschrijvingstermijn van 30 jaar en een rente van 2,25%.	
18-NB-6.5 Vijver stadspark Bataafse Kamp € 2.000 -> € 8.000 - S	
Voorgesteld wordt om in 2018 een investering te doen van € 150.000 voor de aanleg van een nieuwe vijver in het Park Bataafse Kamp. De bestaande vijver is aangelegd in de jaren 50 en is inmiddels in een erg slechte staat. Vervanging van de vijver is op korte termijn noodzakelijk. De jaarlijkse lasten (afschrijvingstermijn 30 jaar) bedragen circa € 8.000.	Verfraaien van de stadsentree Enschedesestraat.
Programma 7 – Bestuur, Veiligheid en Openbare Orde	
18-NB-7.1 Agenda voor Twente € 608.000 – S	
De huidige Agenda van Twente loopt van 2008 tot en met dit jaar, 2017. Een evaluatie heeft uitgewezen dat hiermee goede resultaten zijn bereikt in termen van multiplier effect en economische ontwikkeling. Externe trends en ontwikkelingen en de maatschappelijke opgaven waar Twente voor staat, leiden er toe dat de urgentie wordt gevoeld en de kansen worden gezien van een nieuwe Agenda voor Twente. Het gaat dan, nog meer dan in de huidige agenda, om de focus op die unieke kansen die we alleen gezamenlijk als Twente kunnen verzilveren. En met gezamenlijk bedoelen we nu dan ook echt 'samen'; dus met de 4 O's, overheid, ondernemers, onderzoek en onderwijs. Politiek en bestuurlijk bestaat in Hengelo consensus over nut en noodzaak van een eventuele nieuwe Agenda voor Twente. De gemeenteraad heeft tijdens de begrotingsbehandeling op 8 november 2016 een motie met die strekking aangenomen. De financieringswijze van een eventuele nieuwe Agenda voor Twente zal in beginsel rechtstreeks via de gemeentelijke begrotingen verlopen. Dat betekent dat gemeenten per inwoner een bedrag in hun begrotingen moeten opnemen als overheidsbijdrage aan een nieuwe AvT. De tijdshorizon van een nieuwe AvT is vooralsnog 5 jaren, dus van 2018 tot en met 2022. De bestuurscommissie AvT heeft onlangs het definitieve concept van een nieuwe AvT naar de 14 gemeenten gestuurd, inclusief een financieringsvoorstel. Dit voorstel gaat uit van € 7,50 per inwoner per jaar en daarnaast het onderzoeken van de mogelijkheden voor een aanvullende gemeentelijke bijdrage van € 5 per inwoner als volgende stap in een groeimodel. Er is nog geen rekening gehouden met een (eigen gemeentelijke) reservering voor 'coalition-of-the-willing' projecten. Het college deelt de ambities in de nieuwe Agenda voor Twente van harte en kan ook instemmen met de beide aspecten van het financieringsvoorstel (dus € 7,50 per inwoner en een onderzoek naar een aanvullende bijdrage).	De maatschappelijke effecten worden benoemd in de Agenda voor Twente zelf. Monitoring van die effecten is een belangrijk aandachtspunt dat naar voren kwam uit de evaluatie van de huidige AvT. Dit wordt nadrukkelijk opgepakt. Tegelijkertijd moeten verwachtingen worden getemperd als het gaat om het kunnen aantonen van het causale verband tussen de impuls vanuit de AvT en het effect. Effecten bewegen zich op het vlak van werkgelegenheid/-werkloosheid, economische groei per sector, arbeidsproductiviteit enz.

18-NB-7.2 Integraal veiligheidsbeleid 2018-2021 € 100.000 - S	
In de afgelopen periode is meermaals een uitvraag voor nieuw beleid (uitbreiding fte) gedaan welke in de brede afweging niet is ingevuld. Door het brede takenpakket van de medewerkers OOV (openbare orde en veiligheid) en bestuurlijk juridisch ondersteuners en de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid, waaronder de langdurige inzet bij meerdere situaties van maatschappelijke onrust, calamiteiten en uitbreiding van burgemeestersbevoegdheden, is er onder meer achterstand ontstaan in het verwerken van wetgeving in beleid. Voor de voorliggende beleidsperiode zijn door experts en raad tijdens een politieke markt in 2016 de nieuwe landelijke fenomenen, die ook in Hengelo zichtbaar zijn geworden, aangemerkt als prioriteit voor de komende jaren. Te denken valt hierbij aan radicalisering, ondermijning (illegale hennepteelt, zorgfraude, aanpak Outlaw Motorgangs), middelengebruik onder jongeren en informatiemanagement. Voor een groot deel taken die bij de medewerkers OOV horen. Om deze nieuwe ontwikkelingen goed op te pakken is extra formatie van 1 fte nodig (€ 85.000 inclusief overhead). Daarnaast is budget nodig van € 15.000 voor de uitbreiding van bestaande inzet, het mogelijk maken van nieuwe innovatieve aanpakken op de problemen en het opzetten van een informatiemanagementsysteem.	Door deze extra inzet kan een snelle opkomst van onveiligheid door ondermijning en georganiseerde criminaliteit wordt afgeremd en kunnen al gemaakte beleidskeuzes beter worden uitgevoerd. Hiermee wordt Hengelo een veiliger stad voor haar burgers en ondernemers en mensen die in Hengelo werken en verblijven.
18-NB-7.3 Budget Emsdetten € 5.000 - S	
De raads werkgroep Internationaal heeft om verhoging van het beschikbare budget voor activiteiten met de partnerstad Emsdetten gevraagd. Op dit moment kan er onvoldoende aan wederzijdse activiteiten worden deelgenomen. Te denken valt aan: September dagen Emsdetten, materialen, organisatie Partnerstad Vereniging, Communicatie, aandacht voor Duitse taal op scholen. Maar ook onze partnerstad uitnodigen bij de FBK games.	Versterken wederzijdse contacten.
18-NB-7.4 Vervanging papieren archieven Over de jaren: per saldo € 0	
Basisvoorwaarde voor een flexibel kantoorconcept in het nieuwe stadskantoor is digitale informatievoorziening. Op dit moment is de gemeente 'klaar' voor de digitale toekomst. Dat neemt niet weg dat er nog veel oude informatie beschikbaar is op papier. De gemeentelijke archieven beslaan 3,5 strekkende kilometer. Er is dagelijks vraag naar informatie uit deze archieven. Door het vervangen van papieren archieven door digitale informatie kan intern direct informatie opgevraagd worden. De noodzaak tot vervanging van papieren archieven naar digitale informatie is vandaag al aanwezig, maar zal alleen maar toenemen. Het is niet alleen efficiënt (bedrijfsvoering) maar komt ook tegemoet aan wat de omgeving van de gemeente verwacht (dienstverlening). We stellen daarom voor om de bestaande papieren de komende jaren te digitaliseren. Op dit moment wordt een marktverkenning uitgevoerd om de technische en financiële impact in beeld te brengen. Ook zijn de gesprekken met de SWB en DigiWerkt opnieuw gestart. We streven er naar om een groot deel van de werkzaamheden door hen uit te laten voeren. Voor de SWB is het een nieuwe activiteit maar elders in het land is er veel ervaring opgedaan met digitalisering en sociale werkvoorziening.	Het streven is zoveel mogelijk werk uit te laten voeren door de SWB. Welke doelgroepen hier bij worden betrokken is nog niet bekend. In ieder geval kan wel worden gesteld dat het om tientallen manjaren werk gaat.

Omdat in het financieel perspectief de grootste financiële opgave in het jaar 2018 lijkt te liggen wordt er voor gekozen om de 'meevaller' in 2018 pas in 2020 in te zetten voor de digitalisering van de archieven. Over de verschillende jaren loopt e.e.a. dan nog steeds budgettair neutraal; wel geeft dit een verschuiving over de jaren heen.	
Programma 8 – Financiën	
18-NB-8.1 Meerjarig onderhoud maatschappelijk vastgoed € 0 - S	
In 2011 Heeft de raad opdracht gegeven om het beheer en onderhoud van het maatschappelijk vastgoed te professionaliseren door dit te centreren bij een nieuw te vormen vastgoedbedrijf. Dit heeft vorm gekregen doordat het beheer en onderhoud van zo'n 120 panden zijn overgedragen naar het vastgoedbedrijf. Een onderhoudsplan is de wettelijke grondslag voor het vormen van een voorziening ten behoeve van het groot onderhoud (vervangingen). In 2016 zijn er voor het overgrote deel van de portefeuille onderhoudsplannen opgesteld volgens een eenduidige systematiek (NEN 2767). Hiermee is inzicht verkregen in het te verwachten groot onderhoud en regulier onderhoud in de periode 2017-2026. Het totaal aan beschikbare middelen is voldoende om de te verwachten onderhoudswerkzaamheden voor de komende jaren uit te kunnen voeren. De middelen in de begroting dienen daarvoor wel beschikbaar te worden, namelijk over de verschillende producten en programma's. Voorgesteld wordt om een nieuwe voorziening in te stellen voor de gehele vastgoedportefeuille. De begroting wordt zodanig gewijzigd dat er per pand een bedrag wordt gedoteerd aan de nieuwe 'Voorziening onderhoud gebouwen'. De dotatie is gebaseerd op de gemiddelde kosten van het jaarlijkse onderhoud over de periode 2017-2026. Om dit budgetneutraal te verwerken zullen de geraamde middelen voor de huidige dotaties en exploitatie worden beschikbaar. Op deze wijze kan het vastgoedbedrijf het onderhoud volgens een eenduidige systematiek uitvoeren binnen de huidige beschikbare middelen. Hierdoor is de onderhoudsconditie van het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Hengelo de komende jaren gewaarborgd.	Onderhoud aan de objecten die gebruikt worden om het beleid in de verschillende taakvelden te ondersteunen is met dit voorstel langdurig geborgd.
18-NB-8.2 Opbrengst onroerende zaakbelastingen n.a.v. motie leges € 335.000 – S (vanaf 2019)	
Bij het vaststellen van de begroting 2017-2020 is de motie 'OZB compensatie' aangenomen. Bij de begroting 2017 is door de wijziging van de BBV-regels een wijziging doorgevoerd in het overheadtarief. Dit had een beperkte stijging van de tarieven voor leges voor met name omgevingsvergunningen tot gevolg. Door de aanpassing van de hogere woningbouwprognoses, in de lijn van de ladder van duurzame verstedelijking, ten opzichte van de behoedzame ramingen in de begroting 2016-2019 (als gevolg van de crisis) hoefden de tarieven voor de omgevingsvergunningen bij de begroting 2017-2020, in totaliteit, maar gematigd te worden verhoogd, namelijk 0,05% van de legestarieven.	Belastingdruk daalt vanaf 2019.

De overweging bij de indieners van de motie hierbij was destijds: • verhoging van de leges tot extra inkomsten van de gemeente leidt maar tegelijkertijd tot extra uitgaven van inwoners en bedrijven; • lastenstijging zoveel mogelijk voorkomen dient te worden; • kostendekkendheid bij leges het uitgangspunt moet blijven en verlaging van de leges dus niet in aanmerking komt.	
18-NB-8.3 Afschaffen toeristenbelasting € 126.000 – S	
Bij de behandeling van de Beleidsbegroting 2017-2020 is er door de VVD een amendement ingediend om te toeristenbelasting af te schaffen. De overwegingen hierbij waren dat bezoekers aan Hengelo op een uitnodigende en gastvrije ontvangst van Hengelo moeten kunnen rekenen en zowel ondernemers als het ambtelijk apparaat van een administratie rompslomp worden gevrijwaard. Toeristenbelasting is een algemene belasting die een gemeente kan heffen. Jaarlijks geeft de gemeente Hengelo op diverse onderdelen geld uit m.b.t. recreatie en toerisme. Zo wordt er jaarlijks vanaf 2018 circa € 300.000 uitgegeven aan stadspromotie (Bureau Hengelo) en wordt er circa € 250.000 uitgegeven aan de Regio Twente t.b.v. recreatie en toerisme. De VNG is tegen afschaffing van de toeristenbelasting. Niet omdat gemeenten zo graag belastingen heffen, maar omdat belastingheffing noodzakelijk is om te kunnen investeren in lokale voorzieningen. Vele van die investeringen komen ook ten gunste van toeristen. Gemeenten moeten daarom de keuze hebben om een deel van deze kosten met opbrengsten uit de toeristenbelasting te betalen. De investeringen van gemeenten in toerisme en recreatie zijn namelijk nog altijd hoger dan de opbrengst van de toeristenbelasting.	Toeristen hoeven geen toeristenbelasting meer te betalen.

Hoofdstuk 4 - Woonlastenontwikkeling

Bij het opstellen van de Kadernota Maatschappelijke takenverkenning 2016-2019 zijn diverse maatregelen getroffen in de sfeer van de gemeentelijke woonlasten voor de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Naderhand zijn er in de Beleidsbegrotingen 2016-2019 en 2017-2020 nog kleine aanpassingen doorgevoerd.

In de voorliggende Kadernota 2018-2021 gaan we voornamelijk uit van een inflatiecorrectie van 2,25% voor de OZB met ingang van 2018 en de mutaties in de afvalbegroting, voor wat betreft het aanvullend dividend Twence, de lagere verwerkingstarieven en veranderde inzamelstructuur (ondergronds inzamelen in plaats van huis aan huis) en het minder toe kunnen rekenen van de BTW aan het afvaltarief. In de Beleidsbegroting 2017-2020 was nog uitgegaan van een hoger aanvullend dividend van Twence, maar de aandeelhouders van Twence heeft als uitgangspunt gekozen voor lagere verwerkingstarieven voor afval en een gematigder aanvullend dividend vanaf 2018.

Per saldo neemt de lokale belastingdruk voor een eigenaar en een huurder van een woning af met 0,3% in 2018 ten opzichte van 2017. Voor de periode 2017-2021 stijgt de lokale woonlastendruk voor een eigenaar van een woning met 3,2%. Voor deze periode is de stijging voor een huurder van een woning bijna 2%.

In bijlage 3 is de totale woonlastenontwikkeling 2018-2021 gepresenteerd.

Hoofdstuk 5 – Conclusie/advies

Conclusie

Resumerend ziet het verwacht begrotingssaldo er voor de komende jaren als volgt uit:

Financieel totaaloverzicht Kadernota 2018-2021				
<i>- = nadeel; bedragen * € 1.000</i>	2018:	2019:	2020:	2021:
Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2018-2021 incl. sociaal domein	577	2.173	1.982	1.390
Lagere storting algemene reserve	1.500	500	500	500
Collegevoorstel nieuw beleid	-1.846	-2.145	-2.383	-1.850
Belastingmaatregelen	0	0	0	0
Totaal	231	528	99	40

Door de gezonde financiële uitgangspositie zijn we in staat fors te investeren in de stad door bijna € 2 miljoen aan nieuw beleid. We blijven een financieel gezonde uitgangspositie houden. Enerzijds door een structureel sluitende begroting, anderzijds laat de ontwikkeling van het weerstandsvermogen zien dat de algemene reserve ultimo 2016 op het gewenste niveau is. Dit alles kan zonder een nieuwe verhoging van de lokale belastingdruk voor de burger. Dat laatste was ook de nadrukkelijke wens vanuit de gemeenteraad in de beeldvormende politieke markt van 10 mei jl. We zien dan ook de komende jaren de grote opgaves in de binnenstad en het sociaal domein met vertrouwen tegemoet.

Advies

Wij stellen uw raad voor in te stemmen met:

- het financieel perspectief 2018-2021 (inclusief de begrotingsuitgangspunten);
- de (voorgestelde) nieuwe beleidswensen;
- de (voorgestelde) lokale lastenontwikkeling.

Bijlagen

Bijlage 1 – Begrotingsuitgangspunten 2018-2021

In de Kadernota presenteren we ieder jaar de begrotingsuitgangspunten. Het gaat hierbij om de grondslagen voor de ramingen bestaand beleid, zoals de loon- en prijscompensatie, de inflatiecorrectie voor subsidies, huren, belastingen, heffingen en tarieven, de (omslag)rente en autonome ontwikkelingen.

De gemeenteraad heeft op 22 oktober 2014 de "Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo" vastgesteld, kortom genaamd "Financiële Verordening gemeente Hengelo". In artikel 2 van deze Verordening wordt ingegaan op de Kadernota of Kaderbrief. Het artikel luidt: *"Jaarlijks wordt in het voorjaar door het college een Kadernota of Kaderbrief aangeboden aan de raad. De belangrijkste elementen erin zijn een actueel financieel meerjarenbeeld, voorstellen voor nieuw beleid en voorstellen voor bezuinigingen. Het college doet in de Kadernota tevens voorstellen aan de raad over de in acht te nemen financieel beleidsmatige kaders bij de voorbereiding van de Beleidsbegroting. Daarbij wordt in ieder geval ingegaan op de systematiek ter bepaling van uitzettings- en rentepercentages."*

Hieronder wordt ingegaan op de uitzettings- en rentepercentages. Voorgesteld wordt bij het opstellen van de Beleidsbegroting 2018-2021 de volgende grondslagen voor de ramingen bestaand beleid te hanteren:

Prijscompensatie

Op basis van het Centraal Economisch Plan 2017 (CEP2017) van het Centraal Planbureau zijn medio maart 2017 de nieuwe prijs- en loonontwikkelingen gepubliceerd. Voor de prijscompensatie gaan we uit van de netto materiële overheidsconsumptie voor het begrotingsjaar 2018 (inclusief de correcties voor de voorgaande jaren 2016 en 2017), namelijk 2,25%.

Looncompensatie

Op basis van het CEP2017 zijn ook de nieuwe loonontwikkelingen gepubliceerd. De looncompensatie voor het begrotingsjaar 2018 (inclusief de correcties voor de voorgaande jaren 2016 en 2017) komt uit op 3,5%.

De correcties uit de voorgaande jaren worden niet meegenomen voor de ambtenarensalarissen, want de "huidige" CAO-gemeenten liep tot 1 mei 2017. De verwachte looncompensatie voor het begrotingsjaar 2017 is door het CEP geraamd op 2,2 %. Per 1 januari jl. zijn de salarissen op basis van de CAO al verhoogd met 0,4 %, zodat voor de structurele doorwerking van de jaarschijf 2017 nog een stelpost looncompensatie is geraamd van 1,8%. Voor de jaarschijf 2018 wordt rekening gehouden met een verwachte looncompensatie van 2,4%. Zoals gebruikelijk worden deze middelen op een algemene stelpost in de begroting geraamd in afwachting van een nieuwe CAO vanaf 1 mei 2017.

Subsidies

Voor de subsidies geldt de gebruikelijke weging van 2/3^e looncompensatie en 1/3^e prijscompensatie. Op basis van de bovengenoemde percentages komt de uiteindelijke stijging voor subsidies in 2018 (inclusief de correcties voor de voorgaande jaren 2016 en 2017) uit op 3,08%, mits ze geen onderdeel uitmaken van nieuwe bezuinigingsmaatregelen 2018 e.v.

Huren

Navenant zullen de ontvangen huurbedragen in 2018 (inclusief de correcties voor de voorgaande jaren 2016 en 2017) stijgen met de inflatiecorrectie van 2,25%.

Wel kunnen er andere afspraken met verenigingen, instellingen etc. zijn gemaakt over huurverhogingen buiten de prijscompensatie om.

Belastingen, heffingen en tarieven

Voor tarieven geldt in principe volledige kostendekkendheid. Bij belastingen, heffingen en tarieven wordt voor de begroting 2018 (inclusief de correcties voor de voorgaande jaren 2016 en 2017) vooralsnog uitgegaan van een inflatiecorrectie van 2,25%, waarbij geen sprake is van (volledige) kostendekkendheid. Kostendekkende heffingen zijn bijvoorbeeld de afvalstoffen- en rioolheffing.

Bij de gemeentelijke woonlasten (OZB, riool- en afvalstoffenheffing) wordt gestreefd naar een gematigde ontwikkeling van de totale reële lokale lastendruk. Er wordt vastgehouden aan het principe dat in ieder geval wordt gecorrigeerd voor nominale ontwikkelingen (inflatie 2018 na correctie voorgaande jaren: 2,25%).

Op basis van het Gemeentelijke Rioleringsplan stijgt jaarlijks de rioolheffing met 3,5% tot en met het jaar 2021. In de voorliggende concept Kadernota 2018-2021 gaan we vooralsnog uit van een inflatiecorrectie van 2,25% voor de OZB met ingang van 2018 en de mutaties in de afvalbegroting, voor wat betreft het aanvullend dividend Twence, de lagere verwerkingstarieven en veranderde inzamelstructuur (ondergronds inzamelen in plaats van huis aan huis) en het minder toe kunnen rekenen van de BTW aan het afvaltarief. In de Beleidsbegroting 2017-2020 was nog uitgegaan van een hoger aanvullend dividend van Twence, maar de aandeelhouders van Twence heeft als uitgangspunt gekozen voor lagere verwerkingstarieven voor afval en een gematigder aanvullend dividend vanaf 2018.

Constance lonen en prijzen

In de meerjarenramingen 2018-2021 wordt, zoals gebruikelijk, uitgegaan van constante lonen en prijzen.

Rente eigen gemeentelijke grondexploitaties

De rente voor de 'eigen' gemeentelijke grondexploitaties is 2%. In de participerende grondexploitaties met de provincie en/of andere gemeenten hanteren we de tussen partijen afgesproken rentepercentages. Voor alle overige investeringen hanteren we het percentage van de renteomslag.

Omslagrente

Vanaf 2016 hanteren we voor de overige investeringen (niet zijnde grondexploitaties) het percentage voor de omslagrente. Vanaf 2016 was dit percentage 3,75%. Het onderzoek voor de bepaling van het renteomslag-percentage heeft uitgewezen dat we dit percentage neerwaarts moeten bijstellen naar 2,25%. De effecten binnen de producten waarbij sprake is van een "gesloten circuit", zoals onderwijshuisvesting, afval, en riolering dienen binnen deze onderdelen te worden opgevangen. Deze nadere uitwerkingen zullen in ieder geval budgettair neutraal plaatsvinden en worden betrokken bij het opstellen van de Beleidsbegroting 2018-2021.

Start afschrijving en rente van investeringen

De afschrijving start op 1 januari van het jaar ná ingebruikname van een goed c.q. na afronding van een investering. Dit betekent dat er niet wordt afgeschreven en in het jaar van afronding c.q. ingebruikname van een investering.

De rentelasten, vanaf de start van een investering, worden in werkelijkheid op maandelijkse basis toegerekend. Op begrotingsbasis wordt vanaf 2015 voor de geraamde investeringen in de eerste jaarschijf een half jaar rente als exploitatielast meegenomen. Daarna wordt telkens over het gehele jaar rente toegerekend.

In de nieuwe nota 'Investerings- en activeringsbeleid 2017' zijn de beleidsregels ten aanzien van afschrijvingen en rente uitgebreid toegelicht. Deze nota is 4 april jl. vastgesteld door uw raad.

De vervangingsinvesteringen maken onderdeel uit van het bestaand beleid. Zoals gebruikelijk gaan we ook bij de vervangingsinvesteringen uit van een jaarlijkse index, die is gebaseerd op de prijsindex van de afgelopen 10 jaren. De gemiddelde index is 1,2%.

In de Beleidsbegroting wordt een meerjarig investeringsplan opgenomen, waarin ook alle vervangingsinvesteringen worden benoemd.

Gemeentefondsuitkering

De gemeentefondsuitkering wordt in principe gebaseerd op de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds. Deze circulaire is in deze Kadernota verwerkt in onderdeel B van het financieel perspectief (paragraaf 2.2).

Onvoorzien

In de begroting 2017-2020 wordt een jaarlijks bedrag van € 166.000 geraamd voor de post onvoorzien.

Arealen/autonome ontwikkelingen

De onderhoudsbudgetten voor wegen, groen en riolering worden aangepast voor volumemutaties conform de Areaalnota. De kostenuitzetting voor rioleringen verloopt budgettair neutraal voor de begroting. Uitgangspunt bij rioleringen is 100% kostendekkendheid.

Onder autonome ontwikkelingen verstaan wij ontwikkelingen die door ons niet te sturen of te beïnvloeden omstandigheden zijn en zullen leiden tot onvermijdbare uitgaven of inkomstenverminderingen in de begroting.

Bijlage 2 – Formats opties nieuw beleid 2018-2021

18-NB-1.1 Bureau Hengelo

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Bureau Hengelo

Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): Wens

Programma: 1 Economie, werk en inkomen

Activiteitsnummer feitenkaart: 11A

Product: 560.5

Aanspreekpunten ambtelijk: Jeanet Ordelman

Portefeuillehouder: Mariska ten Heuw

Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	70	70	70	70
Omvang fte	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Voorstel uitwerking nieuw beleid

In 2011 is besloten tot het per 1 januari 2012 op afstand zetten van citymarketing en tot de keuze voor VVV & Stadspromotie als uitvoerende organisatie daarvan, vanaf maart 2012 Bureau Hengelo genaamd. Voor de uitvoering van activiteiten en de ondersteuning van evenementen zijn binnen de gemeente diverse middelen bijeen gebracht die jaarlijks als een subsidie beschikbaar zijn gesteld.

Bureau Hengelo richt zich op een drietal hoofdtaken:

1. Citymarketing: het positioneren en profileren van Hengelo;
2. Evenementen: het verzorgen van een aantrekkelijk evenementenaanbod door ondersteuning van de organisatoren en door toekenning van financiële bijdragen;
3. Toerisme: het bevorderen van het toeristische klimaat van Hengelo.

In maart 2014 heeft de gemeenteraad op basis van een evaluatie over de periode 2012-2014 ingestemd met het voortzetten van de financiering aan Bureau Hengelo tot en met 2017.

In juni 2015 heeft de gemeenteraad besloten te bezuinigen op het budget van Bureau Hengelo met ingang van januari 2018. Bureau Hengelo heeft in 2017 de beschikking over een budget van € 442.131. Daarop wordt met ingang van 2018 € 144.000 bezuinigd. De taken die Bureau Hengelo op het gebied van toerisme uitvoert zullen worden afgebouwd. De taken met betrekking tot evenementen blijven bestaan met dien verstande dat geld beschikbaar blijft voor het subsidiëren van evenementen via Bureau Hengelo maar dat de ondersteuning van evenementen wordt beperkt, evenals de citymarketing. Ook zal fors worden bezuinigd op de bureaunkosten.

Om te kunnen anticiperen op de bezuinigingen heeft Bureau Hengelo toestemming gekregen om geld te reserveren in 2016 en 2017. Deze middelen kan Bureau Hengelo in 2018 en 2019 inzetten om de bezuinigingen op te vangen en ondertussen alternatieve inkomsten te vinden.

De inzet van Bureau Hengelo is in 2014 geëvalueerd. Nu de huidige subsidieperiode bijna is verstreken en een bezuiniging aanstaande is wil de gemeente met het oog op de toekomst van Bureau Hengelo deze keer uitgebreider evalueren dan de Quick scan in 2014. De evaluatie wordt uitgevoerd door Kennispunt Twente en is opgeleverd op 7 april. Kennispunt constateert op de drie aandachtsvelden (citymarketing, evenementen en toerisme) de eigen gekozen doelstellingen heeft bereikt (voor zover te kwantificeren) en gewaardeerd wordt door samenwerkingspartners.

Ondertussen is in 2017 in regionaal verband een herstart geweest van de marketing van Twente onder leiding van MarketingOost. Deze inzet wordt nu nog betaald uit de Agenda van Twente maar de gemeenten zullen gevraagd worden met ingang van 2018 hiervoor een bijdrage te leveren van € 1 per inwoner. Deze middelen zijn niet in de begroting opgenomen en worden nu als nieuw beleid voorgesteld voor de Kadernota.

Het college heeft de raad in 2016 kenbaar gemaakt dat aan de Regio Twente het bericht is gegeven dat de gemeente Hengelo geen mogelijkheden ziet de gevraagde bijdrage te leveren aan Twente Marketing in relatie tot de bezuiniging op Bureau Hengelo.

Nu in regionaal verband de marketing mogelijk een structureel karakter krijgt en ook de gemeente Hengelo daaraan zal bijdragen (zie ook format nieuw beleid Twente Marketing) wenst het college dan ook de bezuiniging op Bureau Hengelo te verminderen met € 70.000.

Ook inhoudelijk zijn daar redenen voor. Toerisme in Twente zit in de lift en daar profiteert ook Hengelo van. Bovendien is het zakelijk toerisme opgenomen in de Twente Marketing en daarin kan Hengelo een goede rol spelen. Door de horecaondernemers is daar aandacht voor gevraagd. Bureau Hengelo is bovendien een belangrijke factor in het opwaarderen van het evenementenaanbod en is haar rol in Citymarketing van groter belang dan ooit nu de ontwikkeling van de binnenstad veel aandacht vraagt. Bureau Hengelo heeft een wezenlijke inbreng in het traject om te komen tot een gewenst profiel voor de identiteit van Hengelo, specifiek de binnenstad. Daaruit zullen diverse ontwikkelingen voortvloeien waarbij voor Bureau Hengelo een specifieke rol is voorzien.

In de rapportage Evaluatie Bureau Hengelo stelt Kennispunt dat Bureau Hengelo een organisatie is die kennis heeft van stadspromotie, evenementen en toerisme. Het zijn kennisgebieden die met elkaar samenhangen. De expertise op deze gebieden is gebundeld in één organisatie, dat heeft als voordeel dat er korte lijnen bestaan en de slagkracht groot is. De voorgenomen bezuinigingen betekent dat Bureau Hengelo met 2 fte moet inkrimpen. De huidige inzet en inspanningen zijn, ondanks efficiencymaatregelen, niet te handhaven.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

De inzet van Bureau Hengelo is van belang voor het functioneren van de binnenstad. Een groot deel van de evenementen vindt plaats in de binnenstad en zorgt daar voor reuring en een langere verblijfsduur.

De inzet van de evenementen coördinator door Bureau Hengelo is belangrijk voor een eerste opvang van (nieuwe) evenementen in de stad. In samenspraak met de gemeentelijke accounthouder evenementen en de afdeling Vergunningen worden de evenementen begeleid. Verder vertolkt Bureau Hengelo het geluid van de bezoeker van de binnenstad in een traject dat we nu in samenwerking met de Stichting Centrummanagement Hengelo hebben opgezet om te komen tot een goede beschrijving van 'het DNA van Hengelo'.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De inzet van Bureau Hengelo is er op gericht de Hengeloers weer trots te laten zijn op de eigen stad. Verder draagt de inzet bij aan meer reuring in de (binnen)stad. Met de inzet van social media gericht op eigen inwoners, maar ook op bezoekers maakt Bureau Hengelo de evenementen bekend die in de stad worden georganiseerd. Daarmee ondersteunt Bureau Hengelo de evenementen in hun marketing.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

De gemeente subsidieert Bureau Hengelo voor een vast bedrag per jaar. Bureau Hengelo heeft de ruimte om eigen inkomsten te verwerven en doet dat ook. Er is een businessclub (Hengelo 500) met betalende leden. Daarnaast kan Bureau Hengelo (marketing)opdrachten voor derden doen. Bureau Hengelo is verder een belangrijke partner van MarketingOost die in Twente in opdracht van de Regio Twente de marketing van Twente verzorgt. De eigen inkomsten hebben zich nog niet zodanig ontwikkeld dat de voorziene bezuiniging in zijn geheel kan worden opgevangen.

Wat zijn de risico's ?

Het team algemeen juridische zaken is van mening dat er in casu niet gesproken kan worden van subsidieverlening. De activiteiten ziet op het verrichten van diensten, activiteiten die aanbestedingsrechtelijk zijn te kwalificeren als het verlenen van een bovendrempelige dienst, die Europees aanbesteed moet worden.

In de eventuele voortzetting van de relatie met Bureau Hengelo na 31 december 2017 moet dat een punt van aandacht zijn.

Wat zijn de P&O effecten?

In de huidige vorm wordt vanuit de afdeling Communicatie om niet capaciteit gedetacheerd aan Bureau Hengelo. Op deze manier blijft de gemeente goed verbonden met de communicatieactiviteiten van Bureau Hengelo.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

18-NB-1.2 Twente Marketing

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Twente Marketing

Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): Bestuurlijke wens

Programma: 1 Economie, werk en inkomen

Activiteitennummer feitenkaart: 11A

Product: P 560.5

Aanspreekpunten ambtelijk: Jeanet Ordelman

Portefeuillehouder: Mariska ten Heuw

Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
Omvang fte	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Om Twente toeristisch op de kaart te zetten heeft de Regio Twente om te beginnen voor 2007 besloten de toeristische marketing van Twente te laten uitvoeren door het Twents Bureau voor Toerisme (TBT). Inmiddels is het TBT failliet en is de toeristische promotie van Twente ondergebracht bij de organisatie MarketingOost, die daarvoor het programma Twente Marketing operationeel heeft gemaakt. Daarvoor waren in 2016 en 2017 de middelen uit de Agenda van Twente nog beschikbaar. Voor de continuering van deze activiteiten is een structurele bijdrage van € 1 per Twentse inwoner nodig (i.c. € 80.000 voor Hengelo). De meerderheid van de Twentse gemeenten stelt zich op het standpunt dat dit een verplichte Regio Twente-GR taak is en geen coalition of the willing, zoals Hengelo altijd heeft gesteld. Dit betekent dat deze € 1 per inwoner als verplichting opgenomen wordt in de regiobegroting en dat wij een meerderheidsbesluit accepteren. Daarmee is dit fide geen nieuw beleidskeuze meer, maar een autonome ontwikkeling. Wij gaan deze taakstellend binnen de huidige begroting invullen. Wij gaan er daarbij in ieder geval vanuit dat de middelen ad € 0,50 per inwoner voor acquisitie op het product Economische zaken vrijvallen door een verschuiving hiervan naar de Agenda van Twente. Daarmee is de helft van de uitgaven gedekt, de overige dekking betrekken we bij de uitwerking van de Beleidsbegroting 2018 en verder.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Vrijtijdseconomie heeft een nauwe relatie met de werkzaamheden van Bureau Hengelo. Bureau Hengelo is betrokken bij Twente Marketing.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Twente Marketing is met name relevant voor het toeristische bedrijfsleven. Daaronder worden verstaan de bedrijven in de sector horeca en de verblijfsaccommodaties. MarketingOost heeft becijferd dat in Twente ruim 18.000 personen werkzaam zijn in de vrijetijdseconomie. Daarvan afgeleid komt Twente marketing ten goede aan de detailhandel, bioscopen etc.

De werkgelegenheid in de vrijetijdssector is in 2015 ten opzichte van 2014 gegroeid met 4,65% (de algehele groei van de werkgelegenheid bedroeg 9%). MarketingOost heeft de ambitie de werkgelegenheid in de sector vrijetijdseconomie verder te laten groeien met 4% in 2017. Een aanzienlijk deel van de werkgelegenheid betreft banen voor lager en middelbaar opgeleid personeel.

Verder betoogt MarketingOost dat een impuls voor de vrijetijdseconomie ook effecten heeft op het woon-en leefklimaat. Investerings voor de toerist komen immers ook ten goede aan de inwoners. Dit draagt vervolgens bij aan een goed vestigingsklimaat voor ondernemers.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

De 14 Twentse gemeenten subsidiëren momenteel via de Agenda van Twente de marketing van Twente die wordt uitgevoerd door de organisatie MarketingOost. Verbonden aan dit initiatief is het adviesplatform Gastvrij Twente waarin 4 ondernemers zitting hebben, Landschap Overijssel en de Regio Twente. MarketingOost heeft ten behoeve van de Twente marketing een intensieve samenwerking met de zogenaamde TTI's waaronder Bureau Hengelo.

Wat zijn de risico's ?

Het format heeft de bedoeling middelen beschikbaar te stellen voor de Twente Marketing. Dit kan echter niet los worden gezien van de organisatie Bureau Hengelo.

Wat zijn de P&O effecten?

In 2012 is besloten tot het bezuinigen op de formatie die beschikbaar is voor recreatie en toerisme. Dit betekent dat er vanuit de gemeente Hengelo geen middelen of capaciteit beschikbaar is om Twente marketing actief te ondersteunen. Ook is er geen mogelijkheid om de verminderde inzet vanuit Bureau Hengelo te compenseren.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

18-NB-1.3 Opwaardering haveninfrastructuur - onderhoudsvoorziening

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Opwaardering haveninfrastructuur - onderhoudsvoorziening
Bron: Lobby van Twentse havengemeenten, Rijkswaterstaat en het bedrijfsleven, Binnenhavenvisie
Programma: 1 Economie, werk en inkomen
Activiteitsnummer feitenkaart: 11B
Product: P221.1
Aanspreekpunten ambtelijk: Harrie Huitema/Louis Fikkert
Portefeuillehouders: Mariska ten Heuw/Jan Bron
Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	220	220	220	220
Omvang fte	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Naast de realisatie van de actiepunten en projecten voortvloeiend uit de Binnenhavenvisie uit 2008 is met het oog op de economische structuurversterking en werkgelegenheid in de Regio de afgelopen jaren vanuit de Regio en de provincie Overijssel bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu de nodige aandacht gevraagd voor verbetering en verruiming van de Twentekanalen. Deze lobby heeft er toe geleid dat door de Minister begin 2016 het projectbesluit is genomen voor de verbreding en verdieping van de Twentekanalen. Dit betekent dat in de periode 2017-2020 fors wordt geïnvesteerd in de Twentekanalen. In het verlengde hiervan is door de Minister, de Regio Twente en Port of Twente als vereniging van logistieke ondernemers, een intentieovereenkomst getekend om meer vervoer over water te genereren.

Met de succesvolle lobby voor de verbreding en verdieping van de Twentekanalen moeten ook de havengemeenten de komende jaren investeren in het geschikt maken van de havens voor klasse Va (lees: Vijf-a) schepen. Inspelen op en faciliteren van economische ontwikkelingen heeft er toe geleid dat op initiatief van het gemeenschappelijk Havenbedrijf Twente door de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede in 2016 onderzoek is gedaan naar de kwaliteit van de bestaande haveninfrastructuur in relatie tot de beoogde ontwikkelingen. Daarvoor heeft de firma Nepocon uit Hengelo de bestaande situatie in kaart gebracht en inzichtelijk gemaakt welke indicatieve investeringen gepaard gaan met het onderhoud en reguliere vervanging van de haveninfrastructuur in de huidige situatie. Op de investeringen is ingegaan in een separaat voorstel (18-FP-1.8). Daarnaast wordt in het Nepocon rapport ingegaan op de meerjarige onderhoudskosten.

Onderhoudskosten

In dit voorstel is € 220.000 opgenomen als structureel jaarlijkse lasten voor onderhoud. Dit bedrag zal voor een groot deel gedoteerd moeten worden in een voorziening. De kosten zijn opgebouwd uit kosten die 1 keer per 10 of 20 jaar gemaakt worden. Hierbij moet gedacht worden aan het baggeren van de haven, vervangen van oude damwanden, vervangen van houten aanvaarvoorzieningen of vervangen en repareren van afmeervoorzieningen.

Tot op heden is nauwelijks gereserveerd voor het onderhoud in de haven. De havengelden die geïnd worden zijn ter dekking van de kosten voor de havenmeester, de voorzieningen voor de havenmeester en andere kosten voor voorzieningen in de haven zoals watertappunten en afval-inleverplekken.

Baggerwerkzaamheden, reparaties van damwanden en andere beheerstechnische werkzaamheden zijn in het verleden gefinancierd door incidentele subsidiegelden of financiële meevallers.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Taakveld economische ontwikkeling (grotere aantrekkingskracht bedrijventerrein Twentekanaal).
Taakveld verkeer en vervoer (beheer openbare ruimte).

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- positieve effecten op werkgelegenheid (niet te kwantificeren);
- duurzaamheidseffecten: mogelijke verschuiving van weg vervoer naar vervoer over water.

Wat zijn de gevolgen als we het niet doen?

- Een noodzakelijke structurele aanpak van de onderhoudswerkzaamheden komt niet van de grond.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

- Ondernemers Twentekanaal;
- Rijkswaterstaat;
- Havenbedrijf Twente.

Wat zijn de risico's / kansen?

- In het financieel perspectief is bij het onderdeel 18-FP-1.8 "Opwaardering haveninfrastructuur – investeringen" uitsluitend gekeken naar de investeringen in de periode 2018-2021. Daarmee is ongeveer 30% van de op langere termijn noodzakelijke investeringen in beeld. Voor de periode 2022-2030 is bedraagt de investeringsverwachting ongeveer € 5,5 miljoen euro; daarna € 9,6 miljoen euro (huidig prijspeil). Deze investeringsrondes kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd. Besluitvorming over het vervolg derhalve in de toekomstige inventarisaties voor nieuw beleid.
- Omdat de hoogte van het havengeld mede wordt bepaald door afspraken binnen het Havenbedrijf Twente is in deze uitwerking (nog) geen rekening gehouden met eventuele hogere opbrengsten havengeld. Ook mogelijk hogere opbrengsten door hogere tonnages zijn nog niet als dekking in dit voorstel verwerkt.
- De verhaalbaarheid van de (lasten van de) investeringen op ondernemers die gebaat zijn bij de nieuwe voorzieningen moet nog nader onderzocht worden.
- Onderzoek wordt momenteel gedaan naar het verkrijgen van externe subsidies; in de berekening van de lasten is hiermee nog geen rekening gehouden.
- Inmiddels is het voorstel van de implementatie van de Binnenhavenvisie aan de gemeenteraden van aan het Havenbedrijf Twente deelnemende gemeenten voorgelegd. Hiervoor is separaat een format ingediend.

Wat zijn de P&O effecten?

Vooralsnog niet van toepassing.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Geen.

18-NB-1.4 Uitvoeringsprogramma Binnenhavenvisie 2017-2030

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Uitvoeringsprogramma Binnenhavenvisie 2017-2030
 Bron: Binnenhavenvisie Twentekanalen 2017-2030
 Programma: 1 Economie, werk en inkomen
 Activiteitennummer feitenkaart: 11B
 Product: P221.1
 Aanspreekpunten ambtelijk: Maaike Roelofs
 Portefeuillehouder: Mariska ten Heuw
 Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
Omvang fte	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Voorstel uitwerking nieuw beleid

De binnenhavens aan de Twentekanalen van de gemeenten Hengelo, Almelo, Enschede, Hof van Twente en Lochem vormen samen één van de grootste binnenhavens van Nederland. De binnenhavens worden gekenmerkt door hun strategische ligging op de belangrijke Europese Northsea Baltic verkeerscorridor tussen de zeehavens en het Europese achterland in Duitsland, Polen en de Baltische staten. Deze corridor behoort tot de tien belangrijkste corridors in het TEN-T programma van de Europese Unie.

De binnenhavens aan de Twentekanalen hebben niet alleen een belangrijke achterlandfunctie voor de havens van Rotterdam, Amsterdam en Antwerpen. Zij vormen tevens belangrijke knooppunten in de logistieke hotspot Twente, waar bedrijven werkgelegenheid en toegevoegde waarde creëren. Voor o.a. bedrijven als ForFarmers, Akzo en CTT zijn de Twentekanalen een levensader.

In 2008 hebben deze vijf havengemeenten de samenwerking gezocht en een regionale visie op de ontwikkeling en het economisch belang van de Twentse binnenhavens opgesteld. Deze "Binnenhavenvisie Twente, netwerkanalyse voor binnenhavens en vaarwegen" is tevens voorzien van een uitvoeringsprogramma dat inmiddels voor circa 90% is uitgevoerd.

De binnenhavenvisie is een belangrijke onderlegger geweest voor het realiseren van zogenaamde Quick Wins subsidies bij het Rijk voor de versterking en realisatie van diverse kades en de lobby voor verruiming van de Twentekanalen. Ook heeft de binnenhavenvisie het fundament gelegd onder de versterkte samenwerking tussen de gemeenten langs de Twentekanalen en de gezamenlijke promotie van de binnenhavens. De gemeenten werken sinds 2015 samen aan de ontwikkeling van de binnenhavens onder de noemer Gemeenschappelijk Havenbeheer Twentekanalen.

Met het oog op de economische ambities van de betrokken partners, de snelle veranderingen in economie en logistiek en de kansen die de Topsector Logistiek met zich meebrengt, hebben de samenwerkende gemeenten een actualisering van de binnenhavenvisie gemaakt zodat zij optimaal hierop kunnen inspelen.

Bij het opstellen van de binnenhavenvisie zijn naast de vijf havengemeenten ook de provincie Overijssel, Rijkswaterstaat en - vanuit het bedrijfsleven - Port of Twente betrokken.

De doelstelling van deze binnenhavenvisie is driedelig:

Waar willen we staan in 2030?

In dit deel van de Binnenhavenvisie wordt aangegeven welke gedeelde ambitie en streefbeelden de samenwerkende gemeenten hebben op het gebied van maximaliseren van de economische potentie van de binnenhavens.

Wat is daarvoor nodig?

Met welke strategie gaan we invulling geven aan het realiseren van de ambitie en de streefbeelden.

Hoe gaan we dit doen?

Een uitvoeringsprogramma is opgesteld t/m/ 2025 om de strategie te realiseren.

Het uitvoeringsprogramma beschrijft de acties, projecten en project ideeën en processen om de binnenhavenvisie uit te voeren. Gezien de nauwe relatie met bestaande programma's van partners in de regio is een dynamische uitvoeringsagenda opgesteld langs de inhoudelijke strategielijnen economie & profilering, bereikbaarheid & infrastructuur en beheer & organisatie.

Op basis van een eerste raming zijn de financiële consequenties van het aan de binnenhavenvisie gekoppelde uitvoeringsprogramma begroot op circa € 720.000 voor de periode tot en met 2021. Dit is exclusief een apart investeringsbesluit voor noodzakelijke uitvoering van klasse Va investeringen in de binnenhavens en de reeds gefinancierde kosten voor opwaardering van Twentekanalen (incl. sluisen). Ook zijn geen kosten begroot voor toekomstige investeringen in knelpunten. Deze eerste raming dient geïnterpreteerd te worden als een eerste beeld en ordergrootte van benodigd budget om uitvoering te geven aan deze uitvoeringsagenda (t/m 2021). In onderstaande tabel worden de financiële consequenties voor de uitvoering van de havenvisie weergegeven, gebaseerd op een gemiddelde per jaar. Uitgangspunt is medefinanciering door derden. De bedragen zijn exclusief de (structurele) lasten voor het Havenbedrijf Twentekanalen.

De verdeling van deze kosten wordt gedaan over de 5 havengemeenten door middel van de verdeelsleutel die is overeengekomen bij de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst over het Gemeenschappelijk Havenbeheer Twentekanalen (GHT). De bijdrage in de kosten voor het GHT ten laste van de gemeente Hengelo is bij de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst vastgesteld op 36,1%. Dit betekent voor Hengelo jaarlijkse kosten t/m 2021 van €46.028. De hiermee gemoeide kosten zullen in de haventarieven worden verdisconteerd, zodat het effect op de begroting budgettair neutraal is.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Taakveld economische ontwikkeling (grotere aantrekkingskracht bedrijventerrein Twentekanaal).
Taakveld verkeer en vervoer (beheer openbare ruimte).

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- positieve effecten op werkgelegenheid;
- positief effect op ondernemersklimaat;
- positief effect op benutting overslagvoorzieningen haven;
- duurzaamheidseffecten: verschuiving van weg vervoer naar vervoer over water.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

- Havenbedrijf Twente
- Provincie Overijssel
- Ondernemers Twentekanaal
- Rijkswaterstaat

Wat zijn de risico's / kansen?

- Dit voorstel loopt parallel aan de implementatie van de Binnenhavenvisie zoals die binnenkort ter besluitvorming aan de raden van aan het Havenbedrijf Twente deelnemende gemeenten wordt voorgelegd.
- De met de implementatie van de Binnenhavenvisie gepaard gaande lasten zijn havengerelateerd. Uitgaande van volledige kostendekking leidt dit tot een extra verhoging van het havengeld vanaf 2018. Het huidige niveau van de havengelden wordt al als hoog ervaren.

Wat zijn de P&O effecten?

Vooralsnog niet van toepassing.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Geen.

18-NB-1.5 Revitalisering bedrijventerreinen

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Revitalisering bedrijventerreinen
Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): Coalitieakkoord
Programma: 1 Economie, werk en inkomen
Activiteitsnummer feitenkaart: 11D
Product: P310.3
Aanspreekpunten ambtelijk: Harrie Vranken
Portefeuillehouder: Ten Heuw
Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	b.n.	p.m.	p.m.	p.m.
Omvang fte	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Voorstel uitwerking nieuw beleid

In de afgelopen jaren zijn veel bedrijventerreinen gerevitaliseerd: Timmersveld, Twentekanaal, deelgebieden rondom Post NL/Opaalstraat, Binnenhavenstraat en Parelstraat. De aanpassing van de Haaksbergerstraat aansluitend op de herontwikkeling van de Thaleslocatie is recent uitgevoerd en de revitalisering van het onderdeel Vosboerweg/Wegtersweg van Westermaat is op dit moment in uitvoering.

Enkele deelgebieden van Twentekanaal en Westermaat blijven nog achter, bijvoorbeeld de gebieden Westermaat rondom Vosboerweg/Hassinkweg en de Wegtersweg. Twentekanaal Zuid tussen Fabelenweg en Haaksbergerstraat en tussen Diamantstraat/Thales. Dit laatste gebied bevindt zich in de onmiddellijke nabijheid van de ontwikkeling van de HTSP-campus. Revitalisering van dit deelgebied draagt dan ook bij aan de uitstraling en het functioneren van het HTSP-terrein. Op de langere termijn staat er nog een herontwikkelingsopgave voor Twentekanaal-Noord, deelgebied HKS (Oude Boekeloseweg).

Voor de genoemde deelgebieden zijn geen middelen beschikbaar. Revitalisering is alleen mogelijk als er vanuit onderhoud en beheer van de openbare ruimte, bijvoorbeeld de rioleringsopgave, een aanleiding is in combinatie met subsidies. Andere eigen (cofinancierings)middelen zijn niet beschikbaar. Dit heeft het risico dat (in het geval er vanuit riolering geen investering is) er geen cofinanciering is om daarmee subsidies aan te vragen.

Zoals eerder aangegeven is de aanpassing van de Haaksbergerstraat als onderdeel van het project High Tech Systems Park Twente recent uitgevoerd. Dit project is gefinancierd met middelen uit de Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente en cofinanciering van Thales. Het project is tegen lagere kosten gerealiseerd dan aanvankelijk begroot. Met de Netwerkstadpartners is afgesproken dat de vrijgevallen € 530.000 kan worden aangewend voor revitalisering van het gebied gelegen tussen Diamantstraat en het HTSP (verbetering ontsluiting, uitstraling, groenstructuur). De werkzaamheden worden in 2017 en 2018 uitgevoerd.

Resteren de opgaven voor Twentekanaal-Zuid tussen Fabelenweg en Haaksbergerstraat en op langere termijn Twentekanaal-Noord, deelgebied Oude Boekeloseweg. Voor de revitalisering van Westermaat –Zuidwest rondom Vosboerweg/Hassinkweg en de Wegtersweg zijn eveneens geen eigen cofinancieringsmiddelen beschikbaar.

Er is geen exacte onderbouwing te geven van het benodigde bedrag. De kosten voor de revitalisering van het gebied tussen Diamantstraat en HTSM bedragen ruim € 0,5 mln. Voor de financiering van de nog te realiseren projecten zal naar verwachting minimaal eenzelfde bedrag nodig. De komende jaren zal bekeken moeten worden welke bedragen benodigd zijn.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Raakvlakken zijn er met de taakvelden van beheer; onderhoud wegen, riolering en groen.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De gevestigde bedrijven zullen eerder investeren in hun bestaande huisvesting en minder geneigd zijn te verplaatsen. Indirect leidt dit tot behoud en uitbreiding van werkgelegenheid op bestaande locaties. De praktijk wijst uit dat de leegstand in gerevitaliseerde gebieden beduidend kleiner is dan in de niet-gerevitaliseerde gebieden.

Het is van maatschappelijk belang leegstand en verloedering van bedrijventerreinen te voorkomen. Dat betekent dat nog beschikbare locaties toekomstbestendig moeten zijn. Dus ook interessant voor vestiging door nieuwe bedrijven.

Ook vanuit het perspectief van sociale veiligheid is het belangrijk leegstand te voorkomen. Voor werknemers op bedrijventerreinen vormt leegstand een sociaal onveilige omgeving.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

De revitaliseringstrajecten worden in nauw overleg met bedrijventerreinenverenigingen en bedrijven ontwikkeld en uitgevoerd.

Wat zijn de risico's ?

Langdurige leegstand (hetgeen veel voorkomt in niet gerevitaliseerde gebieden) leidt tot downgrading van het gebied waardoor de revitaliseringskosten uiteindelijk zullen toenemen.

Wat zijn de P&O effecten?

Ontwikkeling en uitvoering binnen bestaande formatie.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Geen.

18-NB-1.6 Perspectiefjaar werkloze jongeren

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Perspectiefjaar werkloze jongeren

Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): Manifest MBO Raad

Programma: 1 Economie, werk en Inkomen

Activiteitsnummer feitenkaart: 13A

Product: P623.4

Aanspreekpunten ambtelijk: Joop Wikkerink/ Birgit Koers

Portefeuillehouder: Ten Heuw

Sectornaam: Sociaal

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	150	150	150	p.m.
Omvang fte	2	2	2	

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Een grote groep van circa 138.000 jongvolwassenen loopt het risico blijvend buitenspel te staan. De groep, in de leeftijd van 23 tot 27 jaar, heeft een niet-afgemaakte of 'verkeerde' opleiding. Het gevaar van te weinig aandacht voor deze groep is evident: beperkte maatschappelijke participatie en een relatief grote kans op uiteindelijk toch een beroep op de sociale zekerheid. Het gaat om een grote groep jong volwassenen die structureel op achterstand staat. Zij hebben geen of een onvoldoende beroepsopleiding, ervaren belemmeringen in de persoonlijke situatie, hebben soms schulden, hebben vaak negatieve ervaringen met werk en opleiding en missen vaak ook zelfvertrouwen en een netwerk om uit deze situatie te komen. Doemscenario: een leven lang 'baantje in-baantje uit', 'uitkering in-uitkering uit'.

De MBO Raad en NRTO hebben zich – in verbinding met vele partijen, waaronder VNO-NCW, MKB Nederland, FNV, CNV en ABU - de afgelopen maanden gebogen over dit belangrijke thema. Het kernidee is om jongvolwassenen die na het initiële onderwijs, nu al min of meer aan de kant staan, een perspectiefjaar te bieden. Dit is een periode waarin de jongvolwassene vanuit meerdere partijen en met goede begeleiding toewerkt naar een nieuw, duurzaam perspectief op betekenisvol werk op de arbeidsmarkt. Werk staat voorop. Opleiding (op maat) is daar dienstig aan.

Door een reeks van bezuinigingen in de sociale zekerheid ontbreekt het aan goede persoonlijke advisering en begeleiding. Juist die begeleiding kan en zal het verschil maken. Voor de uitvoering en financiering zal een beroep worden gedaan op de gemeenten. Wij zien voor ons dat speciaal voor deze opgave consultants gaan werken die aandacht hebben voor alle leefgebieden van de jongeren en met een integraal plan de jongere weer perspectief geven. Afhankelijk van de situatie van de jongere zorgt dit voor een directe besparing op de uitkering verstrekking, in andere gevallen zal het preventief werken.

Gezien de voortrekkersrol van Hengelo (in de persoon van Mariska ten Heuw) als dossiertrekker kwetsbare jongeren en aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt van de G32 én als landelijk ambassadeur van het Leerwerkloket is het belangrijk dat Hengelo zich committeert aan dit initiatief.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Door in te zetten op brede ondersteuning van de jongeren zullen ook taakvelden als schuldhulpverlening, WMO, leerplicht en vooral de samenhang tussen de verschillende velden in beeld komen.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De partners in de regio zullen ervoor moeten zorgen dat de jongvolwassene die vast zit in de werkloosheid 'gevonden wordt', dit inzielt en vervolgens zelf, met de nodige begeleiding, aan een nieuw perspectief werkt. Het doel is dat de jongvolwassene na een jaar weer werk heeft, of beter werk heeft dan ervoor.

Het is evident dat de schadelast voor de gemeenten beperkt kan worden als zij steviger inzetten op deze gezamenlijke aanpak. Deze groep, met weinig werkverleden heeft doorgaans geen recht op WW en zal uiteindelijk bij de gemeente terecht komen voor een uitkering.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Het voorstel van het perspectiefjaar is een initiatief van de MBO raad. Zij hebben dit opgesteld met verschillende partijen zoals VN)NCW, MKB, FNV, CNV en ABU.

In de uitwerking van het plan zijn de leerwerkloketten nauw betrokken.

De beschikbaarheid van (tijdelijke) banen voor de doelgroep is cruciaal. Werkgevers faciliteren de deelname aan concrete leer-werk-trajecten voor de bedoelde doelgroep van jongvolwassenen. Ook de uitzendbranche kan vanuit maatschappelijk ondernemerschap een belangrijke rol spelen in het perspectiefjaar.

Wat zijn de risico's ?

Het concept valt of staan met het vinden van deze jongeren. Met de nieuwe taak van het regionale RMC zouden ze allemaal in beeld moeten zijn. Er is in een aantal projecten in het land al ervaring opgedaan met de doelgroep, maar het zal een uitdaging worden de juiste balans tussen begeleiding en zelfredzaamheid te vinden.

Bovendien is het een uitdaging tegenstrijdigheden in de wet- en regelgeving tussen verschillende leefgebieden te stroomlijnen.

Wat zijn de P&O effecten?

De begeleiding in dit perspectiefjaar gaat extra capaciteit vragen bij de gemeente, dan wel inhuur. De schatting is vooralsnog € 150.000 per jaar, gebaseerd op 2 Fte's, voor de periode 2018-2020. Deze consultants zullen werken binnen de sector Sociaal.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Geen, behalve twee werkplekken.

18-NB-2.1 Huisvesting VO

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Huisvesting VO

Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): Coalitieakkoord, wettelijke zorgplicht

Programma's : 2 Onderwijs en jeugd

Activiteitsnummer feitenkaart: 21B

Product: P421.1

Aanspreekpunten ambtelijk: Katja Boerrigter

Portefeuillehouder: Claudio Bruggink

Sectornaam: Sociaal

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)				
Huisvesting VO	75	150	150	150
Eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair	0	3	22	28
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Er wordt gewerkt aan een integraal huisvestingsplan voor het V(S)O. Op dit moment hebben de Attendiz VSO-scholen in Hengelo circa 170 leerlingen. Rekening houdend met demografische ontwikkelingen en verevening is permanente, duurzame huisvesting noodzakelijk voor 140 VSO leerlingen. In de meerjarenbegroting onderwijshuisvesting is reeds rekening gehouden met een investering voor nieuwbouw voor het VSO voor 140 leerlingen.

In het voortgezet onderwijs hebben we te maken (gehad) met een groei van het leerlingenaantal van de bestaande havo/vwo scholen op het scholeneiland. Hierdoor is er een ruimtetekort op het scholeneiland ontstaan. Daarnaast heeft een nieuwe school toestemming van de Minister om te starten in Hengelo. Het gaat om een school voor voortgezet onderwijs voor havo/vwo (het Mezquita College). De gemeente moet voorzien in de huisvesting (wettelijke zorgplicht). Eerder is al aangegeven dat er in de meerjarenbegroting onderwijshuisvesting geen ruimte is voor nieuwe investeringen.

Naast het huidige ruimtetekort op het scholeneiland en de komst van een nieuwe school voor havo/vwo krijgen we in de komende jaren ook te maken met een daling van het leerlingenaantal. Dit huisvestingsvraagstuk vereist dus een flexibele oplossing. Derhalve wordt in de komende periode onderzocht of er mogelijkheden zijn om voor het voortgezet onderwijs een geschikt gebouw te huren. Afhankelijk van de ontwikkeling van het leerlingenaantal en het huurbedrag (€ 50 per m2) is er in dat geval sprake van een jaarlijkse (huur)last van circa € 150.000.

Onderwijsleerpakket en meubilair

Daarnaast is voor de eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair ten behoeve van de nieuwe school (Mezquita College) het eerste jaar een bedrag nodig van circa € 232.000. Dit betekent een last van € 2.600 in 2019. Vervolgens is jaarlijks een bedrag van € 80.000 nodig (uitgangspunt groei 80 leerlingen per jaar), waardoor de jaarlijkse last oploopt naar ruim € 28.000 in 2021 (afhankelijk van de groei van *het leerlingenaantal*).

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

In het onderzoek naar de toekomstige bestemming van bestaande onderwijsgebouwen is het vastgoedbedrijf betrokken.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Bij een tekort op onderwijshuisvesting staat de zorgplicht en kwaliteit onder druk.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Het schoolbestuur is de belangrijkste samenwerkingsrelatie. Ondanks dat gemeenten en de schoolbesturen dezelfde maatschappelijke doelen nastreven zijn er naast gemeenschappelijke belangen ook tegenstrijdige belangen als het gaat om de huisvesting die nodig is om deze doelen te bereiken. Bij de gebruikers gaat het onder andere om de omvang, de functionaliteit en de technische kwaliteit van de huisvesting. Voor de gemeente gaat het daarnaast ook om de verdeling van het budget en een efficiënte, duurzame investering.

Wat zijn de risico's ?

Dat er geen overeenstemming wordt bereikt over de (gezamenlijke) huisvesting, de locatie en de benodigde investering.

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

18-NB-3.1 Vergroten acceptatie seksuele diversiteit ('LHBT beleid')

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Vergroten acceptatie seksuele diversiteit ('LHBT beleid')
Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): Bestuurlijke wens
Programma: 3 Welzijn en zorg
Activiteitsnummer feitenkaart: 32F
Product: P621.1
Aanspreekpunten ambtelijk: Marijke Spoolder
Portefeuillehouder: Claudio Bruggink
Sectornaam: Sociaal

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
	10	10	p.m.	p.m.
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

De rijksbijdrage voor het vergroten van de acceptatie van seksuele diversiteit ('LHBT-beleid') stopt vanaf 1-1-2018. Voortzetting van gemeentelijke aandacht voor dit onderwerp is gewenst: seksuele diversiteit wordt maatschappelijk nog altijd niet breed aanvaard en vanzelfsprekend gevonden. Het leidt tot discriminatie en uitsluiting.

Met een jaarlijks budget, bedoeld voor het initiëren en uitvoeren van concrete acties (waaronder de Coming Outweek) van € 10.000 voor de jaren 2018 en 2019 kan het met de rijksmiddelen ingezette beleid voortgezet worden. Een volgend college kan een hernieuwde afweging maken vanaf 2020. De activiteiten kunnen ontwikkeld en uitgevoerd worden binnen de thans beschikbare formatie voor diversiteitsbeleid.

Vergroting van acceptatie van seksuele diversiteit draagt bij aan een vreedzame (lokale) samenleving en terugdringing van discriminatie en geweld jegens seksuele minderheden. Jongeren leren dat niet alleen heteroseksueel gedrag de norm is en worden bevestigd in hun seksuele ontwikkeling en identiteit. Dit draagt bij aan het voorkomen van psychosociale problematiek op jonge én latere leeftijd. Het percentage jongeren dat niet aan de gangbare (hetero)seksuele norm voldoet en mede daardoor een poging tot zelfdoding doet ligt significant hoger. Ook zijn mensen met deze achtergrond relatief vaker zonder werk. Seksuele minderheden met diverse achtergronden (ouderen, jongeren, bi-culturelen) voelen zich gesteund door een gemeente die zich duidelijk uitspreekt over de acceptatie van seksuele diversiteit.

Voor dit beleid is geen wettelijke verplichting, wel wordt het van rijkswege sterk aangemoedigd en tot de taken van een gemeente gerekend. Met rijksmiddelen werd de afgelopen 3 jaren al een sterke impuls gegeven aan de acceptatie van seksuele diversiteit, maar dit is nog onvoldoende verankerd. Het bevriezen van de gemeentelijke aandacht voor dit onderwerp geeft tegenkrachten die seksuele diversiteit niet accepteren ruimte en meer gelegenheid zich te manifesteren, waardoor de kans op discriminatie en geweld jegens LHBT-ers (weer) toeneemt. Burgers en bezoekers met deze identiteit durven en kunnen daardoor minder zichzelf te zijn in onze stad. Dat leidt tot uitsluiting (exclusie) en 'niet meedoen'. Een stad met 81.000 inwoners, waarbinnen 10-20% tot een seksuele (LHBT) minderheid behoort kan een significante rol nemen door stelling te nemen tegen discriminatie en uitsluiting van seksuele minderheden.

Met het voorgestelde budget kunnen de zichtbare acties die de afgelopen jaren in gang zijn gezet voortgezet worden en in een nieuwe vorm bijgesteld. Denk hierbij aan aandacht binnen het onderwijs (basis- voorgezet- en beroepsonderwijs), het jeugd- en jongerenwerk, het sportdomein en senioren.

Daarnaast aan zichtbare publiciteitsacties als de Coming Outweek en Paarse Vrijdag. Het spectrum van de thans al ingezette focus wordt niet verder uitgebreid en versterkt maar blijft aandacht behouden op het huidige niveau.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Vergroting van de acceptatie van seksuele diversiteit heeft invloed op de leefbaarheid- en veiligheid in de stad, op het uitgaansklimaat, op het beroep dat op zorg wordt gedaan door jeugd en volwassenen (Wmo, Jeugd. Ook zijn er raakvlakken met (alle vormen van) Onderwijs.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Vergroting van de acceptatie van seksuele diversiteit;
- Terugdringing van discriminatie en geweldsdelicten jegens mensen die tot een seksuele minderheid behoren (10-20% van de lokale bevolking);
- Versterking van de visie dat Hengelo een prettige stad is om in te wonen, te werken en te leven, waar iedereen welkom is, ongeacht zijn seksuele identiteit;
- Doelgroepen:
 1. Lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders;
 2. De overige Hengelose inwoners die niet tot een seksuele minderheid behoort.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Er wordt samengewerkt met Art. 1 Overijssel, het ROC van Twente locatie Gieterij, scholen voor VO, sportverenigingen, Wijkkracht (waaronder het Jeugd- en Jongerenwerk), het COC, roze ouderen in onze stad en personeel binnen onze eigen organisatie dat tot een seksuele minderheid behoort. Met uitzondering van de betrokkenen op persoonsniveau, investeren alle samenwerkingsrelaties met eigen middelen, meestal in de vorm van fte's, in dit beleid.

Wat zijn de risico's ?

Zonder financiële middelen is de mogelijkheid om als gemeente bij te dragen aan vergroting van de acceptatie van seksuele diversiteit marginaal en wordt een positie om hierin regie te nemen moeilijker.

De samenwerkingspartners zullen blijven investeren in dit beleid, maar initiatieven missen dan lokale betrokkenheid en regie. Daardoor ontstaat versnippering en onzichtbaarheid in de aandacht en acties, waardoor er onvoldoende concrete doelen en voortgang wordt bereikt.

Wat zijn de P&O effecten?

Het voorgestelde nieuwe beleid kan vanuit de huidige en al ingezette formatie voor diversiteit worden uitgewerkt en uitgevoerd.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Geen. De uitwerking en uitvoering van het voorgestelde beleid kan vanuit de huidige beschikbare en formatie voor diversiteitsbeleid opgevangen worden.

18-NB-3.2 Decentralisatie beschermd Wonen GGZ

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Decentralisatie beschermd Wonen GGZ

Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): Landelijke ontwikkeling/verplichting

Programma: 3 Welzijn en zorg

Activiteitsnummer feitenkaart: 31F

Product: P662.x (*nieuw aan te maken als voorstel wordt gehonoreerd*)

Aanspreekpunten ambtelijk: Marieke van den Berg

Portefeuillehouder: Jan Bron

Sectornaam: Sociaal

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Door de VNG-Commissie Toekomst Beschermd Wonen, de 'commissie Dannenberg', is een visie ontwikkeld op het Beschermd Wonen en de financiering ervan. Deze visie, die uitgaat van een mogelijke uitstroom van 2/3 van de groep Beschermd Wonen-bewoners, wordt breed omarmd door zowel gemeenten, als woningcorporaties en zorgaanbieders.

In het advies aan de VNG wordt voorgesteld om beschermd wonen verder door te decentraliseren naar alle gemeenten met als insteek: "van beschermd wonen naar beschermd wonen thuis".

Hiermee haakt de commissie in op de uitgangspunten van de Wmo dat burgers zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk thuis moeten kunnen blijven wonen. (Dit veronderstelt wel dat mensen een thuis hebben). Bovendien is in de Wet de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen en voor opvang bij alle gemeenten neergelegd, niet exclusief bij centrumgemeenten. In het advies van de commissie wordt daarnaast geadviseerd om ook de maatschappelijke opvang door te decentraliseren. In het rapport is een tijdpad voorgesteld waarop inmiddels meerdere reacties zijn ingebracht. In de huidige plannen wordt gesproken over 1 januari 2020.

Daarbij spelen de vragen of de verantwoordelijkheid en het budget voor beschermd wonen wel of niet wordt overgeheveld van de centrumgemeente naar de gemeente; of er bovenlokale voorzieningen nodig zijn en op welke wijze deze gefinancierd worden; of er met een centrale toegang gewerkt blijft worden of dat de toegang door elke gemeente zelf wordt vormgegeven e.d. We willen onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van een versnelde doorvoering van deze decentralisatie voor de gemeente Hengelo met ingang van 2018. Eventueel in de vorm van een pilot. Dit doen we in nauwe samenwerking met centrumgemeente Enschede.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Er is een relatie met het verstekken van andere zorg en ondersteuning vanuit de Wmo en Jeugdwet en met Werk en Inkomen. Ook raakt het de ontwikkelingen op het terrein Wonen met zorg.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Zelfstandig wonen is het uitgangspunt voor een deel van de intramuraal gehuisveste doelgroepen. Ook voor mensen met psychisch zelfredzaamheidsbeperkingen bestaat de breed gedragen wens 'gewoon' in de wijk te blijven wonen, of weer te gaan wonen. De zorg dient naar de cliënt te komen, in plaats van een verhuizing van de cliënt naar een instelling.

In de ouderenzorg heet dit proces 'extramuralisering', in de geestelijke gezondheidszorg beter bekend als 'ambulantisering' of 'vermaatschappelijking van de zorg'.

Het betreft de groep mensen met een ZZP GGZ C indicatie.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Er is nauwe samenwerking noodzakelijk met centrumgemeente Enschede, de zorgaanbieders, woningcorporatie en de zorgverzekeraar.

Wat zijn de risico's ?

Aandachtspunt is de zorg en ondersteuning aan inwoners die nu en in de toekomst een beschermde woonomgeving nodig hebben.

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

18-NB-4.1 3e Fase Renovatie Twentebad

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: 3^e Fase Renovatie Twentebad
Bron (ambtelijke/bestuurlijke wens): Wens
Programma: 4 Sport en cultuur
Activiteitsnummer feitenkaart: 41C
Product: P530.3
Aanspreekpunten ambtelijk: Pieter Kistemaker
Portefeuillehouder: Claudio Bruggink
Sectornaam: Middelen

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	22	71	0	0
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Fase 3 behelst het inrichten van een nieuwe hoofdentree, het renoveren van het instructiebad en 25 meter wedstrijdbad, de personele ruimtes en het renoveren/verduurzamen van de schil van het complex. Logistiek en functioneel wordt het totale complex in deze fase volledig integraal toegankelijk gemaakt. In het oorspronkelijke plan waren deze werkzaamheden voorzien in 2019, echter bestaat de mogelijkheid om deze fase naar voren te halen en in 2018 uit te voeren. Voorbereidingen starten dan in 2017 en uitvoering vindt plaats in 2018. Hier wordt de voorkeur aangegeven vanwege de dan kortere looptijd van het totale project. Organisatorisch is deze verschuiving haalbaar. Ook kunnen eventuele problemen met aangekondigde veranderingen in de BTW wetgeving mogelijk voorkomen worden. Het naar voren halen van de investering heeft financiële gevolgen voor de jaarschijven 2018 en 2019. De kapitaallasten voor deze jaren worden immers naar voren gehaald.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

N.v.t.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Het bad is eerder in de volle omvang beschikbaar. Fase 3 verbetert ook de toegang voor minder validen en ouderen;
- Doelgroepen zijn alle bezoekers van het Twentebad.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

N.v.t.

Wat zijn de risico's ?

Er zijn geen nieuwe risico's. Het project Renovatie Twentebad is al goedgekeurd, dit is alleen het versnellen van de fasering.

Wat zijn de P&O effecten?

Geen nieuwe effecten.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Geen nieuwe effecten.

18-NB-4.2 Rabotheater toekomstbestendig

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Rabotheater toekomstbestendig
 Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens):
 Programma: 4 Sport en Cultuur
 Activiteitsnummer feitenkaart: 42D
 Product: P540.1
 Aanspreekpunt ambtelijk: Alex Flohr
 Portefeuillehouder: Claudio Bruggink
 Sectornaam: Sociaal

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)				
Gebouw:				
- structureel maximaal	416	416	416	416
- incidenteel maximaal	122			
-----	-----	-----	-----	-----
Toekomstmodel:				
- Theater van de stad	PM	PM	PM	PM
Visie lange termijn				
Omvang fte				

Tijdens de beeldvormende politieke markten op 19 april en 10 mei 2017 heeft de gemeenteraad gesproken over de toekomst van het Rabotheater (feitenrelaas en discussienotitie, raadzaaknummers 2108967 en 2108973) en het daarmee samenhangende voorstel voor nieuw beleid (concept Kadernota 2018-2021, zaaknummer 2110665).

Uit de politieke markten kwam naar voren dat:

- het behoud van de theaterfunctie in Hengelo niet ter discussie staat
- alle partijen steunen dat de gemeente bijdraagt aan de forse structurele en incidentele maatregelen die nodig zijn om de basis op orde te brengen en te houden
- aan de gemeentelijke bijdrage voorwaarden moeten worden gesteld met betrekking tot de governance, waarbij de voorkeur is uitgesproken voor het scenario 'gebouw in eigendom gemeente'
- met betrekking tot het toekomstmodel voor de programmering de voorkeur ligt bij het model Theater van de stad
- een aantal fracties wil weten of er substantieel meer voordeel kan worden gehaald uit het Clustermodel met Enschede.

Aangepast voorstel uitwerking nieuw beleid

Op basis van de beraadslagingen in de politieke markten en de gesprekken met het Rabotheater, het Wilminktheater en de gemeente Enschede hebben wij het voorstel over de toekomst van het Rabotheater als volgt aangepast.

Wij stellen voor om:

A. Structureel maximaal € 416.000 en incidenteel maximaal € 122.000 te ramen voor het op orde brengen en houden van het theatergebouw onder de volgende voorwaarden:

1. het gebouw komt in eigendom van de gemeente, mits dit past binnen de budgettaire kaders (structurele subsidie, aflossing geldlening en extra middelen voor het gebouw)
2. de directeur-bestuurder en de raad van toezicht van het Rabotheater geven binnen de gestelde budgettaire kaders verdergaande invulling aan het model Theater van de stad, waarvoor concrete prestatie afspraken worden gemaakt (zie B)
3. de directeur-bestuurder en de raad van toezicht van het Rabotheater stellen een visie op over de toekomstbestendigheid van de theaterfunctie in Hengelo voor de lange termijn. Hierin moet terugkomen:

- trends, ontwikkelingen en expertonderzoeken;
- de wijze van samenwerking met partners in de stad en regio, zowel inhoudelijk als financieel;
- het profiel van de Hengelose schouwburg in relatie tot de regio.

Deze toekomstvisie dient, via borging in een langjarig sluitend financieel perspectief, vertrouwen te geven in de toekomstbestendigheid.

B. Het Rabotheater te verplichten om in aanvulling op de subsidieaanvraag 2018 een concreet plan van aanpak in te dienen (4^e kwartaal 2017) voor de verdergaande invulling van het model Theater van de stad inclusief een visie op de toekomstbestendigheid van de theaterfunctie in Hengelo voor de lange termijn. Deze toekomst visie dient vertaald te worden in een langjarig financieel perspectief. De visie over de meerwaarde van niet-vrijblijvende regionale samenwerking moet hierbij worden betrokken. Concreet betekent dit dat we de directeur-bestuurder en de raad van toezicht van het Rabotheater vragen te reflecteren op de kansen en meerwaarde van niet-vrijblijvende samenwerking in de regio en de wijze waarop die kansen benut kunnen worden. In het plan van aanpak worden prestatie-indicatoren opgenomen die door het college worden ingebracht. Op basis van het plan van aanpak maken wij in samenspraak met het Rabotheater jaarlijks prestatieafspraken die worden vastgelegd in de subsidiebeschikkingen. Met ingang van 2018 doet het Rabotheater jaarlijks verslag van de behaalde resultaten via de subsidieverantwoordingen.

A. Ramingen incidentele en structurele maatregelen gebouw

Op basis van de onderzoeken van Theateradvies en Raderadvies hebben we in de concept Kadernota rekening gehouden met een structurele verhoging van de uitgaven voor het Rabotheater met een structureel bedrag van € 476.000 en met een incidenteel bedrag van € 122.000 voor achterstallig onderhoud. Voor de berekening van deze bedragen, die wij samen met het Rabotheater hebben opgesteld, wordt verwezen naar onze brief aan de raad van 21 december 2016 (zaaknummer 2075818).

Recent hebben het Rabotheater en wij de rapporten van Theateradvies en Raderadvies nog een keer kritisch onder de loep genomen. We hebben geconstateerd dat bij de berekeningen geen rekening is gehouden met een Btw-voordeel van € 58.551, daarom is de structurele raming voor het gebouw verlaagd van € 476.000 naar € 416.000. Daarnaast heeft het Rabotheater aangegeven dat bijstelling mogelijk zou kunnen zijn op basis van aanbestedingsvoordeel.

Echter, om een gezonde financiële planning van onderhoud van en vervangingsinvesteringen in het gebouw te borgen, ramen wij vooraf in onze beleidsbegroting de bedragen die zijn gebaseerd op de rapporten van Theateradvies en Raderadvies. Die bedragen stellen wij achteraf vast of bij, op basis van de daadwerkelijke lasten. Eventuele meevallers vloeien terug naar de gemeentebegroting.

De geraamde structurele en incidentele middelen bestemmen wij specifiek voor het gebouw. Om te komen tot een toekomst bestendige theaterfunctie in Hengelo stellen wij een drietal voorwaarden.

Voorwaarde 1. Gebouw in eigendom gemeente

De belangrijkste lessen die wij uit het verleden hebben getrokken zijn:

- dat een transparante en gescheiden opzet van de begroting en reserveringen noodzakelijk is;
- en dat deze beter geborgd moet worden in de governance bij de stichting;
- en dat deze beter geborgd moet worden in de verhouding stichting – gemeente.

Een gescheiden opzet en uitvoering van de programmering en het gebouw(beheer) biedt betere waarborgen om de theaterfunctie in de stad toekomstbestendig te maken en te houden. Zo maak je mogelijk dat professionals in theaterprogrammering zich kunnen concentreren op hun *corebusiness* en dat bij de gemeente de verantwoordelijkheid rust voor een gebouw dat van essentieel belang wordt geacht voor de stad en haar inwoners. Met een overgang van het eigenaarschap van het gebouw naar de gemeente is deze verantwoordelijkheidsverdeling beter geborgd, zowel bij het Rabotheater als in de relatie tussen het theater en de gemeente.

Daarom stellen wij als eerste voorwaarde bij het beschikbaar stellen van de benodigde middelen dat het eigendom van het gebouw overgaat naar de gemeente, mits passend binnen de structurele budgettaire kaders. Deze budgettaire kaders zijn:

structurele subsidie (niveau 2017)	€1.218.698 (€15,04 per inwoner)
aflossing lening nieuwbouw	€ 327.000 (€ 4,03 per inwoner)
extra middelen gebouw (structureel)	€ 416.000 (€ 5,13 per inwoner)
TOTAAL	€1.961.698 (€ 24,21 per inwoner)

Weliswaar is het in eigendom overnemen van een gebouw niet op voorhand een doel in het vastgoedbeleid van de gemeente, maar het aanhouden van een portefeuille van gebouwen, die vanwege hun karakter een unieke en strategische functie hebben in en voor de stad, past wel degelijk in het gemeentelijk beleid. Het eigendom van functie-specifieke gebouwen als het poppodium Metropool, het Twentebad en het FBK stadion liggen in het verlengde hiervan.

Voor het scenario 'Gebouw in eigendom gemeente' zal een en ander juridisch, bedrijfsmatig, financieel, maar ook fiscaal goed uitgezocht en uitgewerkt moeten worden. De uitkomsten hiervan zullen in een afzonderlijke notitie aan de raad worden aangeboden voor de begrotingsbehandeling in november 2017.

Voorwaarde 2. Verdergaande invulling model Theater van de stad

Uit het onderzoek van Berenschot blijkt dat het Rabotheater in zijn huidige vorm functioneert als een typisch middelgrote gemeentelijke schouwburg¹. Het heeft een breed en divers programma, met cabaret, toneel, dans, muziektheater, jeugdvoorstellingen en - als enige in Twente - een vlakke vloerzaal. Daardoor heeft het Rabotheater een meer artistiek profiel dan de omliggende theaters. Het theater biedt onderdak aan het Filmhuis, dat voorziet in een filmprogrammering, en het biedt een podium aan amateurkunstverenigingen. Daarnaast biedt het theater een randprogramma rond de culturele programmering en organiseert het andere activiteiten, zoals debatten en beeldende kunsttentoonstellingen.

Berenschot concludeert dat in het huidige model niet veel verdienpotentieel onbenut blijft en dat de mogelijkheden voor groei beperkt zijn. Voortzetting van het huidige model betekent:

- behoud van het profiel van de programmering
- een lichte groei in termen van bereik, met eenzelfde soort bezoekers
- jaarlijks wisselende exploitatieresultaten
- geen wijzigingen in de bedrijfsvoering.

Voor behoud van een theaterfunctie in onze stad is echter een substantiële, structurele verhoging van de gemeentelijke uitgaven nodig voor het gebouw. Om dat te legitimeren vinden wij het van belang dat meer nadruk wordt gelegd op de maatschappelijke waarde van het Rabotheater. Berenschot wijst erop dat culturele instellingen, zoals theaters, midden in de samenleving moeten staan: "Daar hoort ook bij dat zij niet geïsoleerd opereren, maar steeds op zoek gaan naar partners voor meerwaarde."

Meer nadruk op maatschappelijke waarde

Voorgaande impliceert dat het voor de hand ligt om verder te investeren in het model Theater van de stad. In dit model richt de schouwburg zich nog meer op de stad en speelt het snel in op behoeften en kansen vanuit de bevolking. Dit biedt meer vraaggericht aanbod en kans op meer culturele en commerciële activiteiten in samenwerking met partners. Volgens Berenschot vraagt dit model meer verbinding en commercialisering en dat betekent meer externe oriëntatie en flexibiliteit van de organisatie. Daarvoor zou structureel in personeel (programmeur en marketeer) worden geïnvesteerd. De incidentele investering heeft Berenschot berekend op € 25.000 en de structurele kosten op € 50.000.

Het Rabotheater heeft de voorkeur uitgesproken voor dit model Theater van de stad. De directeur-bestuurder en de raad van toezicht zijn van mening dat het Rabotheater al volop in transitie is richting dit model. Tijdens de informele bijeenkomst met de raad op 17 mei 2017 heeft het Rabotheater aangegeven in overweging te nemen dit te realiseren vanuit de middelen 4-Oost. Als tweede voorwaarde stellen wij bij het beschikbaar stellen van de benodigde middelen voor het gebouw, dat de directeur-bestuurder en de raad van toezicht van het Rabotheater verdergaande invulling geven aan het model Theater van de stad. Gezien het hierboven gestelde, gaan wij er vanuit dat deze doorontwikkeling door het Rabotheater wordt gerealiseerd binnen de bestaande financiële kaders.

Gezien de majeure verandering die dit model, voor de middellange termijn, met zich meebrengt gaat ons college dit proces monitoren vanuit drie invalshoeken die van belang zijn voor de maatschappelijke waarde van het Rabotheater²:

- de omvang en kwaliteit van het publieksbereik
- de positie en impact van het Rabotheater op haar omgeving en
- het vertrouwen dat haar omgeving in het Rabotheater stelt.

Voor de beoordeling van de maatschappelijke waarde is het oordeel van publiek, externe stakeholders (zoals overheden) en partners noodzakelijk.

Voorwaarde 3. Visie Rabotheater over toekomstbestendigheid lange termijn

Als derde voorwaarde stellen wij dat het Rabotheater een visie opstelt over de toekomstbestendigheid van de theaterfunctie in Hengelo voor de lange termijn.

¹ door Berenschot omschreven als 'stadstheater'

² Naar waarde gewogen. Een nieuw model voor kwaliteitsbeoordeling bij de toekenning van cultuursubsidies, Claartje Bunnik, Amsterdam 2016, Boekmanstichting

In ieder geval moet hierin terugkomen

- trends, ontwikkelingen en expertonderzoeken;
- de wijze van samenwerking met partners in de stad en regio, zowel inhoudelijk als financieel;
- het profiel van de Hengelose schouwburg in relatie tot de regio.

Deze toekomstvisie dient vertaald te worden in een langjarig sluitend financieel perspectief.

De visie over de meerwaarde van niet-vrijblijvende regionale samenwerking moet hierbij worden betrokken. Concreet betekent dit dat we de directeur-bestuurder en de raad van toezicht van het Rabotheater vragen te reflecteren op de kansen en meerwaarde van niet-vrijblijvende samenwerking in de regio en de wijze waarop die kansen benut kunnen worden.

Het eigendom van het pand naar de gemeente (korte termijn) en het model theater van de stad (middellange termijn) alleen, bieden ons inziens niet voldoende waarborgen voor het behoud van de theaterfunctie in Hengelo op de langere termijn. Een regionale blik op het cultuurbeleid en verdergaande samenwerking blijven belangrijke aspecten, zoals die ook zijn vastgelegd in de cultuurvisie 2014-2020, die door de Hengelose gemeenteraad is vastgesteld.

Aspecten van de meerwaarde van niet vrijblijvende regionale samenwerking

- In april 2016 hebben de colleges van Enschede en Hengelo bij de afronding van de bestuurlijke opdracht 'Samenwerking podia' in een gezamenlijke brief aan de gemeenteraden (raadzaaknummer 2021861) aangegeven nog steeds overtuigd te zijn dat een niet vrijblijvende vorm van samenwerking, waarbij de focus ligt op gezamenlijke programmering en marketing meerwaarde oplevert, vooral voor het publiek in beide steden en in Twente. Wij zijn hierin bevestigd doordat 3 van de 4 podia (Wilminktheater, ATAK en Metropool) dit hebben onderschreven.
- In maart 2015 hebben de podia in hun notitie WARM geconcludeerd dat de kwaliteit en diversiteit van de theater- en muziekprogrammering in beide steden goed is. Maar dat het niet vanzelfsprekend is dat dit in 2020 ook nog zo is. Vermindering van het aanbod van theaterproducties; veranderend consumentengedrag; hoge huisvestingslasten; bezuinigingen van rijk, provincies en gemeenten en zijn bedreigingen. Als kansen zien de podia: de toenemende behoefte aan 'live' ervaringen, waar theaters en poppodia in kunnen voorzien; de vergrijzing van de bevolking en nieuwe product-/marktcombinaties. De podia gaven aan dat meer onderlinge samenwerking noodzakelijk is om de bedreigingen het hoofd te kunnen bieden en kansen te kunnen grijpen.
- Theaterexpert Langeveld wijst er op dat uit onderzoek een afname blijkt van loyaliteit voor het eigen theater. Vroeger was men beperkt in informatie en mobiliteit. Nu kan men via internet nagaan welke artiest waar optreedt en naar het desbetreffende theater reizen. Hierdoor ontstaat een ontwikkeling van bezoekers die verschillende podia een enkele keer bezoeken ten koste van herhaalbezoek aan een vast theater.
- De minister van OCW wil met bestuurders en culturele instellingen in de periode 2017-2020 komen tot een meer regionaal afgestemd cultuuraanbod. Stedelijke regio's zijn daarbij steeds belangrijker ten koste van de positie van individuele gemeenten.

Tijdens de politieke markten bleek dat er veel waardering is voor de inhoudelijke resultaten die het Rabotheater sinds de opening in 2001 heeft bereikt met een klein team van zeer betrokken medewerkers. Dit heeft voor ons ook nooit ter discussie gestaan. Wel hebben wij toegezegd te verkennen welke effecten een samenwerking met het Wilminktheater zou kunnen hebben. Hierover hebben wij gesproken met de directeur-bestuurder en de raad van toezicht van het Wilminktheater en in navolging daarvan met het college van de gemeente Enschede.

Toelichting gesprek met Wilminktheater en gemeente Enschede

In deze enthousiaste en open gesprekken zijn wij opnieuw bevestigd in de kansen van niet vrijblijvende samenwerking via een toekomstmodel dat bestaat uit een combinatie van het model Theater van de stad met het Clustermodel. In deze gesprekken is het rapport van Berenschot leidend geweest. Het Wilminktheater geeft aan dat een combinatie van het model Theater van de stad met het Clustermodel een substantieel financieel voordeel voor Hengelo kan opleveren. Door beide modellen te combineren kan een aantal zaken anders worden georganiseerd. Dat levert een structureel voordeel op van € 200.000. Incidenteel zijn de frictiekosten geschat op € 325.000.

De kern van dit toekomstmodel dat geschetst is tijdens de gesprekken is dat:

- het Rabotheater operationeel zelfstandig kan blijven opereren zonder de kwetsbaarheid van een 'stand alone' theater

- minimaal het huidige niveau van reguliere programmering behouden blijft met een nog scherper artistiek profiel van de zalen
- een stadsprogrammeur een specifieke, op Hengelo gerichte programmering ontwikkelt (model Theater van de stad).

De meerwaarde zit in de insteek dat de reguliere programmering van de zalen in beide theaters centraal wordt georganiseerd. Op deze manier kan een aantal taken rond programmering anders verdeeld worden. 1 programmeur zou dan 7 in plaats van 5 zalen programmeren. Ook biedt een centrale marketing en pr kansen. Tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in een stadsprogrammeur en daarbij behorende ondersteuning die een specifiek op Hengelo gerichte programmering kan ontwikkelen. Daarnaast kan de kwetsbaarheid van de organisatie worden weggenomen, omdat de directie- en controlfunctie voor beide theaters gecombineerd worden uitgevoerd.

Uit de gesprekken heeft het college opgehaald dat er nog steeds kansen liggen in een samenwerking op regionaal niveau, in het bijzonder met de grote theaters.

Wij verwachten van de raad van toezicht en de directeur-bestuurder van het Rabotheater dat zij geen kansen laten liggen om de theaterfunctie in Hengelo ook voor de lange termijn toekomstbestendig te maken.

B. Subsidieverplichtingen Rabotheater

Om te kunnen toetsen of het Rabotheater voldoet aan de gestelde voorwaarden, verplichten wij het Rabotheater om in aanvulling op de subsidieaanvraag 2018 een concreet plan van aanpak in te dienen (4^e kwartaal 2017) voor de verdere invulling van het model theater van de stad, inclusief een visie op de toekomstbestendigheid van de theaterfunctie in Hengelo voor de lange termijn. Deze toekomst visie dient vertaald te worden in een langjarig financieel perspectief. De visie over de meerwaarde van niet-vrijblijvende regionale samenwerking moet hierbij worden betrokkenen. Concreet betekent dit dat we de directeur-bestuurder en de raad van toezicht van het Rabotheater vragen te reflecteren op de kansen en meerwaarde van niet-vrijblijvende samenwerking in de regio en de wijze waarop die kansen benut kunnen worden.

Op basis van dit plan van aanpak en een onafhankelijke nulmeting worden in samenspraak met het Rabotheater jaarlijks prestatieafspraken gemaakt. Deze nulmeting zal in opdracht van de gemeente worden uitgevoerd om de huidige maatschappelijke waarde van het theater te bepalen. De jaarlijkse prestatieafspraken worden vastgelegd in de subsidiebeschikkingen. Met ingang van 2018 doet het Rabotheater jaarlijks verslag van de behaalde resultaten via de subsidieverantwoordingen.

Dit betekent voor de gemeentelijke organisatie dat wij het accounthouderschap voor het Rabotheater gaan versterken.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Niet van toepassing.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Er wordt meer nadruk gelegd op de maatschappelijke meerwaarde van het Rabotheater. Daarbij zijn drie invalshoeken van belang:

- de omvang en kwaliteit van het publieksbereik
- de positie en impact van de instelling op haar omgeving en
- het vertrouwen dat haar omgeving in haar stelt.

Bij de beoordeling van de maatschappelijke waarde is het oordeel van publiek, externe stakeholders (zoals overheden) en partners noodzakelijk.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Rabotheater en gemeenten en theaters Enschede en Almelo

Wat zijn de risico's?

Voor het scenario 'Gebouw in eigendom gemeente' zal een en ander juridisch, bedrijfsmatig, financieel, maar ook fiscaal goed uitgezocht en uitgewerkt moeten worden. De uitkomsten hiervan zullen in een afzonderlijke notitie aan de raad worden aangeboden voor de begrotingsbehandeling in november 2017.

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Voor het scenario 'Gebouw in eigendom gemeente' zal een en ander juridisch, bedrijfsmatig, financieel, maar ook fiscaal goed uitgezocht en uitgewerkt moeten worden. De uitkomsten hiervan zullen in een afzonderlijke notitie aan de raad worden aangeboden voor de begrotingsbehandeling in november 2017.

18-NB-4.3 Lokale omroepvernieuwing

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Lokale omroepvernieuwing
Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens):
Programma: 4 Sport en Cultuur
Activiteitsnummer feitenkaart: 42J
Product: P580.1
Aanspreekpunten ambtelijk: Margreet Weide
Portefeuillehouder: Claudio Bruggink
Sectornaam: Sociaal

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000) scenario 1	4	4	4	4
Euro (x1000) scenario 2	50	50	50	0
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Scenario 1. Voorgesteld wordt om de bekostiging van Stichting Lokale Omroep Hengelo structureel op het niveau te brengen van de landelijke richtlijn, conform de aanbeveling van de VNG. Dit houdt in dat de berekening van de bekostiging van de lokale omroep (i.c. de subsidieraming) wordt gebaseerd op het aantal huishoudens en het voorlopig gemeentefondsaccres zoals opgenomen in de meicirculaire voorafgaand aan het jaar van bekostiging. En dat de afrekening (i.c. de subsidievaststelling) wordt gebaseerd op de nacalculatie in de meicirculaire na afloop van het jaar van bekostiging met het definitief accres en het aantal huishoudens op 1 januari van het bekostigingsjaar. Concreet betekent dit dat de structurele subsidie voor de lokale omroep met ingang van 2018 wordt verhoogd met circa € 4.000 per jaar.

Scenario 2. Voorgesteld wordt om de subsidie aan de Stichting Lokale Omroep Hengelo voor een periode van 3 jaar (2018-2020) te verhogen met € 50.000, zodat de omroep invulling kan geven aan de lokale omroepvernieuwing op basis van zijn beleidsnotitie *Radio Hengelo TV klaar voor de toekomst*.

Overwegingen scenario 1

Sinds 2002 wordt structureel een bedrag voor de lokale omroep in het gemeentefonds gestort. Op grond daarvan is met ingang van 2003 de structurele subsidie aan Stichting Lokale Omroep Hengelo verhoogd met een bedrag van € 10.167 naar € 33.944. De hoogte van het subsidiebedrag was niet conform de aanbeveling van de VNG die - na het definitief worden van de structurele storting in het gemeentefonds in 2002 - gemeenten adviseerde om het oorspronkelijke bedrag per woonruimte voor de lokale omroep vanaf 2003 jaarlijks aan te passen aan het gemeentefondsaccres.

De gemeente Hengelo heeft dit advies destijds niet opgevolgd, omdat gemeenten, met inachtneming van de wet- en regelgeving, autonoom zijn in het voeren van hun beleid. Wel heeft de gemeente incidentele subsidies verleend ten behoeve van de nieuwe huisvesting van de lokale omroep.

Met ingang van 2015 zijn de middelen voor de lokale omroepen door het groot onderhoud van het gemeentefonds onderdeel geworden van het cluster Cultuur en ontspanning. Na overleg tussen de VNG en het ministerie van BZK is ervoor gekozen bij de berekening van het streefbedrag voortaan uit te gaan van de maatstaf huishoudens. Deze maatstaf is in het gemeentefonds gedefinieerd als: aantal particuliere huishoudens + aantal personen in institutionele huishoudens. Het streefbedrag voor de bekostiging van de lokale omroep voor het jaar 2015 is berekend op € 1,14 per huishouden. Het verschil tussen het huidige subsidieniveau van de lokale omroep en het niveau van de landelijke richtlijn is circa € 4.000.

De middelen in het gemeentefonds zijn niet geoormerkt. Een gemeente is dus, met inachtneming van de Mediawet, vrij in het bepalen van de hoogte van de gemeentelijke bijdrage aan de lokale publieke omroep. De landelijke richtlijn biedt echter een duidelijke grondslag voor de berekening van de bekostiging (subsidie) van de lokale omroep.

Overwegingen scenario 2

Het bestuur van Stichting heeft aangegeven dat de kwetsbare positie van de lokale omroep (zie onder risico's) toekomstige ontwikkelingen in de weg staan. In de beleidsnotitie *Radio Hengelo TV klaar voor de toekomst* geven het bestuur en de directie aan welke structurele oplossing zij zien voor de toekomst van de lokale omroep.

Radio Hengelo TV wil twee vliegen in één klap slaan:

- dicht bij de mensen staan en daarvoor óók gebruik maken van burgerjournalistiek en
- onafhankelijke verslaglegging voor iedereen en waarheidsvinding als leidraad.

Dat wil de lokale omroep doen door:

- lokaal toereikend media aanbod te brengen in samenwerking met de streekomroep Twente
- het professionaliseren van de organisatie die nu geheel uit vrijwilligers bestaat.

Dat betekent concreet:

- alle dagen nieuws via sociale media, internet, radio en TV
- samenwerking met andere lokale media binnen en buiten Hengelo
- een professionele redactie en toereikende technische middelen
- vorming van een netwerk voor wijk- en buurtjournalistiek
- door scholing aanstormend talent helpen en koesteren
- logistiek gebruik maken van de streekomroep Twente.

Op de politieke markt van 5 april hebben ze de toekomstvisie van Radio Hengelo TV aan de gemeenteraad gepresenteerd. Op basis van deze politieke markt is het voorstel aangepast. De verhoging van de jaarlijkse subsidie van € 50.000 wordt gevraagd voor een periode van drie jaar. Dat biedt de lokale omroep de kans om de professionaliseringsslag te maken en dat geeft de gemeente de mogelijkheid om na drie jaar te kijken of ze het verhaal hebben waargemaakt.

Radio Hengelo TV zal de verhoging van de subsidie met € 50.000 in de periode 2018 tot en met 2020 besteden aan het inzetten van 1 Fte, dat kunnen 1 fulltime of twee parttime krachten zijn. Daarmee versterken ze de basis van de organisatie die nu geheel uit vrijwilligers bestaat. De overige € 17.000 die nodig is om de basis van Radio Hengelo TV te versterken willen ze verdienen met extra opdrachten en door een kostenbesparing op de huur (na 2019, tot die tijd zijn we aan ons huidige huurcontract gebonden). Over de toekomstige huisvesting gaan ze in gesprek met verschillende partijen, waaronder Bibliotheek Hengelo.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Communicatie en voorlichting: de lokale omroep is tevens een 'reguliere' marktpartij voor overheidscommunicatie door gemeente.

Lokale democratie: de lokale omroep kan doordringen tot de haarvaten van de samenleving, heeft het meest nabije contact met de burger en krijgt door nieuwe technologieën grote mogelijkheden om kwalitatiever, doeltreffender en doelmatiger te opereren als derde laag in het publieke mediabestel.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Het blijkt op dit moment meer dan ooit noodzakelijk om een onafhankelijke publiek bekostigde lokale nieuwsvoorziening te hebben. De praktijk en onderzoek hebben uitgewezen dat commerciële partijen zoals regionale dagbladen steeds meer verdwijnen, terwijl de regionale omroepen zich in de meeste gevallen slechts richten op de grotere steden in hun gebied. (Digitale) private burgerinitiatieven blijken geen echt alternatief te bieden, omdat zij vaak louter berichten van anderen kopiëren en geen platform zijn voor onderscheiden meningen in het kader van hoor en wederhoor. De publieke lokale omroepen blijken meer en meer onmisbaar om de lokale democratie, de betrokkenheid van burgers en het dualisme tussen gemeenteraad en college werkelijk een kans te geven.

Om zoveel mogelijk bewoners van alle leeftijden te kunnen blijven bereiken is het wel noodzakelijk dat zij van alle 'kanalen' gebruik kunnen maken. Het gaat om rechtstreekse/lineaire en niet-rechtstreekse/non-lineaire programma's en activiteiten zoals analoge en digitale radio en tv via ether/kabel/computer, interactief internet via computer, mobiele toepassingen via smartphones en tablets e.d.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Nationaal:

- de organisatie van Lokale Omroepen in Nederland (OLON), Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben het Vernieuwingsconvenant Gemeenten-Lokale Omroepen 2015-2018 gesloten. Het leidende principe bij de lokale omroepvernieuwing is de vorming van streekomroepen. De huidige 260 lokale omroepen moeten worden omgevormd tot 50 tot 80 streekomroepen. De lokale omroepen van 13 Twentse gemeenten zijn door de NLPO ingedeeld in de streek Twente.
- het Commissariaat voor de Media vraagt advies van de gemeenteraad bij de aanwijzing van een lokale publieke media-instelling.

Regionaal:

- 13 Twentse gemeente zijn betrokken bij de vorming van een streekomroep Twente.

Lokaal:

- op 5 april wordt de beleidsnotitie door de stichting Lokale Omroep Hengelo toegelicht tijdens een beeldvormende politieke markt.

Wat zijn de risico's ?

Scenario 1.

De financiële positie van de lokale omroep is kwetsbaar. Uit actuele cijfers blijkt dat de stichting het boekjaar 2016 heeft afgesloten met een negatief resultaat van € 3.763. Het negatief eigen vermogen bedraagt bijna € 21.000 is. De prognose van 2017 is eveneens negatief. Dit, ondanks een incidentele verhoging van de subsidies 2016 en 2017. Door het verhogen van de bekostiging naar de landelijke richtlijn wordt de positie van de omroep verbeterd, maar dit zal inhoudelijk niet tot grote veranderingen leiden. De omroep zal blijven functioneren als een vrijwilligersorganisatie en moeite blijven houden om een lokaal toereikend media-aanbod te verzorgen. Ook blijft het risico van een faillissement aanwezig.

Scenario 2.

Organisatorisch:

de stichting Lokale Omroep Hengelo moet de professionaliseringsslag nog maken. Het bestuur en de organisatie bestaat geheel uit vrijwilligers. De professionaliseringsslag heeft niet alleen betrekking op het aanstellen van betaalde krachten, maar ook op goed en transparant bestuur van de instelling. Bovendien loopt tegelijkertijd het traject van verdere vorming van de streekomroep, waarbij totaal 13 lokale omroepen en gemeenten betrokken zijn.

Financieel:

het is primair de verantwoordelijkheid van het bestuur van Stichting Lokale Omroep Hengelo om de begroting structureel en duurzaam op orde te krijgen en te houden. Echter, sinds 2010 staat in de Mediawet 2008 (artikel 2.170.b lid 1) dat het college van B en W moet zorgdragen voor de bekostiging van het functioneren van de lokale publieke omroepen, als de gemeenteraad een positief advies heeft uitgebracht ten aanzien van het programmabeleid bepalend orgaan. Op grond van het positieve advies krijgt de lokale omroep zendtijd toegewezen van het Commissariaat voor de Media voor een periode van 5 jaar. De huidige periode loopt van 25 mei 2014 tot 25 mei 2019. De toewijzing van zendtijd door het Commissariaat van de Media is een voorwaarde voor de subsidieverlening aan Stichting Lokale Omroep Hengelo.

Het grootste deel van de huidige kosten van Stichting Lokale Omroep Hengelo bestaat uit huisvestingslasten (€ 28.860 in 2016, waarvan € 21.709 huurlasten). De stichting huurt een pand van Welbions dat enkele jaren geleden volledig is verbouwd ten behoeve van de lokale omroep. Ook de gemeente heeft (eenmalig) geïnvesteerd in de huisvesting voor een totaalbedrag van € 157.410. Het huurcontract loopt tot en met augustus 2020.

De kwetsbare financiële positie van de lokale omroep van Hengelo past in het landelijke beeld dat naar voren komt uit onderzoek van het Commissariaat voor de Media van juli 2016. De gemiddelde baten per lokale publieke omroep laten een afname zien ten opzichte van 2010. Daarentegen neemt het percentage subsidie/bekostiging toe ten opzichte van de totale gemiddelde baten. Hieruit blijkt dat de lokale omroepen niet in staat zijn om voor ten minste 50% eigen inkomsten te genereren (uit bijvoorbeeld reclameopbrengsten of opdrachten).

Een verhoging van de structurele subsidie betekent dat de stichting zal moeten voldoen aan de voorwaarden en verplichtingen die in de Algemene subsidieverordening gelden voor subsidies vanaf € 50.000. Dit betekent: de termijnen voor het indienen aan van subsidieaanvraag en – verantwoording worden vervroegd, de afdeling 4.2.8 van de Algemene wet bestuursrecht wordt toegepast en er moet een accountantsverklaring bij de subsidieverantwoording worden ingediend.

Met een verhoging van de structurele subsidie met € 50.000 is de meerjarenbegroting van de stichting nog niet sluitend. Het bestuur zal hiervoor zelf oplossingen moeten zoeken, bijvoorbeeld ten aanzien van de huisvesting.

Voorwaarde voor de subsidieverlening aan Stichting Lokale Omroep Hengelo is dat het Commissariaat voor de Media de stichting aanwijst als lokale publieke media-instelling. De vergunning geldt voor een periode van 5 jaar. De stichting moet vóór 25 november 2018 (6 maanden voor het aflopen van de huidige termijn) een aanvraag voor een nieuwe aanwijzing indienen. Geadviseerd wordt om parallel aan de aanwijzingsprocedure de subsidieverhoging te evalueren.

Wat zijn de P&O effecten?

Verzwarend van de subsidieaccount lokale omroep.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Niet van toepassing.

18-NB-4.4 FBK

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: FBK

Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens):

Programma: 4 Sport en Cultuur

Activiteitsnummer feitenkaart: 41C

Product: P531.1

Aanspreekpunten ambtelijk: Yvonne van den Reek

Portefeuillehouder: Claudio Bruggink

Sectornaam: Sociaal

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Side Events Euro (x1000)	20	20	20	20
Atletiekbaan Euro (x1000)	2	22	22	21
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Er lag een forse bezuinigingstaakstelling m.b.t. het FBK en de bijbehorende lasten in het kader van de bezuinigingen uit het Dekkingsplan 2013-2016.

Deze taakstelling werd gerealiseerd o.a. door de te ontvangen inkomsten te verhogen, waarbij het laatste betrekking heeft op de onderhandelingen met Golazo/Stichting FBK Games.

Onder andere werd besloten het stadion beschikbaar te houden en stellen voor atletiek. De sponsorbijdrage aan FBK werd niet verlengd en van Golazo/Stichting FBK werd verwacht dat er meerdere activiteiten werden gehouden om zo de inkomsten voor de Stichting te verhogen.

Onderhavige € 20.000 die nu als bijdrage in de huur wordt ingediend mag daarom indirect gezien worden als het terugdraaien van deze bezuinigingstaakstelling.

Om de FBK games vanuit de gemeente (wederom) te ondersteunen wordt voorgesteld om jaarlijks het bedrag van € 20.000 (geraamd als inkomsten door verhuur) in de begroting af te ramen. Dit bedrag is bedoeld voor de huur van het stadion bij de tenminste twee side events die Golazo jaarlijks organiseert in het FBK stadion. Als tegenprestatie ontvangt de gemeente een sponsorpakket. Hoe dit pakket er precies uit gaat zien moet nog worden bepaald.

Daarnaast is er groot onderhoud/renovatie van de atletiekbaan nodig in 2018. Hierin is niet voorzien binnen de begroting. Voor de renovatie is een bedrag van € 180.000 nodig exclusief BTW. Na deze renovatie kan de baan weer 10 jaar mee. De kapitaallasten hiervan zijn circa € 21.000 per jaar.

In 2017 zal zo snel mogelijk gestart worden met een plan van aanpak voor de accommodatie FBK. Hierin zullen alle elementen die betrekking hebben op de accommodatie terug moeten komen.

Daarnaast blijkt dat de afgelopen jaren een aantal uitstaande rekeningen niet zijn betaald, ook 2017 zijn er nog geen middelen om bovenstaande te regelen. We hebben dus incidenteel een nog tekort van € 100.000.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Stadspromotie, citymarketing, recreatie, PR, communicatie, bureau Hengelo

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Door het oplossen van dit sluimerende financiële knelpunt kunnen gemeente en FBK zich met andere betrokkenen meer richten op het toekomstplan t.a.v. de FBK-Games.
- Geen bijdrage zorgt ervoor dat de begroting van de Stichting nog meer onder druk komt te staan er geen extra activiteiten worden georganiseerd.
- In het verlengde zal bij het niet renoveren van de baan er geen games kunnen worden gehouden in 2018.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

- Stichting FBK-Games, Golazo, diverse partijen in het maatschappelijk middenveld

Wat zijn de risico's ?

Zonder financiële ondersteuning van de gemeente blijkt het voor de stichting FBK-Games lastiger om sponsormiddelen en draagvlak van derden te genereren.

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

18-NB-4.5 Niet-chemische bestrijding van engerlingen op sportvelden

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Niet-chemische bestrijding van engerlingen op sportvelden
Bron: motie raad, bestuurlijke opdracht, collegebesluit
Programma: 6 Beheer openbare ruimte en Duurzaamheid
Activiteitsnummer feitenkaart: 41C
Product: P531.1
Aanspreekpunten ambtelijk: Herman Tinselboer
Portefeuillehouder: Marcel Elferink
Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	8	8	8	8
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Aanleiding

Op 7 juli 2016 heeft de gemeenteraad de motie 'De Blijde Bij' aangenomen. In de motie wordt het college verzocht:

- Met betrokken partijen te inventariseren welke maatregelen in Hengelo zinvol zijn als het gaat om het verbeteren van de bijenstand en tevens te bezien of het ontwikkelen van een separaat bijenbeleid van toegevoegde waarde is;
- ernaar te streven om voor 1 november 2016 het convenant 'Bij-vriendelijk handelen' te ondertekenen, tenzij daarvoor gegronde bezwaren bestaan;

Bestuurlijke opdracht

In dit verband heeft het college de bestuurlijke opdracht gegeven om te inventariseren welke maatregelen in Hengelo zinvol en kansrijk zijn om de bijenstand te verbeteren. De inventarisatie is uitgewerkt in het memo 'Uitwerking motie de Blijde Bij'. Het memo is voorgelegd aan de externe groene partners die zijn aangesloten bij de Groene Tafel. Zij hebben aanvullingen gedaan, die in het memo zijn verwerkt. Het memo is in het najaar van 2016 aan het college aangeboden, met het advies het convenant 'Bij-vriendelijk handelen' te ondertekenen.

Het convenant 'Bijvriendelijk handelen'

Met de ondertekening van het convenant leggen partijen vast dat ze

1. Bij-vriendelijk zullen handelen;
2. Actief bijdragen aan verbetering van de leefomstandigheden van bijen (zowel wilde bijen als honingbijen) door te kiezen voor een ecologisch groenbeheer;
3. Onkruidbestrijding op een milieuvriendelijke manier uitvoeren;
4. Bij-vriendelijke gewasbescherming toepassen en afzien van het gebruik van neonicotinoïden;
5. Meewerken aan het uitdragen van bij-vriendelijk handelen.

Ondertekening heeft voor de gemeente onder andere de consequentie dat het chemische bestrijdingsmiddel merit turf, dat nu nog gebruikt wordt op sportvelden, niet meer gebruikt mag worden. Dit is een middel op basis van neonicotinoïden (punt 4 van het convenant). Voor dit middel is een bruikbaar milieuvriendelijk alternatief voorhanden, dat wel duurder is dan het nu toegepaste chemische middel. De extra kosten zijn opgevraagd bij Gildebor. Deze geven aan dat als het gehele areaal aan velden behandeld moeten worden met een milieuvriendelijk alternatief de kosten € 8.000 per jaar hoger zullen liggen.

Ondertekening

Het college heeft op 25 oktober 2016 besloten het convenant 'Bijvriendelijk handelen' te ondertekenen en de raad daarvan met een brief op de hoogte gesteld. De financiële effecten zouden worden meegenomen in de brede afweging bij de kadernota voor de meerjarenbegroting 2018-2021. Ondertekening zal plaatsvinden in het voorjaar van 2017, in het bijzijn van daartoe uitgenodigde externe groene partners.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

De raakvlakken liggen op het gebied van groen, ecologie en duurzaamheid.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Minder bijensterfte

Daardoor meer biodiversiteit

Uitdragen ecologisch verantwoord handelen

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

N.v.t.

Wat zijn de risico's ?

Mogelijk incidenteel meer overlast van engerlingen op de sportvelden.

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Uitvoering door GR SWB/Gildebor.

18-NB-4.6 Overname kunstgrasveld ATC

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Overname kunstgrasveld ATC
Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens):
Programma: Sport en Cultuur
Activiteitsnummer feitenkaart: 41C
Product: P531.1
Aanspreekpunten ambtelijk: Yvonne van den Reek
Portefeuillehouder: Claudio Bruggink
Sectornaam: Sociaal

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	2	30	30	29
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

ATC heeft in 2015 in eigen beheer een kunstgrasveld gerealiseerd. Tot dat moment werd in verband met de capaciteitsvraag van de vereniging verwezen naar de nog beschikbare oude ATC velden. Omdat deze verwijzing mogelijk was is er vanuit de gemeente aangegeven dat er geen kunstgrasveld aangelegd zou worden bij ATC.

ATC heeft hierop besloten om in eigen beheer een kunstgrasveld aan te leggen en dit ook zelf te financieren. Hieronder liggen ook duidelijke afspraken tussen de vereniging en de gemeente.

ATC heeft nu het verzoek aan de gemeente om het veld over te nemen. ATC wil hierbij bewerkstellingen dat er eenheid en duidelijkheid ligt rondom de eigendomssituaties van de verschillende kunstgrasvelden bij alle voetbalverenigingen.

Er is op dit moment nog steeds sprake van het capaciteitsvraagstuk (op basis van het ledenaantal) dat er toe geleidt heeft dat de club overgegaan is tot de aanleg van het kunstgrasveld. Als je deze lijn volgt conform het uitvoeringsprogramma kunstgras is het uiteindelijk aan de Raad om te bepalen of ATC in aanmerking komt voor kostendekkende huur 40%.

Binnen de begroting moet er geld beschikbaar komen voor de aanleg van het veld. Er is vanuit gegaan dat op het veld al 3 jaar is afgeschreven. Daarnaast zijn middelen geraamd voor onderhoud. De kostendekkende huurinkomsten zijn gebaseerd op 30% in 2018 oplopend naar 40% in 2019 conform de Sportnota.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Afhandeling afrekening OZB, gas, water en elektra verbruik van ATC en de gemeente.
Gebruik ruimte door Gildebor

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Geen effect op moment dat wij veld niet overnemen
- Blijft wel ongelijkheid in relatie tot andere verenigingen

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

- ATC
- Gildebor

Wat zijn de risico's ?

Effect van ongelijkheid ATC in relatie tot ander voetbalverenigingen.

Wat zijn de P&O effecten?

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

18-NB-4.7 Nieuw kunstgrasveld HCT

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Nieuw kunstgrasveld HCT
Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens):
Programma: 4 Sport en Cultuur
Activiteitsnummer feitenkaart: 41C
Product: P531.1
Aanspreekpunten ambtelijk: Alex Flohr
Portefeuillehouder: Claudio Bruggink
Sectornaam: Sociaal

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	4	20	20	19
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Hockey Club Twente (HCT) beschikt op dit moment over 3 kunstgrasvelden, die in eigendom zijn van de gemeente, 1 waterveld en 2 zand ingestrooide velden. Daarnaast is bij de aanleg van het sportpark er door de hockeyvereniging voor gekozen om het gepland grasveld ook te voorzien van kunstgras. De eigendomsverhouding is hierbij zo dat de onderlaag van de gemeente is en de toplaag van de vereniging.

Op basis van het capaciteitsonderzoek blijkt dat de club 4 velden nodig heeft. Binnen de begroting van de gemeente Hengelo is geen rekening gehouden voor een vierde veld. Conform de kadernota sport en bewegen en het uitvoeringsprogramma kunstgras is het aan de Raad om bij nieuwe aanleg te bepalen of dit ook zal vallen onder de norm kostendekkende huur 40% (stroomschema nieuwe aanleg). Mocht de raad hiervoor geen middelen beschikbaar willen stellen zal de hockeyvereniging 100% kostendekkende huur moeten betalen. (We volgen het schema van nieuwe aanleg omdat het geen veld van de gemeente betreft).

Het capaciteitsonderzoek wijst duidelijk aan dat ze een 4^e veld nodig hebben. Daarnaast is ook de huidige tendens dat alle hockeyvelden die er gerealiseerd worden watervelden zijn.

1. Sportmedisch

Het is wetenschappelijk bewezen dat watervelden door hun betere demping (shockpad/foamlayer/rubbergebonden E-layer) tot minder blessures leiden. De dempende fundering draagt bij aan een lage belasting van de gewrichten. De toplaag geeft mee, maar is voldoende stroef bij voor- en zijwaartse bewegingen. Daarnaast zien we dat m.n. senioren en veteranen langer actief blijven, omdat ze geen/minder last hebben van spieren en botten.

2. Sporttechnisch

Op een waterveld kun je bepaalde technieken (betere controle over de bal) toepassen, die op een zandveld niet kunnen. Om op niveau competitief te kunnen blijven spelen is het noodzakelijk deze technieken te trainen en wedstrijden met deze technieken te spelen en is het noodzakelijk voldoende veldcapaciteit hiervoor te hebben.

3. Ontwikkeling

De KNHB ziet landelijk de trend dat er alleen nog watervelden worden gerealiseerd en dat zandvelden vervangen worden door watervelden. Dat geldt ook voor ons district (Oost-Nederland).

We gaan dan ook uit van de aanleg van een nieuw waterveld € 360.000 kost. In dit bedrag is tevens rekening gehouden met vervanging van de onderlaag. Dit moet echter nog worden onderzocht. Op het moment dat dit niet nodig is zal het investeringsbedrag naar beneden worden bijgesteld.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Huidige capaciteitsonderzoek toont aan dat 4^e veld nodig is. Het veld dat bij aanleg van dit waterveld komt te vervallen is zeer slecht en kan niet meer veilig gespeeld worden. Geen nieuw veld zorgt er voor dat niet alle teams meer kunnen trainen, competitie kunnen spelen. Spelen op het bestaande veld leidt tot onveiligheid en veel blessures.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Hockeyclub Twente, Gildebor.

Wat zijn de risico's ?

N.v.t.

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

18-NB-4.9 Jubileum 150 jaar Stork

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Jubileum 150 jaar Stork
Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens):
Programma: 4 Sport en Cultuur
Activiteitsnummer feitenkaart: 42K
Product: P580.3
Aanspreekpunten ambtelijk: Yvonne van den Reek
Portefeuillehouder: Claudio Bruggink
Sectornaam: Sociaal

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	100			
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Een viertal initiatiefnemers uit de stad (Gerard Löbker, Hans Morsinkhof, Niels Bakker en Gerard Jilleba) heeft het idee opgevat om het jubileum "150-jarig bestaan van Stork Machinefabrieken" in 2018 groots te vieren. Aan dit feit is een bredere ambitie gehangen, namelijk om een duurzame impuls te geven aan het imago van Twente als innovatieve kennisregio. In 2016 hebben de initiatiefnemers de stichting "150 jaar High Tech in Twente" opgericht met een comité van aanbeveling en een projectorganisatie.

Het bestuur van de stichting heeft als missie om duurzame erkenning en waardering van Twente als innovatieve en hightech-regio te krijgen, zowel nationaal als internationaal.

Het bestuur van de stichting heeft ervoor gekozen om dit evenement via vier programma-lijnen uit te werken, te weten:

- lezingencyclus;
- educatieve programma's voor het basis- en voortgezet onderwijs gericht op techniek;
- (publieks-)evenementen op het gebied van cultuur, recreatie/entertainment;
- bedrijfsleven (open dagen, internationale bedrijvenbeurs met symposia).

Elk van deze programmalijnen wordt uitgewerkt door een werkgroep met mensen uit het bedrijfsleven, onderwijs en culturele leven in Hengelo. De marketing & PR, financiën en ondersteuning van de werkgroepen wordt gedaan door de projectorganisatie. Een Powerpoint-presentatie geeft meer informatie over de uitwerking van de lijnen.

De activiteiten en evenementen gaan vanaf januari 2018 lopen, met het hoogtepunt van de viering in september 2018.

Inhoud programma

De Lezingencyclus wordt gehouden in de trant van het studium generale en TEDx-sessies. De stichting geeft onder meer deze onderwerpen aan: Hoe uniek is High Tech Twente, Laser appliances en robotica, Betekenis "sociale klimaat" Stork voor ontwikkeling High Tech Twente, Tot 2017 al 2600 spinoffs van de UT en Saxion: wat zijn de succesfactoren? , etc.

Het educatieve programma wil zich richten op techniekeducatie (5-10 jaar: High Tech ontdekmiddagen begeleid door opa/oma-generatie, 10-14 jaar: High Tech activiteitenkalender om techniek toegankelijk te maken, uitvinderwedstrijd met challenges vanuit bedrijven in regio Twente, Night of the Nerds).

Binnen de lijn (publieks-)evenementen vallen:

Algemeen: herdenking 75 jaar april/mei –stakingen, presentatie boek "150 jaar Stork" en de première van de documentaire "150 jaar High Tech Twente"

Cultuur: Twents Drones- festival, exposities (o.a. in Rijksmuseum Twente, Twentse Welle, Oyfo Techniekmuseum, Zoutmuseum, Museum Hengelo), Week van de Amateurkunst, Vocaal Festival Amusing Hengelo, bestaande evenementen zouden in 2018 het High Tech-thema als overkoepeld thema moeten krijgen.

Recreatie: revue over 150 jaar Stork (door Stork 'n Nus), locatietheaterproductie 150 jaar High Tech in Twente: "High Tech Paradijs" (werktitel).

Met de open dagen van het bedrijfsleven en een internationale bedrijvenbeurs met symposia heeft de stichting voor ogen om het thema High Tech in Innovatieregio Twente breed voor het voetlicht te brengen.

Financieel:

Onder het evenement met deelprojecten ligt een begroting van in totaal € 1,3 miljoen. De locatietheaterproductie staat financieel grotendeels los van de evenementenbegroting, met die kanttekening dat er € 300.000 wordt bijgedragen aan de productie (die op zichzelf een begroting kent van € 2 miljoen).

De projectorganisatie is verantwoordelijk voor het verkrijgen van de benodigde budgetten voor het evenement. Aan de gemeente Hengelo is een bijdrage gevraagd van € 300.000.

De gemeente Hengelo wil zich garant stellen voor een bedrag tot een maximaal € 100.000, mits het gehele programma een meerwaarde heeft voor de stad Hengelo en haar inwoners.

Het gaat er om dat er:

- een aansprekend programma voor de inwoners is geborgd;
- een brede betrokkenheid vanuit de stad is;
- een binding is met de roots.

De vier programmalijnen zullen hierop verder uitgewerkt moeten worden.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Cultuur, onderwijs, economische zaken, communicatie, binnenstad

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

-

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

- Culturele instellingen
- Onderwijs instellingen
- Bedrijfsleven

Wat zijn de risico's ?

N.v.t.

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

18-NB-5.1 Gebieds- en objectgericht toezicht

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Gebieds- en objectgericht toezicht

Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): BMC onderzoek 'processen ruimtelijke keten', Omgevingswet

Programma: (H5) Ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit

Activiteitenummer feitenkaart: 52B

Product: 822.6

Aanspreekpunten ambtelijk: Kok

Portefeuillehouder: Schelberg

Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	92	92	92	92
Omvang fte	1,2	1,2	1,2	1,2
	1 fte/PM (asbestdaken)	1 fte/PM (asbestdaken)	1 fte/PM (asbestdaken)	1 fte/PM (asbestdaken)

Voorstel uitwerking nieuw beleid

In 2009 is het Plan uitvoering bouwregelgeving vastgesteld en vervolgens geïmplementeerd. Een van de onderdelen van dit plan was het afschalen van gebieds- en objectgericht toezicht op het gebied van ruimtelijke ordening naar een 'piepsysteem'. Het toezicht op de ruimtelijke ordening wordt uitgevoerd door twee toezichthouders. Deze zijn in hoofdzaak bezig met het controleren naar aanleiding van klachten en handavingsverzoeken.

In 2019 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Deze wet vraagt om integraal benaderen van de ruimtelijke ordening. In het beleidsvoorstel Omgevingswet wordt inzicht gegeven in de invoeringskosten van de Omgevingswet en in de kosten voor het digitaal stelsel, beveiliging persoonsgegevens en voorlichting. Er is nog te weinig inzicht in de fte- mutaties die gemeente breed aan de orde zullen zijn om daarover iets op te nemen. De omgevingswet vraagt echter om een integrale aanpak en maatwerk, juist ten aanzien van de ruimtelijke ordening. Om integraal te kunnen werken en maatwerk te kunnen faciliteren is het noodzaak om de ruimtelijke kaders (gebieden en objecten) goed in beeld te hebben. De Omgevingswet biedt mogelijk ook kansen om efficiënter te werken, bijvoorbeeld bij gebiedsuitgifte of aantrekken nieuwe bedrijven, maar daarvoor is het op orde hebben van de ruimtelijke kaders een voorwaarde. Recent zijn de uitkomsten gepresenteerd van het BMC onderzoek naar de processen in de ruimtelijke keten. Dit rapport stelt, geheel in lijn met de Omgevingswet, dat toezicht en handhaving van de ruimtelijke kaders nadrukkelijker moet worden geborgd.

Het voorstel is om hier uitvoering aan te geven door het gebieds- en objectgericht toezicht op het gebied van ruimtelijke ordening structureel uit te gaan voeren. Op die manier kan het integraal werken veel beter op de kaart worden gezet. Bovendien zal het lokale maatwerk waar de Omgevingswet om vraagt inzichtelijker zijn. Gebieds- en objectgericht toezicht zal een sterke verbetering laten zien van de kwaliteit van de ruimtelijke omgeving. Het heeft een preventief effect: als bekend is dat er wordt toegezien op overtredingen is de drempel om deze te begaan hoger.

De voor de stad belangrijke gebieden zullen eerst in planning worden gezet: het Tuindorp, de binnenstad en het buitengebied, belangrijke landschappelijke elementen en belangrijke objecten als monumenten en wederopbouwvanden. Verval en verrommeling en met het bestemmingsplan strijdige situaties worden aangepakt. Rechtsongelijkheid en klachten van burgers worden voorkomen.

In het kader van het programma dienstverlening zal het accent van de toezichthoudende werkzaamheden in eerste instantie komen te liggen op informeren en adviseren. De toezichthouder krijgt de rol van aanspreekpunt. Pas wanneer sprake is van overtredingen wordt ook daadwerkelijk handhavend optreden onderdeel van de werkzaamheden.

Landelijke regelgeving schrijft voor dat per 01-01-2024 alle asbestdaken moeten zijn gerenoveerd. Tot 2024 wordt ingezet op communicatie, voorlichting en stimulatie om zoveel mogelijk daken voor die datum gerenoveerd te hebben. Dit is een stuk dienstverlening naar Hengelse burgers en ondernemers en zal na 2024 bovendien veel tijdswinst opleveren bij de handhaving. Om dit goed vorm te kunnen geven moet in Hengelo worden geïnventariseerd hoeveel asbest daken er zijn.

Na 2024 wordt ingezet op handhaving van de dan nog niet gerenoveerde daken. Hoe groot de benodigde extra capaciteit zal zijn is nog niet in te schatten.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Vergunningverlening, ruimtelijke ordening, opstelling bestemmingsplan/omgevingsplannen en integraal werken.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Kwalitatief hoogwaardig maatwerk dat past bij de behoeften van de maatschappij, rechtszekerheid en rechtsgelijkheid, een veilige en leefbare stad en behoud van waardevolle gebouwen, landschapselementen en stadsgezichten.

Indien dit voorstel niet wordt gehonoreerd zal er in toenemende mate sprake zijn van situaties strijdig met het bestemmings- en na invoering van de Omgevingswet met het omgevingsplan. Ook zullen monumenten en wederopbouwplanden vervallen en zal het Tuindorp mogelijk niet langer het stempel 'beschermde stadsgezicht' waardig zijn. Landschappelijk beeldbepalende elementen zullen verdwijnen en er zal verrommeling in de (binnen)stad ontstaan. Dit alles betekent een minder leefbare en minder veilige stad en buitengebied. Het levert minder rechtszekerheid voor burgers en ondernemers, rechtsongelijkheid, klachten en handhaving verzoeken op.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

De gemeente is bevoegd gezag en verantwoordelijk voor de kwaliteit van de ruimtelijke omgeving. De verbonden partijen zijn betrokken bij aspecten van de uitvoering. Dit zijn de VRT en ODT.

Wat zijn de risico's ?

Wanneer gebieds- en object gericht toezicht wordt ingevoerd zal met name in opstartfase het aantal juridische procedures toenemen. De overtredingen die op dit moment al bestaan maar niet worden geconstateerd worden vanaf dat moment opgepakt.

Wat zijn de P&O effecten?

Voor dit voorstel is 3,5 fte nodig.

Er is 1,6 fte bouwinspecteur en 1 fte milieu inspecteur nodig om aan dit voorstel uitvoering te kunnen geven. Deze zijn al in dienst bij Handhaving. Een deel (0,3 fte) bouwinspecteur is gezien de ontwikkelingen in de markt niet langer leges gedekt. De milieu inspecteur is niet leges gedekt maar wordt betaald uit de algemene middelen. Daarnaast is 0,9 fte juridische capaciteit nodig. Deze moet worden geworven.

De capaciteitsvraag asbest daken is nog niet in te schatten, maar zal minimaal 1 fte zijn. Afhankelijk van de resultaten van de inventarisatie kan dit meer zijn.

Netto:

0,3 fte schaal 10 (€22.000) ten laste van de algemene middelen want niet langer leges gedekt
0,9 fte schaal 10A (€70.000) werven
PM asbest daken

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoering aspecten?

Past binnen de bestaande informatievoorziening, automatisering en huisvesting.

18-NB-5.2 Verkeersveiligheid

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Verkeersveiligheid
Bron: ambtelijk/bestuurlijke wens
Programma 5 Ruimtelijke Ontwikkeling en Mobiliteit
Activiteitsnummer feitenkaart: 53A
Product: P210.8
Aanspreekpunten ambtelijk: Gerco Uninge
Portefeuillehouder: Jan Bron
Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	50	50	50	50
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

In 2003 is de nota Duurzaam Veilig Hengelo door de gemeenteraad vastgesteld. Conform deze nota is in fase I de weginfrastructuur in Hengelo aangepast aan de landelijke richtlijnen. Zo zijn de woonwijken met verkeersmaatregelen ingericht als 30km zones en de buitenwegen als 60km wegen. Nu zetten we vooral in op fase II, permanente en duurzame voorlichting en educatie aan alle verkeersdeelnemers. Het groot aandeel hiervan wordt geïnvesteerd in verkeersonderwijs op scholen.

30 km zones

De herinrichting van onze infrastructuur in fase I was er op gericht om sober en doelmatig het principe van Duurzaam Veilig in te voeren. Uit evaluaties en meldingen en verzoeken van burgers blijkt nu dat aan die soberheid nadelen kleven. In veel situaties is de inrichting niet conform de richtlijn Duurzaam Veilig uitgevoerd. Dit doet zich met name voor in de 30-km gebieden. Er zijn wel borden geplaatst waarmee de maximum snelheid is aangegeven en er zijn incidenteel enkele maatregelen genomen maar de inrichting voldoet niet aan de richtlijn. Dit heeft als gevolg dat de politie in dergelijke situaties niet handhavend optreedt bij klachten en overtredingen. Burgers klagen over te hoge snelheid en verkeersveiligheid maar de politie treedt niet op. De financiële middelen ontbreken om de situatie aan te passen en een ongewenste situatie blijft in stand. Voorbeelden daarvan zijn de brede wegen in Groot Driene, de Uitslagsweg (voorbij J. Gossaertstraat), Noordelijke Esweg.

Er is maatwerk voor de verkeersveiligheid noodzakelijk is. Na het eerste grove doelmatige werk is nu verfijning nodig op de problematische situaties.

Ongevallenlocaties

Naast de herinrichting werd er jaarlijks een lijst van de meest verkeersgevaarlijke situaties in Hengelo opgesteld, de z.g. VOC lijst. Aan de hand van deze lijst werden de gevaarlijke punten actief aangepakt. Met de afronding van de nota Duurzaam Veilig is ook het bijbehorende krediet volledig geïnvesteerd. Er is geen meer geld beschikbaar om gevaarlijke verkeerssituaties op te lossen. Onveilige situaties worden nu enkel aangepakt als deze onderdeel zijn van een groter project. De verkeersveiligheid op de Deurningerstraat kon worden verbeterd omdat er al een rioleringsproject was gepland. Voor het oplossen van zelfstandig gevaarlijke verkeerssituaties is geen budget beschikbaar.

Verkeersongevallenbeeld

Het totale beeld aan ongevallen is de afgelopen jaren door onder registratie (2010, 2011, 2012) niet helemaal volledig geweest, maar het aandeel letsel en gewonden is redelijk goed geregistreerd gebleven. En na jaren van investeren met als resultaat een afname in het aantal ongevallen, is er weer een toename aan ongevallen ontstaan. Om de stijgende cijfers weer om te buigen is een actief verkeersveiligheidsprogramma nodig waarmee weer letterlijk geïnvesteerd kan worden in verkeersonveilige situaties.

Het voorstel is om in totaal € 200.000, dus jaarlijks € 50.000 beschikbaar te stellen om de verkeersveiligheid in Hengelo verder te verbeteren door maatwerk te leveren en onveilige situaties te verbeteren.

Verkeersveiligheid is een speerpunt in het provinciale beleid. Er zijn subsidies beschikbaar van 25% tot 50%, afhankelijk van de toegekende prioriteit. Regelmatig wordt er door de gemeente Hengelo geen gebruik gemaakt van deze subsidies, omdat er geen eigen geld beschikbaar is als cofinanciering. Door eigen budget beschikbaar te hebben kan beter en sneller gebruik worden gemaakt van (provinciale) subsidies.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Een veilige verkeerssituatie verbetert de leefbaarheid in de wijken.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Aangepast verkeersgedrag van de verkeersdeelnemers, waardoor minder ongevallen en een verminderd gevoel van verkeersonveiligheid bij burgers.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Samenwerkingspartners zijn politie en provincie.

Wat zijn de risico's ?

Indien niet tijdig geïnvesteerd wordt in verkeersonveilige situaties zal de leefbaarheid van wijken op verschillende locaties onder druk komen te staan. Ook kunnen situaties ontstaan waarbij de verkeersveiligheid zodanig tekort schiet dat de gemeente Hengelo aansprakelijk zal zijn voor de (letsel)schade bij ongevallen.

Wat zijn de P&O effecten?

Geen.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Geen.

18-NB-5.3 Parkeren shop & go

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Parkeren shop & go
Bron: coalitieakkoord, ambtelijke en bestuurlijke wens
Programma: 5 Ruimtelijke Ontwikkeling en Mobiliteit
Activiteitsnummer feitenkaart: 53D
Product: P214.1
Aanspreekpunten ambtelijk: Peter Boerkamp
Portefeuillehouder: Jan Bron
Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Omvang fte	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Wat is Shop & Go

Shop & Go parkeerplaatsen worden aangelegd om, op specifieke plaatsen, gratis parkeerruimte (vrijwel) te garanderen voor de korte parkeerbehoefte (max. 30 min) en te laden en lossen. Het is parkeren, snel en makkelijk want sensoren in de grond registreren of het voertuig de maximale parkeertijd van 30 minuten overschrijdt. Geen geknoei met kaartjes. Het voertuig moet alleen binnen 30 minuten weer de parkeerplaats verlaten.

Doel proef Shop & go?

We willen korte bezoeken aan de Hengelse binnenstad aantrekkelijker maken. Hengelo heeft veel leuke, bijzondere en aantrekkelijke winkels in de binnenstad. Sommige producten worden in een flits bezoek aan onze aantrekkelijke binnenstad gekocht. Even gebak halen voor onverwachte visite, nog even een bloemetje voor een vergeten verjaardag, zin in een belegd broodje voor vanavond, even de ski's laten waxen, enz., enz. Allemaal Shop & go activiteiten. Deze korte bezoeken aan de aantrekkelijke Hengelse binnenstad willen we stimuleren en beter faciliteren.

Verwachte kosten en dekking proef

De verwachting is dat door terughoudend en zuinig om te gaan met de overige parkeerausgaven we de proef Shop & go kunnen realiseren binnen begroting. Voor een bedrag van € 6.000 per jaar kunnen we de komende 5 jaar 100 parkeerplaatsen in Hengelo geschikt maken voor het Shop & Go principe.

Structurele derving inkomsten en dekking Shop & Go

Op basis van de evaluatie van de proef Shop & go in Kortrijk is de verwachting dat de invoering budget neutraal gerealiseerd wordt. In Kortrijk zijn de uitgaven ruim gedekt door het aantal opgelegde naheffingsaanslagen.

De derving van inkomsten is een aandachtspunt. In 2015 is er voor € 65.000 aan parkeertijd gekocht betreffende parkeertickets met minder parkeertijd dan 30 minuten. Als er gerekend wordt met parkeertickets van maximaal 31 minuten dan loopt dit bedrag op tot € 159.000. In Kortrijk was de gemiddelde parkeerduur op de Shop & go plekken 15 minuten. Op basis van deze gegevens is het nadeel voor de begroting maximaal € 31.000. De proef zal moeten uitwijzen wat de cijfers voor Hengelo zijn. Voorlopig wordt uitgegaan van een gemiddelde van deze bedragen. We schatten in dat dit in 2018 tot een inkomstderving van € 75.000 per jaar leidt. Deze afname van inkomsten verwachten we te dekken binnen de begroting.

Handhaving

Bij het overschrijden van de parkeertijd op een Shop & Go plek wordt het op stuk gehanteerd. Om betaald parkeren te beschermen zal er intensief en kortdaad worden gehandhaafd. Door middel van sensoren in het wegdek wordt hier gericht op gecontroleerd. De proef wordt uitgevoerd met de bestaande handhavingcapaciteit voor betaald parkeren.

Juridisch kader

In de Verordening parkeerbelastingen, het aanwijzingsbesluit, de parkeerverordening en het uitwerkingsbesluit parkeerverordening kan de gemeenteraad en het college regels vastleggen om Shop & Go mogelijk te maken.

Verwachte voordelen:

- Hengelse binnenstad aantrekkelijker voor de snelle boodschap;
- Bezoeker ontwikkelt positiever beeld van Hengelo en parkeren in Hengelo;
- Meer kort bezoek aan de binnenstad;
- Meer laad en los plekken in de binnenstad. Minder noodzaak voor leveranciers om op de stoep of straat te parkeren;
- Meer plekken voor het halen en brengen van bezoek in de binnenstad;
- Geven invulling aan coalitieakkoord.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

- Bevorderen aantrekkelijkheid Hengelse binnenstad.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Mogelijke verbetering concurrentie positie binnenstad;
- Verbetering aantrekkelijkheid binnenstad;
- Stimuleren bezoek binnenstad.
-

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

- SCH en Horeca Nederland worden inhoudelijk betrokken bij het experiment Shop & go

Wat zijn de risico's ?

- Afname netto resultaat parkeren van minimaal € 31.000 en maximaal € 159.000;
- Vershraling uitgaven op andere parkeeraangelegenheden;
- Onbekendheid concept bij burger. Ze betalen voor een shop & Go plek en verlaten de parkeerplek niet binnen 30 min. Deels te ondervangen door eerst te waarschuwen;
- Klachten over bekeuringen, bij b.v. beperkte overschrijding van de maximale parkeertijd van 30 minuten;
- Toename werkdruk handhavers.
-

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Een lagere omzet van € 75.000 in 2018 (verwachten we te dekken binnen de begroting).
Wegvak sensoren opnemen in ICT structuur.
Structurele communicatie Shop & go faciliteit in Hengelo.

18-NB-5.4 Binnenstad

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Binnenstad
Bron: Coalitieakkoord
Programma: 5 Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit
Activiteitsnummer feitenkaart: 51D
Product: P821.2
Aanspreekpunten ambtelijk: Jan Eshuis
Portefeuillehouder: Marcel Elferink
Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	81	81	81	81
Omvang fte	0,2	0,2	0,2	0,2

Voorstel uitwerking nieuw beleid

In het coalitieakkoord is aangegeven dat de binnenstad één van de grootste prioriteiten is. Hiervoor is een investeringsbudget van € 1 miljoen vrijgemaakt om naast de reguliere projecten en het bestaande beleid in te zetten.

In 2015 is onder aanvoering van de stichting Centrummanagement Hengelo (SCH) de Visie Toekomstbestendige Binnenstad Hengelo opgesteld. Hierin is in samenspraak met allerlei groeperingen die op enige manier verbonden zijn aan de Hengelose binnenstad een plan gemaakt hoe de binnenstad aantrekkelijker gemaakt kan worden om beter te functioneren. Dit plan is door de gemeente omarmd als richtsnoer voor toekomstige ontwikkelingen. Het ontbreekt echter aan uitvoeringskracht zowel binnen de ambtelijke organisatie als in samenhang met partners. De beschikbare € 1 miljoen is volledig nodig voor de herinrichting van de Enschedesestraat en programma "spontane binnenstad". Deze kan ook alleen worden ingezet voor investeringen die geactiveerd kunnen worden binnen de balans. Hierdoor is er binnen de begroting van de gemeente geen ruimte voor andere activiteiten in de binnenstad. Zowel de inzet van eigen capaciteit als bijdragen aan initiatieven die met relatief weinig middelen een relatief grote impuls kunnen geven ontbreekt, terwijl de binnenstad dit wel nodig heeft. Veel van deze initiatieven kunnen mede bekostigd worden door derden, maar dan wordt er ook een gemeentelijke bijdrage gevraagd. Enkele voorbeelden hiervan zijn het onderzoek naar het DNA van Hengelo waarvan de provincie 50% van de externe kosten voor haar rekening wil nemen, de stadswerkplaats die mede door de SCH en de provincie wordt bekostigd en het opzetten en onderhouden van een website over de ontwikkelingen in de binnenstad "Stadswerkplaats074.nl".

Daarnaast is besloten om meer gericht aan de binnenstad te gaan werken en daarvoor een programmatische aanpak te kiezen. Een medewerker is gevraagd om als programmamanager Binnenstad te gaan werken voor een deel van zijn tijd. Deze uren zijn echter niet via de reguliere Algemene Dienst gedekt omdat opdrachtgevers grotendeels productief dienen te werken uit projectgelden. Daarnaast merken we ook dat er onvoldoende budget is voor de inzet van communicatieactiviteiten.

Voorstel:

Het voorstel is om de inzet voor de opdrachtgever als programmamanager gedurende 1 dag per week ten behoeve van de binnenstad structureel op te nemen in de begroting. Daarnaast is het voorstel om structureel een bedrag van € 50.000 per jaar op te nemen ten behoeve van ondersteuning van kleine projecten en out- of pocket kosten.

De kosten voor de inzet van 0,2 fte opdrachtgever hangt af van de wijze van berekening. Bij inzet op basis van uurtarief bedragen de kosten 1319 productieve uren * 0,2 (1 dag in de week) = 264 uur per jaar. 264 * € 119 = € 31.416.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

De binnenstad raakt aan bijna alle taak- en beleidsvelden van de gemeente in met name het fysieke domein.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De binnenstad in Hengelo staat er slecht voor. Er is een, ook ten opzichte van vergelijkbare gemeenten, grote leegstand. Er is veel ontevredenheid onder de burgers van Hengelo en de ondernemers over de staat van de binnenstad. Als gevolg hiervan is de werkgelegenheid en economische draagkracht van de binnenstad in de afgelopen jaren afgenomen en dreigt deze nog verder achteruit te gaan. Indirect draagt de ontevredenheid over het aanzien van de binnenstad bij aan een negatief vestigingsklimaat voor bedrijven en bewoners. Het bezorgt Hengelo een negatief imago. Als Hengelo minder aantrekkelijk wordt om te investeren of om zich te vestigen heeft dat op lange termijn invloed op de economische draagkracht van de gemeente en op het beroep dat moet worden gedaan om sociale vangnetten. Ook zal het daardoor moeilijker worden om mensen van buiten te verleiden in Hengelo te gaan wonen waardoor grondverkoop langzamer gaat. Door te gaan investeren in de binnenstad en andere partijen aan ons te binden zal dit proces gekeerd kunnen worden en Hengelo zijn vitaliteit kunnen blijven behouden.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

In de binnenstad werken wij met veel partijen samen. De belangrijkste partij daarbij is de SCH die de binnenstadondernemers vertegenwoordigd als het bestuur van de BIZ binnenstad. Daarnaast zijn andere partners in de binnenstad zoals Welbions, KHN afdeling Hengelo en vertegenwoordigers van andere organisaties partijen waar we veel mee samen werken. Daarnaast is de provincie Overijssel een belangrijke partner voor de gemeente. De provincie heeft de vitalisering van binnensteden en het terugdringen van leegstand tot één van haar speerpunten gemaakt. De provincie ondersteunt de gemeente daarom ook op verschillende manieren. Zowel in menskracht als in geld.

Wat zijn de risico's ?

Het belangrijkste risico van investeren in de binnenstad is dat er daadwerkelijk zichtbaar en voor iedereen duidelijk resultaat moet worden geboekt. Daar zijn de middels deze aanvraag gevraagde middelen niet voldoende voor. Uiteindelijk zullen door alle partijen en zeker ook door de gemeente forse investeringen nodig zijn in de binnenstad om deze daadwerkelijk vitaal te maken. Indien hieraan geen uitvoering kan worden gegeven zal dit een averechts effect hebben.

Indien ook 0,2 fte communicatie wordt ingezet zal hier nog ca. € 25.000 extra bij komen. De totale kosten bedragen hiermee ca. € 105.000 voor 2018.

Wat zijn de P&O effecten?

Dit voorstel heeft slechts beperkte effecten. Het betekent een verlegging van de aandacht van 1 van onze vrijgestelde opdrachtgevers voor een deel van zijn tijd. Hij zal samen met een aantal andere medewerkers die al op één of andere manier betrokken zijn bij de binnenstad vorm geven aan een binnenstadteam. Dit team moet slagvaardig en uitvoerings- en resultaatgericht kunnen werken aan het verbeteren van de binnenstad in samenwerking met vrijwel alle onderdelen van de eigen gemeentelijke organisatie als met alle externe partijen. Naast dit team zal er daarom ook een tweede ring van medewerkers staan die incidenteel en afhankelijk van het onderwerp een concrete opdracht hebben in de binnenstad en die bij de ontwikkeling betrokken blijven. Deze werkwijze kan bovendien een goed voorbeeld vormen voor de organisatieontwikkeling in brede zin om meer integraal en met durf te opereren.

Zoals in het begin al aangegeven is de enige feitelijke wijziging dat één van de vrijgestelde opdrachtgevers gevraagd wordt om als programmamanager te gaan functioneren.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

18-NB-5.5 Industrieplein - Skatepark

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Industrieplein - Skatepark
 Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): coalitieakkoord
 Programma: 5 Ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit
 Activiteitsnummer feitenkaart:
 Product: 560 (openbaar groen en open lucht recreatie)
 Aanspreekpunten ambtelijk: Sam Landman, Sanne Elferdink
 Portefeuillehouder: Marcel Elferink
 Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	p.m.			
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Het college heeft in het coalitieakkoord aangegeven dat ze er alles aan wil doen om het de skategroep mogelijk te maken een skatepark te realiseren op het Industrieplein. Voor de realisatie van dit skatepark zijn middelen gereserveerd.

In de afgelopen periode is de skategroep aan de slag gegaan om het plan voor het skatepark verder uit te werken en zijn ze op zoek gegaan naar aanvullende financiële middelen.

Inmiddels is gebleken dat het skatepark niet als los element op het Industrieplein te realiseren is, maar onderdeel zou moeten zijn van de herinrichting van het hele plein.

In het Masterplan Hart van Zuid is de ambitie uitgesproken om het Industrieplein een hoogwaardige inrichting te geven. De openbare ruimte kan hierdoor samen met de nieuwbouw van Metropool en Siemens bijdragen aan een vernieuwde uitstraling passend bij een internationaal vestigingsmilieu.

NS-vastgoed (eigenaar van het plein) wil haar medewerking verlenen aan de realisatie van de skatevoorziening op het plein. NS geeft hierbij wel randvoorwaarden mee voor de inrichting.

De gemeente heeft de middelen die beschikbaar waren voor het Industrieplein voorsnog in moeten zetten om de aanleg van de Laan Hart van Zuid en het kruispunt van deze laan met het Industrieplein mogelijk te maken.

Door de Provincie Overijssel is een subsidie toegekend in het kader van de stadsentrees. Ook heeft het waterschap vechtstromen middelen beschikbaar voor het doortrekken en zichtbaar maken van de Veldbeek en de Berflo-beek.

Inmiddels is door de skategroep, waterschap, provincie en gemeente een voorlopig ontwerp opgesteld voor het Industrieplein opgesteld, rekening houdend met de wensen van de verschillende stakeholders en de randvoorwaarden van NS. Op basis van dit voorlopig ontwerp is een kostenraming gemaakt. De kostenraming voor de inrichting van het nieuwe Industrieplein is € 1,8 miljoen.

Hiervan is gedekt:

€ 50.000	gereserveerd in de grondexploitatie Lange Wemen voor skatevoorziening
€ 100.000	gereserveerde middelen vanuit ISV-3 voor skatevoorziening
€ 300.000	middelen waterschap voor het zichtbaar maken van de Veldbeek en de Berflobeek
<u>€ 185.000</u>	subsidie provincie voor stadsentrees
€ 635.000	

Er is dus nog een tekort van € 1.165.000. Op dit moment is nog niet duidelijk of vanuit de aanleg van de Laan Hart van Zuid nog middelen resteren en of er aanvullend meer subsidies c.q. bijdragen kunnen worden verworven, zoals van Pro-Rail en NS. We willen eerst meer duidelijkheid over deze oplossingsrichtingen, zoals ook geschetst in de raadsbrief van 4 april 2017 (zaaknummer 2108788). Voorsnog gaan we uit van een p.m. raming.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Het heringerichte Industrieplein moet een prettig verblijfsgebied worden voor alle gebruikers van dit plein. Het plein kent verschillende gebruikers:

- reizigers
- gebruikers van het skatepark
- bezoekers en medewerkers Metropool, Siemens, WTC, etc.
- studenten ROC
- passanten vanuit o.a. Laan Hart van Zuid en op de fietssnelweg,
- Etc.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

- NS-vastgoed
- Pro-Rail
- Waterschap
- Provincie
- SkateLab

Wat zijn de risico's ?

- Onvoldoende medewerking van NS-vastgoed (eigenaar van het Industrieplein);
- Er moeten goede afspraken worden gemaakt over beheer en onderhoud.

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

18-NB-6.1 Duurzaamheid & Energietransitie; intensivering klimaatdoelen Energieakkoord 2016

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Duurzaamheid & Energietransitie; intensivering klimaatdoelen Energieakkoord 2016
Bestuurlijke wens n.a.v. nationaal energieakkoord
Programma: 6. Beheer openbare ruimte en duurzaamheid
Activiteitsnummer feitenkaart: 62G
Product: P550.1
Aanspreekpunten ambtelijk: Willy van Diepen
Portefeuillehouder: Marcel Elferink
Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	185	185	185	p.m.
Omvang fte	1	1	1	p.m.

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Bij de Maatschappelijke takenverkenning 2016-2019 heeft de raad besloten de educatieve en beleidstaken op het gebied van duurzaamheid te laten vervallen. Met het collegevoorstel activiteiten duurzaamheid na 31-12-2016 zijn de bestaande activiteiten beschreven. De meeste uitvoerende taken zijn belegd in de bestaande lijnorganisatie, met uitzondering van het thema energie.

De budgetten en het beheer van het duurzaamheidsfonds vallen sinds 01-01-2017 onder de sector Fysiek. Er is vanaf 1-1-2017 1 fte formatie ingevuld voor de functie van Coördinator Duurzaamheid. Deze is belegd bij de afdeling WBA.

Behoefte aan middelen 2018-2020

Er is voor het Energie Actieplan (EAP) een urenraming gemaakt van het benodigd budget vanaf 2018 voor projectontwikkelkosten (inhuur expertise, haalbaarheidsonderzoeken), projectfinanciering start-ups, participaties maar ook voor permanente communicatie voor de uitvoering van het EAP.

Personele kosten

Volgens een analyse van het Concept EAP zal als gevolg van de nieuwe klimaatdoelen (akkoord van Parijs) de aansluiting op het provinciale programma 'Nieuwe Energie' een extra inspanning nodig zijn om de nodige projecten van de grond te krijgen. Eerste schatting is voor dat nieuwe projecten 1.642 extra uren ofwel 1,25 fte nodig is.

De gewenste uitbreiding voor programmamanagement/projectleiding komt overeen met € 78.500,00 1 fte schaal 10A en € 6.000 aan overhead. Tevens mag verwacht worden dat bedoelde fte voor een projectleider opbrengsten uit subsidies genereert en daarmee de lasten voor de gemeente worden verminderd.

Reserve duurzaamheid

De omvang van de middelen voor duurzaamheid bedraagt per 1 maart 2017 € 140.025 (bestaande uit de balanspost energieloket 2.0 € 45.972 (balansrekening 9408) en de reserve duurzaamheid € 94.053 (balansrekening 328). Het energieloket kost € 15.000 per jaar. De uitrol van laadpalen komt t.l.v. een provinciale bijdrage. Dit saldo van de reserve is naar verwachting voldoende voor het lopende jaar 2017. Voor de 3 jaren daarna is tenminste € 100.000 per jaar nodig om projecten op te starten. Over de jaren 2018-2020 gaat het om in totaal € 300.000. Eventuele participaties in de vorm van revolverende fondsen of leningen zijn daarbij buiten beschouwing gelaten omdat deze in principe budgettair neutraal moet zijn.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

- Wonen: huur en koopwoningen renoveren voor energiebesparing/woningverbetering
- Economie: Bedrijven en energiebesparing/opwekking
- Sociale zaken: energiearmoede woonlasten en schulden als drempel,
- Verkeersinfra en openbare ruimte: denk aan laadpalen, vervoersbeleid etc.
- Ruimtelijke ontwikkeling; windmolens en zonneparken
- Energiebesparing en innovatie algemeen richting alle burgers, bedrijven en instellingen

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- De energietransitie en CO² reductie volgens de klimaatakkoorden van Parijs gaat over grote maatschappelijke effecten van gasloze woningen tot en met energieneutrale woon- en werkgebieden
- Alle doelgroepen van beleid krijgen hier mee te maken

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

- Rijk
- Provincie
- Bedrijven
- Verbonden partijen (denk aan Twence, Welbions)
- Maatschappelijke instellingen (bijv. een Ziekenhuis)
- De (financiële) verhoudingen liggen zodanig dat de meeste investering vooral door derden moeten worden gedaan maar dat overheden moet helpen bij de energiesprong; door te regisseren & faciliteren en soms met geld (denk aan leningen en bijdragen voor start-ups).

Wat zijn de risico's ?

Benoemde risico's: te weinig slagkracht met mensen en middelen betekent dat later grote transactiekosten moeten worden gemaakt om de CO² balans per saldo naar nul te krijgen.

Wat zijn de P&O effecten?

Uitbreiding met 1 fte bij de afdeling WBA
Programmamanager/projectleider energietransitie.
Kan eventueel ook via externe inhuur.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Beperkte effecten in principe lineaire uitzetting; geen extra eisen en wensen op het vlak van Informatievoorziening, Financiën, Automatisering/Administratie en Huisvesting.

18-NB-6.2 Onderhoud wegen, straten, pleinen

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Onderhoud wegen, straten, pleinen
Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): ambtelijk
Programma: 6 Beheer openbare ruimte en Duurzaamheid
Activiteitsnummer feitenkaart: 61A
Product: P210.1
Aanspreekpunten ambtelijk: Louis Fikkert
Portefeuillehouder: Marcel Elferink
Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	50	100	150	200
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

De afgelopen 10 jaren is er veel bezuinigd op het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Met name is er veel bezuinigd op product 210.1, wegen, straten, pleinen.

In 2016 is er een verkenning gedaan waarbij het onderhoud van de kapitaalgoederen is bekeken. Uit deze verkenning is gebleken dat de begrote lasten niet toereikend zijn om het areaal duurzaam goed te kunnen onderhouden. In de afgelopen jaren werd het onderhoud voor een belangrijk deel meegefinancierd in rioleringsprojecten en met behulp van subsidies en bijdragen van derden. De prioriteitstelling van het reguliere onderhoud werd aangepast aan het beschikbare budget. De mogelijkheden tot meefinancieren van onderhoud in projecten nemen af en het areaal waar dringend onderhoud noodzakelijk is neemt de komende jaren sterk toe vanwege de omvang en leeftijd van de betreffende wijken.

Gebieden

Wegen en trottoirs in woonstraten van wijken die begin jaren '70 en '80 zijn aangelegd (Groot Driene, Hasseler Es) zijn in de komende jaren aan onderhoud toe. Maar ook in andere wijken zijn wegen, trottoirs en pleinen aan onderhoud toe. Voorbeelden hiervan zijn de Wegtersweg, Bornsestraat, Hengelose Es Noord en de Woolder Es. Hier moeten grote delen herstraat worden of een nieuwe deklaag van asfalt aangebracht worden. Het beschikbare onderhoudsbudget is hiervoor niet toereikend.

Voorstel

Het voorstel is om de exploitatiebegroting jaarlijks te verhogen met een bedrag van € 50.000, oplopend in de jaren naar € 200.000. Deze bedragen zijn nodig om het wegenareaal op een goed en veilig niveau te houden.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Een heel en veilige openbare ruimte.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Wat zijn de risico's ?

Wanneer het onderhoud niet tijdig wordt uitgevoerd is er een reëel risico op versnelde degeneratie van de wegfunderingen wat leidt tot kapitaalvernietiging en sterk stijgende kosten voor vervroegde investeringen in vervanging van de volledige weg.

Verder bestaat het risico dat de wegen in slechtere conditie komen en de dagelijkse onderhoudskosten stijgen. Dit omdat er meer meldingen zullen komen over deze wegen en trottoirs.

Doordat de verhardingen in slechtere conditie komen is de kans op ongelukken, valpartijen, schade en letsel groter. Hiermee zal de gemeente ook meer aansprakelijkheidsstellingen kunnen krijgen.

Wat zijn de P&O effecten?

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

18-NB-6.3 Investeren in duurzame vervanging openbare verlichting

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Investeren in duurzame vervanging openbare verlichting

Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens):

Programma: 6 Beheer openbare ruimte en Duurzaamheid

Activiteitsnummer feitenkaart: 61C

Product: P210.4

Aanspreekpunten ambtelijk: Louis Fikkert

Portefeuillehouder: Marcel Elferink

Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	3	19	19	19
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Aanleiding

Om de klimaatverandering zoveel mogelijk te beperken zijn er forse doelen gesteld voor CO₂ reductie door energiebesparing. De klimaatverandering gaat sneller dan verwacht en de ontwikkelingen m.b.t. tot de CO₂ reductie verlopen nog relatief langzaam. Er zal –ook in Hengelo– echt een tandje bij moeten om de doelstellingen te bereiken. Het Klimaatakkoord van Parijs onderstreept de urgentie nog eens voor alle partijen, ook voor gemeenten. De energiebesparing in de openbare verlichting blijft achter bij de doelstellingen die Hengelo hiervoor heeft gesteld. Om deze achterstand in te lopen is een investering in de vervanging van traditionele verlichting door LED noodzakelijk. Met een relatief beperkte investering kan binnen een aantal jaren een forse reductie in het energieverbruik worden gerealiseerd.

In 2012 heeft de gemeenteraad het Beleidsplan Openbare Verlichting vastgesteld. In dit beleidsplan is de ambitie uitgesproken om in 2020 30% energie te besparen (t.o.v. 2007) op het energieverbruik van de openbare verlichting.

In 2013 is het SER-energieakkoord ondertekend met breed gedragen afspraken over energiebesparing, duurzame energie en klimaatbeleid. Ook gemeenten hebben zich eraan gecommitteerd om de landelijke doelstellingen op het gebied van te realiseren. Voor openbare verlichting wordt gestreefd naar een versnelde renovatie van het huidige, grotendeels verouderde park. Openbare verlichting en verkeersregelinstallaties leveren 20% besparing in 2020 en 50% in 2030 (t.o.v. 2013). Minimaal 40 % van het bestaande openbare verlichtingspark is in 2020 voorzien van slim energiemanagement en energiezuinige (LED) verlichting.

Bij de vaststelling van het Beleidsplan Openbare Verlichting is aangegeven dat het plan binnen de bestaande begroting wordt uitgevoerd. Mede door de bezuinigingen in de afgelopen jaren, ook op het product 'openbare verlichting', is een behoorlijke achterstand opgelopen in het behalen van de doelstelling.

Het energieverbruik van de openbare verlichting in Hengelo was:

- 2007 → 3.100.000 kWh
- 2013 → 2.818.791 kWh (9,1% besparing t.o.v. 2007).

Volgens het gemeentelijke beleid zou het verbruik in 2020 2.170.000 kWh (30 % t.o.v. 2007) moeten zijn. Volgens het Energieakkoord zou het verbruik in 2020 2.255.000 kWh moeten zijn (20 % t.o.v. van 2013, ofwel 27,26 % t.o.v. 2007).

Op dit moment is de energiebesparing op de openbare verlichting ruim 10% ten opzichte van 2007, weliswaar ondanks een stijging in verbruik van 6% t.o.v. 2007 ten gevolge van areaaluitbreiding. De verwachting is dan ook dat de doelstelling(en) in 2020 bij lange na niet worden gehaald. Met de huidige inspanning is de verwachting dat in 2020 maximaal 15% bespaard wordt ten opzichte van 2007 (het investeringsbudget bedraagt op dit moment € 270.000 per jaar, in 2012 was dit nog €375.000).

Voorstel

Het investeren in duurzame vervanging van openbare verlichting waarbij ingezet wordt op de vervanging van conventionele armaturen met een hoog energieverbruik door LED. Hiermee wordt relatief de grootste besparing bereikt. Dit vergt een investering van € 310.000, wat leidt tot kapitaallasten van circa € 19.000 (afschrijving 25 jaar, rente 2,25%).

Hiermee worden de conventionele armaturen van alle boogmasten (1.170 stuks) omgebouwd tot LED verlichting met een dim unit / RF antenne. Met deze maatregel besparen we jaarlijks 210.000 kWh (=6,8% extra energiebesparing t.o.v. 2007) en lopen we enigszins in op de achterstand in het bereiken van de doelstellingen.

Om de doelstellingen dichterbij te kunnen benaderen, zetten we de komende jaren binnen het reguliere vervangingsprogramma extra in op het vervangen van overige armaturen met een hoog energieverbruik. Hiermee kunnen we de komende 3 jaar nog eens 1% extra per jaar besparing (3% in totaal) behalen. Naast de verwachte besparing met de huidige inspanning (15%) komen we met deze extra 6,8% en 3 % uit op een totaal van 24,8% energiebesparing op de openbare verlichting t.o.v. 2007.

Daarnaast zal de besparing op energielasten enkele duizenden euro's per jaar bedragen. Dit bedrag zal eveneens worden ingezet voor investeringen in LED. Hiermee hopen we doelstelling nog dichterbij te benaderen. Op de lange termijn levert de omschakeling naar LED ook een besparing in de onderhoudskosten op vanwege de langere levensduur van de lampen. Dit voordeel kan zowel in tijd als in omvang op dit moment moeilijk worden geraamd.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Energie Actieplan Hengelo 2016-2019 – Tussenrapportage (nov 2015). Hierin is het volgende opgenomen:

- In 2012 is het beleidsplan Openbare Verlichting vastgesteld door de raad. In 2013 heeft het college het daaraan gekoppelde Uitvoeringsplan vastgesteld. Hierin is als duurzaamheidsambitie vastgelegd dat in 2020 op de openbare verlichting 30% energiebesparing t.o.v. 2007 zal worden gerealiseerd.
- In afgelopen jaren zijn veel maatregelen genomen om energiegebruik te verminderen door bijvoorbeeld minder masten, zuinige verlichting, managementsystemen et cetera.
- Het energiegebruik van de openbare verlichting is in afgelopen 7 jaar gedaald met ruim 10%! Dit ondanks een stijging in verbruik van 6% t.o.v. 2007 ten gevolge van areaaluitbreiding.
- Door de opeenvolgende bezuinigingen is het beschikbare budget (investeringskrediet) voor openbare verlichting echter fors gekrompen. Met de beschikbare middelen is de voorgestane besparing van 30% daardoor onhaalbaar binnen de periode tot 2020.
- Op basis van de gerealiseerde besparingen over de afgelopen jaren en het huidige budget, is de verwachting dat in 2020 15% bespaard wordt ten opzichte van 2007 en 30% in 2040.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Hengelo loopt in op de achterstand in het bereiken van de eigen doelstellingen en die van het energieakkoord (duurzame gemeente).

- Lager energieverbruik
- Meer CO2-reductie
- Minder lichtvervuiling en lichthinder
- Minder meldingen bewoners

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

N.v.t.

Wat zijn de risico's ?

In december 2016 is het Klimaatakkoord in Parijs vastgesteld. Dit akkoord wordt in 2020 van kracht. De verwachting is dat hier nog strengere energiebesparingsdoelstellingen uit voortvloeien die ook voor de gemeenten gaan gelden. Het is goed om hier in een vroeg stadium al rekening mee te houden (en niet in 2020 overvallen te worden door extra maatregelen te moeten treffen).

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

18-NB-6.4 Tegelwerk Grobbentunnel en Amerikalaan

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Tegelwerk Grobbentunnel en Amerikalaan
Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): ambtelijk
Programma: 6 Beheer openbare ruimte en Duurzaamheid
Activiteitsnummer feitenkaart: 61A
Product: P210.1
Aanspreekpunten ambtelijk: Louis Fikkert
Portefeuillehouder: Marcel Elferink
Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	3	17	17	16
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

In de Grobbentunnel en de tunnel Amerikalaan zijn veel problemen met de tegels die aangebracht zijn aan de wanden. Doordat vocht achter de tegels komt, laten de tegels los. In de wintermaanden, bij vorst, wordt het probleem van loszittende tegels snel groter. Het vocht bevriest en nog meer tegels laten los.

De tunnels worden veel gebruikt door burgers, bezoekers van bedrijventerrein De Veldkamp en scholieren. Door de slechte staat van het tegelwerk is er gevaar voor mensen die fietsend of rijdend door de tunnels gaan.

Varianten

Beheerstechnisch zijn er meerdere varianten. Het onderhoud aan de tunnelwanden kan sober uitgevoerd worden. Hierbij worden tegels verwijderd en komen de betonwanden weer in het zicht. Deze worden dan gecoat. Hiermee is een bedrag gemoeid voor beide tunnels van € 300.000.

Een andere variant is het verwijderen en herstellen van tegelwerk. Dezelfde tegels zijn niet meer te verkrijgen en zullen andere tegels gebruikt moeten worden. Hiermee is een bedrag gemoeid voor beide tunnels van € 625.000.

Voorstel

Het voorstel is uit te gaan van de sobere variant en eenmalig een bedrag van € 300.000 te investeren om de tegels te verwijderen en de wanden te voorzien van nieuwe en betere afwerking die goed tegen regen en vocht bestand is. De exacte wijze van afwerking zal nog nader worden uitgewerkt.

De kapitaallasten hiervoor in de begroting op te nemen (gebaseerd op: 30 jaar afschrijving, 2,25% rente)

N.B. Het is niet mogelijk om de aannemers die het werk hebben uitgevoerd voor de kosten aansprakelijk te stellen.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Met name de Amerikatunnel is een verbindende ontsluiting tussen bedrijventerrein de Veldkamp en de autosnelweg A1. Het is de oorspronkelijke toegangspoort tot bedrijventerrein De Veldkamp. De Grobbentunnel is een veel gebruikte tunnel door scholieren die dagelijks naar het Twickelcollege aan de Woolderesweg fietsen.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Samen met de gemeente Borne wordt bedrijventerrein De Veldkamp ontwikkeld. Dit industriegebied heeft een economische functie voor beide gemeenten.

Wat zijn de risico's ?

De tunnels worden veelvuldig gebruikt door fietsers en automobilisten. Wanneer er tegels naar beneden vallen, kan dit tot ongevallen en lichamelijk letsel leiden.
Als de investering niet gedaan wordt, verloederen de tunnels en vormen een gevaar voor burgers.
Niets doen is geen optie.

Wat zijn de P&O effecten?**Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?**

18-NB-6.5 Vervangingsinvestering wegen, straten, pleinen

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Vervangingsinvestering wegen, straten, pleinen
Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): ambtelijk
Programma: 6 Beheer openbare ruimte en Duurzaamheid
Activiteitsnummer feitenkaart: 61A
Product: P210.1
Aanspreekpunten ambtelijk: Louis Fikkert
Portefeuillehouder: Marcel Elferink
Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	6	28	28	27
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

In 2016 is er een verkenning uitgevoerd naar de vervanging van de kapitaalgoederen. Hierbij is gebleken dat er geen investeringen begroot zijn om de noodzakelijke vervangingen van verhardingen te financieren.

De begrotingssystematiek was altijd zo ingericht dat er op investeringen in wegen, straten, pleinen niet werd afgeschreven. Vervangingen werden in het verleden deels gefinancierd uit de onderhoudsbudgetten en in de afgelopen jaren zijn vervangingen voor een belangrijk deel meegefinancierd in rioleringsprojecten en met behulp van subsidies en bijdragen van derden. De mogelijkheden tot meefinancieren van noodzakelijke vervangingen in projecten nemen af en het areaal te vervangen verhardingen neemt de komende jaren sterk toe vanwege de omvang en leeftijd van de betreffende wijken.

Voor vervanging van verhardingen aan het einde van de levensduur zijn geen budgetten beschikbaar conform de nieuwe BBV regels.

Gebieden

In de komende jaren dienen de bestratingsmaterialen in een aantal oudere wijken vervangen te worden. Hier kan niet meer worden volstaan met het herstraten of het aanbrengen van nieuwe deklaag van asfalt. De bestratingsmaterialen en het asfalt dienen volledig vervangen te worden. Het gaat hier in eerste instantie met name om de Afrikaanderbuurt, de Nijverheid en Klein Driene. Dit blijkt al een aantal jaren uit de uitgevoerde schouwen en inmiddels komen er ook vanuit burgers en bewonersorganisaties veel signalen en klachten over de toestand van de bestratingen.

Voorstel

Het voorstel is om € 500.000 beschikbaar te stellen om te investeren in de vervanging van materialen die einde van levensduur hebben bereikt door nieuwe duurzame materialen. De kapitaallasten hiervoor in de begroting op te nemen gebaseerd op afschrijving in 30 jaar en een rente van 2,25%.

Verdere verdieping is noodzakelijk om de voor vervanging benodigde middelen voor de langere termijn exacter te bepalen. Het is raadzaam om nu alvast over te gaan tot een bescheiden verhoging van het budget voor vervangingsinvesteringen zodat de meest dringende vervangingen kunnen worden uitgevoerd.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Een functionele en veilige openbare ruimte.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Wat zijn de risico's ?

Wanneer noodzakelijke vervangingen niet worden uitgevoerd is het een reëel risico dat de kosten van het functioneel en veilig houden van de verhardingen sterk stijgen. Vanwege de slechte toestand van de bestratingen zal er veelvuldig klein onderhoud moeten worden uitgevoerd om de verhardingen in een bruikbare staat te houden. Dit zijn steeds lapmiddelen waardoor de oorzaak niet fundamenteel wordt aangepakt. Er zullen ook meer meldingen binnenkomen over deze wegen en trottoirs.

Doordat de verhardingen in slechte staat zijn de kans op ongelukken, valpartijen, schade en letsel groter wat zal leiden tot meer aansprakelijkheidsstellingen.

Door de noodzakelijke vervangingen steeds verder vooruit te schuiven zal de achterstand en de omvang van de problematiek blijven toenemen. Dit kan er toe leiden dat er op een bepaald moment een zodanig groot areaal verhardingen vervangen zal moeten worden dat dit financieel niet meer haalbaar is.

Wat zijn de P&O effecten?**Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?**

18-NB-6.6 Vijver Stadspark Bataafse Kamp

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Vijver stadspark Bataafse Kamp
 Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): ambtelijk
 Programma: 6 Beheer openbare ruimte en Duurzaamheid
 Activiteitennummer feitenkaart: 61A
 Product: P221.2
 Aanspreekpunten ambtelijk: Louis Fikkert
 Portefeuillehouder : Marcel Elferink
 Sectornaam: Stedelijk Beheer

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	2	8	8	8
Omvang fte	-			

Voorstel uitwerking nieuw beleid

In 2018 een investering te doen van € 150.000 voor de aanleg van een nieuwe vijver in het Park Bataafse Kamp. De bestaande vijver is aangelegd in de jaren 50 en is inmiddels in een erg slechte staat. Vervanging van de vijver is op korte termijn noodzakelijk. Hij is destijds betaald vanuit verschillende budgetten en niet geactiveerd. Voorstel is dat nu wel te doen en de vijver in 30 jaar af te schrijven waardoor de jaarlijkse kosten circa € 8.000 bedragen.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Binnenstad.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Het stadspark Bataafse Kamp is een belangrijke plek in de binnenstad en maakt onderdeel uit van de stadsentree Enschedesestraat. Het park wordt heringericht vanwege de slechte staat. Daarnaast biedt de vijver de mogelijkheid om het waterorgel "Aqua Musica" een plek te bieden.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Wat zijn de risico's ?

Als deze investering door de gemeente niet gedaan wordt, zijn er onvoldoende middelen beschikbaar voor de totale herinrichting van het stadspark. Er zullen dan slechts een gedeelte van de beoogde herinrichting worden uitgevoerd.

Wat zijn de P&O effecten?

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

18-NB-7.1 Agenda voor Twente

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Agenda voor Twente

Bron: Initiatief van de 14 Twentse gemeenten, politiek en bestuurlijk breed gedragen in Hengelo

Programma: 7 Bestuur, Veiligheid en Openbare Orde

Activiteitsnummer feitenkaart: 73E

Product: P005.1

Aanspreekpunten ambtelijk: Henri Boerrigter

Portefeuillehouder: Jan Bron

Sectornaam: Staf

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	608	608	608	608
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

De huidige Agenda van Twente loopt van 2008 tot en met dit jaar, 2017. Een evaluatie heeft uitgewezen dat hiermee goede resultaten zijn bereikt in termen van multiplier effect en economische ontwikkeling. In 10 jaar tijd is door de 14 gemeenten via de Agenda van Twente € 80 miljoen geïnvesteerd in de Twentse economie. Dit heeft een veelvoud aan investeringsmiljoenen van anderen uitgelokt. Dit alles heeft bijgedragen aan een positieve ontwikkeling van een aantal economische indicatoren waarop de AvT focust, zoals de werkgelegenheidsgroei in de technische maakbedrijven (HTSM).

Externe trends en ontwikkelingen en de maatschappelijke opgaven waar Twente voor staat leiden er toe dat de urgentie wordt gevoeld en de kansen worden gezien van een nieuwe Agenda voor Twente. Het gaat dan, nog meer dan in de huidige agenda, om de focus op die unieke kansen die we alleen gezamenlijk als Twente kunnen verzilveren. En met gezamenlijk bedoelen we nu dan ook echt 'samen'; dus met de 4 O's, overheid, ondernemers, onderzoek en onderwijs. Nog meer dan nu samen werken aan ons Twentse technische profiel lijkt daarvoor het meest kansrijk. In de afgelopen 10 jaar is met de huidige AvT een goed werkend ecosysteem opgebouwd van alle partijen rondom techniek: het Twentse techniekpact waarin onderwijs en bedrijfsleven samenwerken om scholieren en studenten enthousiast te maken voor een carrière in de techniek is daarvan een sprekend voorbeeld. Dit opgebouwde ecosysteem willen we behouden, uitbouwen en voorzien van de juiste randvoorwaarden (bereikbaarheid, vestigingsklimaat, circulair/duurzaam), omdat "techniek" als gezamenlijke focus, de grootste kans biedt voor de Twentse economie van de toekomst. (Voor de goede orde: Naast de relatief bescheiden impuls vanuit een Agenda voor Twente, gebeurt er lokaal en ook in andere regionale samenwerkingsverbanden nog heel veel meer t.b.v. de Twentse economie.)

Politiek en bestuurlijk bestaat in Hengelo consensus over nut en noodzaak van een eventuele nieuwe Agenda voor Twente. De gemeenteraad heeft tijdens de begrotingsbehandeling op 8 november 2016 een motie aangenomen waarin uitgesproken is:

- Dat de ontwikkeling van een nieuwe Agenda van Twente van harte ondersteund wordt;
- De bereidheid te hebben de financiële middelen hiervoor beschikbaar te stellen;
- Te hopen dat alle 14 Twentse gemeenten deel zullen nemen aan de nieuwe Agenda voor Twente.

De financieringswijze van een eventuele nieuwe Agenda voor Twente zal in beginsel rechtstreeks via de gemeentelijke begrotingen verlopen. Dat betekent dat gemeenten per inwoner een bedrag in hun begrotingen moeten opnemen als overheidsbijdrage aan een nieuwe AvT. Net zoals de andere O's moeten bijdragen, in-kind en/of in-cash. De tijdshorizon van een nieuwe AvT is vooralsnog 5 jaren, dus tot en met 2022.

Inmiddels is het definitieve concept van de Agenda voor Twente, inclusief een financieringsvoorstel door de bestuurscommissie Agenda van Twente naar de gemeenten gestuurd. Voor uitbouw van het bestaande ecosysteem rond techniek en ondernemerschap, een aanjaagbudget en een bedrag voor intensivering in de nieuwe Agenda voor Twente wordt door de bestuurscommissie AvT een bedrag voorgesteld van € 7,50 per inwoner, vijf jaar lang, van 2018 tot en met 2022. Dit budget zou centraal worden beheerd. Daarnaast kunnen gemeenten individueel een bedrag op hun eigen begroting reserveren voor "coalition-of-the-willing" projecten. Ook stelt de bestuurscommissie voor om een onderzoek te starten naar de mogelijkheden van een hogere bijdrage met € 5.

Met die beide varianten voor een verhoging van de bijdrage (via onderzoek bestuurscommissie, dan wel eigen reservering voor projecten) is in dit format nog geen rekening gehouden. Procesmatig en in de tijd gezet, vindt op moment van het schrijven van dit 'nieuw beleid' format, de dialoog plaats met de 14 gemeenten en de andere O's over een nieuwe Agenda voor Twente. Over een dergelijke agenda moet de gemeenteraad nog een besluit nemen. Dit loopt in Hengelo parallel met het traject van de Kadernota.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Hoewel met de agenda een bijdrage wordt geleverd aan de aanpak van een breed scala aan maatschappelijke opgaven, is de 'Agenda voor Twente' primair een economische agenda. Ook de link met de taakvelden 'onderwijs' en 'arbeidsmarkt' is zeer manifest.

- Economie/ondernemerschap
- Arbeidsmarkt
- Onderwijs
- Vestigingsklimaat
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Lobby/profilering/externe betrekkingen
- Subsidies

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De maatschappelijke effecten worden benoemd in de Agenda voor Twente zelf. Monitoring van die effecten is een belangrijk aandachtspunt dat naar voren kwam uit de evaluatie van de huidige AvT. Dit wordt nadrukkelijk opgepakt. Tegelijkertijd moeten verwachtingen worden getemperd als het gaat om het kunnen aantonen van het causale verband tussen de impuls vanuit de AvT en het effect.

Effecten bewegen zich op het vlak van werkgelegenheid/werkloosheid, economische groei per sector, arbeidsproductiviteit enz. Maar vooral ook output en throughput indicatoren zijn belangrijk om de bijdrage die de AvT levert, aan te kunnen tonen.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Naast samenwerking tussen de 14 Twentse gemeenten en Regio Twente is hier ook nadrukkelijk de samenwerking met de andere O's in Twente aan de orde. Daarnaast ook de relatie met de provincie Overijssel, de Duitse partners, Brussel en Den Haag zijn hier relevant.

Wat zijn de risico's ?

Risico's zijn te benoemen op het vlak van het onvoldoende tot stand komen van de samenwerking tussen de 4 O's waardoor het effect van de AvT minder is.

Ook het risico dat we niet als 14 gemeenten zij-aan-zij staan is risicovol voor de beeldvorming, vooral als het gaat om de profilering en lobby naar buiten.

Wat zijn de P&O effecten?

In directe zin zijn er geen P&O effecten. Wel kan het zijn dat we op een andere manier gaan samenwerken in Twente. Meer vanuit de gemeenten zelf, samen met vertegenwoordigers van de andere O's. En dus minder vanuit een afzonderlijke Regio-organisatie. Als dit het geval is, kunnen ook collega's vanuit de gemeente Hengelo, nog meer dan nu al het geval is, kansen pakken om een deel van hun tijd aan regionale opgaven te werken.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Deze effecten worden op voorhand als zeer beperkt ingeschat.

18-NB-7.2 Integraal veiligheidsbeleid 2018-2021

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Integraal veiligheidsbeleid 2018-2021
Bestuurlijke wens n.a.v. ontwikkelingen binnen het veiligheidsdomein
Programma: 7 Bestuur, veiligheid en openbare orde
Activiteitsnummer feitenkaart: 71C
Product: P140.3
Aanspreekpunten ambtelijk: Willy van Diepen
Portefeuillehouder: Sander Schelberg
Sectornaam: Fysiek

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	100	100	100	100
Omvang fte	1	1	1	1

Voorstel uitwerking nieuw beleid

In de afgelopen periode is meermaals een uitvraag voor nieuw beleid (uitbreiding fte) gedaan welke in de brede afweging niet is ingevuld.

Door het brede takenpakket van de medewerkers OOV (openbare orde en veiligheid) en bestuurlijk juridisch ondersteuners en de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid, waaronder de langdurige inzet bij meerdere situaties van maatschappelijke onrust, calamiteiten en uitbreiding van burgemeestersbevoegdheden, is er onder meer achterstand ontstaan in het verwerken van wetgeving in beleid. O.a. actualisatie van het Damoclesbeleid, Bibob-beleid, prostitutiebeleid, aanpak heling, etc.

Ook is op sommige onderdelen gekozen om vastgesteld beleid, zoals de handhaving op het Damoclesbeleid (illegale hennepkwekerijen en drugshandel vanuit niet-coffeeshops) selectiever of niet uit te voeren.

De benchmark G32 die over meerdere jaren is uitgevoerd, laat zien dat, ondanks een redelijk veiligheidsniveau in Hengelo, vergelijkbare steden veiliger worden ten opzichte van Hengelo.

Met andere woorden, was Hengelo in 2009 nog een van de veiligste grote steden van Nederland, op dit moment zakken we sterk terug. Een beweging die gekeerd moet worden!

Voor de voorliggende beleidsperiode zijn door experts en raad tijdens een politieke markt in 2016 de nieuwe landelijke fenomenen, die ook in Hengelo zichtbaar zijn geworden, aangemerkt als prioriteit voor de komende jaren. Te denken valt hierbij aan radicalisering, ondermijning (illegale hennepcultuur, zorgfraude, aanpak Outlaw Motorgangs), middelengebruik onder jongeren en informatiemanagement. Voor een groot deel taken die bij de medewerkers OOV en de bestuurlijk juridische ondersteuners horen.

De aanpak van ondermijning kent naast de samenwerking en projectmatige aanpak, twee belangrijke juridische componenten. Dit zijn het opwerpen van barrières voor criminelen door een goede en brede toepassing van de mogelijkheden die de wet Bibob biedt en het inzetten op bestuursrechtelijke opvolging van strafrechtelijke onderzoeken. Primair wordt ingezet op de bestuursrechtelijke opvolging en inzet van de bevoegdheden van de burgemeester om de openbare orde te handhaven. Daarnaast wordt het Hengelose Bibob-beleid in 2017 herzien om de nieuwe mogelijkheden binnen de wet goed te kunnen benutten. Naast horeca, coffeeshops en seksinrichtingen kan dan dit barrièremodel ingezet worden op o.a. inkoop en aanbesteding, milieu en bouwen. Het uitvoering geven aan dit beleid vraagt naar verwachting extra personele inzet. Om deze nieuwe ontwikkelingen, zoals hierboven beschreven, goed op te pakken is extra formatie van 1 fte nodig.

Daarnaast is het huidige beschikbare budget volledig ingeruimd met vaste uitgaven voor regionale samenwerking bij het platform Integrale Veiligheidszorg, Halt, Regionaal expertisecentrum voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit, regionale toezichtruimte voor cameratoezicht, aanpak van woninginbraken e.d. Er is hiermee geen ruimte meer voor projectmatige inzet op nieuwe ontwikkelingen of uitbreiding van inzet op de genoemde onderwerpen. Daarbij gesteld dat het veiligheidsdomein continu verandert, er steeds meer taken en bevoegdheden op dit werkveld bij de gemeente en dus medewerkers OOV en de bestuurlijk juridisch ondersteuners terechtkomen.

Behoeftte aan middelen 2018-2020

Er is een raming gemaakt van het benodigd budget vanaf 2018 voor formatie en middelen. Dit is een structurele behoefte.

Personele kosten

€ 74.452 - € 84.772 (1 fte schaal 10-11) inclusief overhead voor:

- bestuurlijk juridisch op het specifieke gebied van burgemeestersbevoegdheden voor de handhaving van de openbare orde (o.a. Voetbalwet, Opiumwet (Damoclesbeleid), wet Bibob, noodbevoegdheden)
- ondersteuning van de huidige medewerkers op reguliere werkzaamheden en inzet op de nieuwe veiligheidsproblematieken

Middelen

Een uitbreiding van het beschikbare budget met € 15.000 voor de uitbreiding van bestaande inzet, het mogelijk maken van nieuwe innovatieve aanpakken op de problemen en het opzetten van een informatiemanagementsysteem.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

- Ondersteuning en zorg, voor de aanpak van complexe casuïstiek die de openbare orde raakt
- Sociale recherche, Vergunningen, Handhaving, Stadstoezicht ten aanzien van ondermijning, Drank- en Horecawet, seksinrichtingen, wet Bibob en Damoclesbeleid
- Alle interne afdelingen waar een facet aan veiligheidsbeleid wordt uitgevoerd als het informatiemanagement betreft

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Door deze extra inzet kan een snelle opkomst van onveiligheid door ondermijning en georganiseerde criminaliteit wordt afgeremd en kunnen al gemaakte beleidskeuzes beter worden uitgevoerd
- Hiermee wordt Hengelo een veiliger stad voor haar burgers en ondernemers en mensen die in Hengelo werken en verblijven

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

- RIEC
- Politie
- Openbaar Ministerie
- Platform IVZ
- Veiligheidsregio Twente
- Halt
- Woningbouwverenigingen.

Wat zijn de risico's ?

Te weinig slagkracht met mensen en middelen betekent dat later grotere onveiligheid en criminaliteit moeten worden tegengegaan.

Wat zijn de P&O effecten?

Uitbreiding met 1 fte bij de afdeling WBA.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Geen.

18-NB-7.3 Emsdetten

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Budget t.b.v. partnerstad Emsdetten en incidentele ambtelijke inzet
Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): Raadswerkgroep Internationaal
Programma: 7 Bestuur, Veiligheid en openbare orde
Activiteitsnummer feitenkaart: 73E
Product: P005.2
Aanspreekpunten ambtelijk: Afdeling Communicatie
Portefeuillehouders: Jan Bron/Sander Schelberg
Sectornaam: Directie

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	5	5	5	5
Omvang fte				

Voorstel uitwerking nieuw beleid

De gemeenteraad heeft een raadswerkgroep Internationaal ingesteld. Deze raadswerkgroep heeft zich de afgelopen jaren voornamelijk gericht op de invulling van de partnerstadrelatie met Emsdetten. De gemeente Hengelo is daarnaast betrokken bij/in meerdere internationale activiteiten/ samenwerkingsverbanden. Hierover heeft de gemeenteraad in een politieke markt op 8 maart met elkaar gewisseld. Uit de opbrengsten van deze bespreking komt dit voorstel tot nieuw beleid. Het voorstel voor nieuw beleid omvat in hoofdzaak 2 elementen:

1) De raadswerkgroep Internationaal heeft om werkbudget voor de organisatie van activiteiten met de partnerstad Emsdetten gevraagd. Op dit moment kan er onvoldoende aan wederzijdse activiteiten worden deelgenomen waar vanuit de gedachte van een partnerstadrelatie wel aan deelgenomen dient te worden. Te denken valt aan: Septembertagen Emsdetten, materialen, onderzoek naar en organisatie van een Partnerstad Vereniging. Maar ook onze partnerstad uitnodigen bij activiteiten in Hengelo, zoals bij de FBK games. De werkgroep vraagt daarbij tevens om een beroep te kunnen doen om incidentele ambtelijke bijstand waar het bijvoorbeeld gaat om communicatie of het 'meekijken' bij het onderzoek naar het opzetten van een partnerstadvereniging.

2) Voor de werkgroep is communicatie over internationale activiteiten een belangrijk thema. Geconstateerd is dat burgers onvoldoende op de hoogte zijn van de Hengelose activiteiten op internationaal gebied. De werkgroep heeft de wens de communicatie daarover te intensiveren door bijvoorbeeld het opzetten van nieuwsbrieven, inzet social media en het plaatsen van berichten op de website van hengelo.nl en in de gemeenteadvertentie. Onder communicatie kan ook worden verstaan het toegankelijk maken van gemeentelijke informatie in de Duitse taal. Dit betreft zowel informatie op de gemeentelijke website, foldermateriaal, maar ook toeristische informatie.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

N.v.t.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Versterken wederzijdse contacten
- Versterken communicatie t.b.v. Duitse consument/toerist
- Creëren maatschappelijk draagvlak en interesse voor internationale activiteiten

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

- Partnerstad Emsdetten
- Euregio

Wat zijn de risico's ?

- Onvoldoende middelen kunnen tot gevolg hebben dat het partnerschap niet of onvoldoende uit de verf komt.
- Ambtelijke inzet kan ten koste gaan van reguliere werkzaamheden. Dit kan voorkomen worden wanneer portefeuillehouders een betrokkenheid blijven bij de werkgroep.

Wat zijn de P&O effecten?

Geen.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

Geen.

18-NB-7.4 Vervanging papieren archieven

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Vervanging papieren archieven
Programma: 7 Bestuur, Veiligheid en openbare orde
Activiteitsnummer feitenkaart: 73A
Product: P040.2
Aanspreekpunten ambtelijk: Martin Fleer
Portefeuillehouder: Claudio Bruggink
Sectornaam: Dienstverlening

Begroot bedrag		2018	2019	2020	2021
Saldo	Euro (x1000)	250	0	-250	
	Omvang fte	-	-	-	-

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Inhoud:

Tijdens het opstellen van het programma van eisen (2007) voor het nieuwe stadskantoor leefde de gemeente nog min of meer in een papieren tijdperk. Vandaar dat in het ontwerp rekening is gehouden met een forse archiefruimte. Gelijk met het besluit om in te stemmen met de bouw (2008) heeft de raad ook een krediet beschikbaar gesteld als impuls voor digitaliseringsontwikkelingen. Basisvoorwaarde voor een flexibel kantoorconcept (ontwerpuitgangspunt) was immers digitale informatievoorziening. Op dit moment is de gemeente 'klaar' voor de digitale toekomst. Papier wordt gesubstitueerd. Er wordt volledig digitaal gewerkt. Nieuwe (papieren) archiefstukken ontstaan niet meer.

Dat neemt niet weg dat er nog veel oude informatie beschikbaar is op papier. De gemeentelijke archieven beslaan 3,5 strekkende kilometer. Er is dagelijks vraag naar informatie uit deze archieven; denk aan bouwdossiers, Hinderwet vergunningen en milieu en bodemdossiers. De huidige werkwijze is inefficiënt en kwetsbaar. Informatie kan zoek raken en leidt tot wachttijden in processen waardoor burgers en medewerkers moeten wachten op het inzien van dossiers. Het vormen van een besluit kan ook langer duren omdat informatie niet direct voor handen is. Door het vervangen van papieren archieven door digitale informatie kan intern direct informatie opgevraagd worden. De noodzaak tot vervanging van papieren archieven naar digitale informatie is vandaag al aanwezig, maar zal alleen maar toenemen. Het is niet alleen efficiënt (bedrijfsvoering) maar komt ook tegemoet aan wat de omgeving van de gemeente verwacht (dienstverlening).

We stellen daarom voor om de bestaand papieren de komende jaren te digitaliseren. Een deel van de archieven zal uitgezonderd worden van vervanging. Dit kan zijn omdat een archief op (korte) termijn wettelijk vernietigd moet worden of omdat het om stukken gaat met cultuurhistorische waarde.

Op dit moment wordt een marktverkenning uitgevoerd om de technische en financiële impact in beeld te brengen. Ook zijn de gesprekken met de SWB en DigiWerkt opnieuw gestart. We streven ernaar om een groot deel van de werkzaamheden door hen uit te laten voeren. Voor de SWB is het een nieuwe activiteit maar elders in het land is er veel ervaring opgedaan met digitalisering en sociale werkvoorziening.

Financieel:

In de laatste Kadernota is m.b.t. huisvesting aangegeven dat als gevolg van de tijdelijke sluiting van het stadhuis er financiële ruimte ontstaat. Die ruimte is destijds vooral gezocht in energie en catering en conservatief begroot. Sinds april 2016 kennen we de feitelijke impact van de tijdelijke huisvestingssituatie. Op basis daarvan stellen we vast dat er meer ruimte is in de huisvestingsbegroting dan destijds verondersteld. We denken daarbij in ieder geval aan de (out of pocket) onderhoudsbudgetten. Op basis daarvan stellen we u voor om (taakstellend) in 2018 en 2019 een bedrag van € 250.000 per jaar van "onderhoud gebouwen" om te zetten in 'digitaliseren archieven'. Hoewel de scope van deze Kadernota 2018 ev. is vragen we u ook om in de geest van dit voorstel dat bedrag ook dit begrotingsjaar in te kunnen zetten. Omdat in het financieel perspectief de grootste financiële opgave in het jaar 2018 lijkt te liggen wordt er voor gekozen om de 'meevaller' in 2018 pas in 2020 in te zetten voor de digitalisering van de archieven. Over de verschillende jaren loopt e.e.a. dan nog steeds budgettair neutraal wel geeft dit een verschuiving over de jaren heen.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Zoals hierboven beschreven is het een bijdrage aan efficiënte bedrijfsvoering en adequate dienstverlening (online raadplegen van openbare archieven). Daarna is de maatschappelijke opbrengst enorm groot als het ons/SWB lukt om hier de komende jaren hier tientallen Hengeloërs uit diverse doelgroepen een perspectief mee te bieden.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Zoals boven beschreven streven we ernaar om zoveel mogelijk werk uit te laten voeren door de SWB. Welke doelgroepen hier bij worden betrokken is nog niet bekend. In ieder geval kan wel worden gesteld dat het om tientallen manjaren werk gaat.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

SWB

Wat zijn de risico's ?

In het verleden is hier vaker met de SWB over gesproken. Op dat moment waren zij er "nog niet klaar voor". Het is denkbaar dat dat nog steeds zo is. In dat geval kan een andere Sociaal werkbedrijf deels worden ingezet en kan de markt het werk uitvoeren.

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

18-NB-8.1 Meerjarig onderhoud maatschappelijk vastgoed

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Meerjarig onderhoud maatschappelijk vastgoed
 Bron (coalitieakkoord, ambtelijke of bestuurlijke wens): Oprichting vastgoedbedrijf
 Programma: 8 Financiën
 Activiteitsnummer feitenkaart: 81B
 Product: P830.7, P530.3, P530.4, P670.7
 Aanspreekpunten ambtelijk: Pieter Kistemaker
 Portefeuillehouder: Jan Bron
 Sectornaam: Middelen

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	0	0	0	0
Omvang fte	0	0	0	0

Voorstel uitwerking nieuw beleid

In 2011 heeft de raad opdracht gegeven om het beheer en onderhoud van het maatschappelijk vastgoed te professionaliseren door dit te centreren bij een nieuw te vormen vastgoedbedrijf. Dit heeft vorm gekregen doordat het beheer en onderhoud van zo'n 120 panden zijn overgedragen naar het vastgoedbedrijf.

In het verleden lag de verantwoordelijkheid van het opstellen van deze onderhoudsplannen bij verschillende afdelingen, dit resulteerde in onderhoudsplanningen op verschillende detailniveaus en op verschillende grondslagen. De volgende reserve en voorzieningen zijn in het verleden gevormd ten behoeve van het groot onderhoud:

Nr.	Omschrijving
326	Reserve accommodaties egalisatie
505	Voorziening onderhoud gebouwen
507	Voorziening onderhoud Waterstaatskerk/Muziekschool
528	Voorziening gebouwen/installaties sport
530	Voorziening onderhoud buurt- en wijkcentra
531	Voorziening onderhoud Metropool
532	Voorziening parkeergarage BP Hofstedestraat

Een onderhoudsplan is de wettelijke grondslag voor het vormen van een voorziening ten behoeve van het groot onderhoud (vervangingen). Het dagelijks onderhoud (storingen, schilderwerk) wordt gedekt vanuit de exploitatie in de begroting.

In 2016 zijn er voor het overgrote deel van de portefeuille onderhoudsplannen opgesteld volgens een eenduidige systematiek (NEN 2767). Hiermee is inzicht verkregen in het te verwachten groot onderhoud en regulier onderhoud in de periode 2017-2026. Op basis van dit nieuwe onderhoudsplan blijken er een aantal voorzieningen en exploitatiebudgetten ontoereikend te zijn. Daarentegen zijn er, mede door verkopen en renovaties, ook voorzieningen en budgetten met een licht overschot.

Het totaal aan beschikbare middelen is voldoende om de te verwachten onderhoudswerkzaamheden voor de komende jaren uit te kunnen voeren. De middelen in de begroting dienen daarvoor wel geschikt te worden over de verschillende producten en programma's.

Bij onderhoudsinspecties aan de panden van Cerberus en Innocent is achterstallig onderhoud geconstateerd. Hier wordt in een later stadium op teruggekomen.

Voorstel:

Voorgesteld wordt om een nieuwe voorziening in te stellen voor de gehele vastgoedportefeuille met als naam: 533 Voorziening onderhoud vastgoed. De huidige voorzieningen (505, 507, 528, 530, 531 en 532) kunnen dan worden afgesloten, waarbij het saldo als startsaldo in de nieuwe voorziening wordt gestort. Het saldo van de 'reserve accommodaties egalisatie' blijft gedeeltelijk in stand voor onderhoud aan panden die op de nominatie staan om afgestoten te worden (leegstandsonderhoud). Deze reserve wordt samengevoegd met de reserve vastgoedbedrijf. De reserves 326 en 327 worden dus samengevoegd.

De begroting wordt zodanig gewijzigd dat er per pand een bedrag wordt gedoteerd aan de nieuwe 'Voorziening onderhoud gebouwen'. De dotatie is gebaseerd op de gemiddelde kosten van het jaarlijkse onderhoud over de periode 2017-2026.

Naast de dotatie wordt er in de begroting per pand een bedrag opgenomen ten behoeve van het dagelijks onderhoud.

Om dit budgetneutraal te verwerken zullen de geraamde middelen voor de huidige dotaties en exploitatie worden herschikt. Hierbij zal het totale bedrag van de dotaties worden verlaagd ten gunste van de begrote bedragen in de exploitatie.

De saldi van de voorzieningen in de jaarrekening 2016 zullen als uitgangspunt dienen.

De begrotingswijziging wordt met een verzamelwijziging in 2017 aan de raad voorgelegd ter besluitvorming.

Op deze wijze kan het vastgoedbedrijf het onderhoud volgens een eenduidige systematiek uitvoeren binnen de huidige beschikbare middelen. Hierdoor is de onderhoudsconditie van het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Hengelo de komende jaren gewaarborgd.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Onderhoud aan de objecten die gebruikt worden om het beleid in de verschillende taakvelden te ondersteunen is met dit voorstel langdurig geborgd

Met uitzondering van renovaties, nieuwbouw of aankoop zullen er voor de komende periode geen aanvullende onderhoudsmiddelen nodig zijn.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Onderhoud aan de objecten die gebruikt worden om het beleid in de verschillende taakvelden te ondersteunen is met dit voorstel langdurig geborgd.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

Een deel van de onderhoudswerkzaamheden zullen worden uitgevoerd door Gilde or.

Wat zijn de risico's ?

- Onvoorziene schade aan panden brengen extra kosten mee
- Door nieuwbouw en of renovatie kan er extra behoefte zijn aan onderhoudsmiddelen, dit is nog niet inzichtelijk. Het gaat hierbij met name om het stadhuis, stadskantoor en het Twentebad.
- Bij onderhoudsinspecties aan de panden van Cerberus en Innocent is achterstallig onderhoud geconstateerd. Hier wordt in een later stadium op teruggekomen.

Wat zijn de P&O effecten?

Geen.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

De financiële middelen zullen worden herschikt over producten en programma's. Dit zal budgetneutraal plaatsvinden en via de verzamelwijziging in 2017 aan de raad worden voorgelegd.

18-NB-8.2 Opbrengst onroerende zaakbelastingen n.a.v. motie leges

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Opbrengst onroerende zaakbelastingen n.a.v. motie leges
 Programma: 8 - Financiën
 Activiteitennummer feitenkaart: 82C
 Producten: P931.1
 Aanspreekpunten ambtelijk: Pieter Kistemaker/Marianne Peper
 Portefeuillehouder: Mariska ten Heuw
 Sectornaam: Middelen

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	n.v.t.	-335	-335	-335
Omvang fte	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Bij het vaststellen van de begroting 2017-2020 is de motie 'OZB compensatie' aangenomen. Hierin wordt het college opgedragen om:

- de kostenstijging voor de leges met ingang van 2019 te compenseren met een evenredige daling van het OZB-tarief zodat de uitgaven van inwoners en bedrijven per saldo niet stijgen.
- de lagere OZB-opbrengst van € 335.000, met ingang van 2019, te betrekken bij de totale (woon)lastenontwikkeling in de Kadernota 2018-2021.

Bij de begroting 2017 is door de wijziging van de BBV-regels een wijziging doorgevoerd in het overheadtarief. Dit had een beperkte stijging van de tarieven voor leges voor met name omgevingsvergunningen tot gevolg.

Door de aanpassing van de hogere woningbouwprognoses, in de lijn van de ladder van duurzame verstedelijking, ten opzichte van de behoedzame ramingen in de begroting 2016-2019 (als gevolg van de crisis) hoefden de tarieven voor de omgevingsvergunningen bij de begroting 2017-2020, in totaliteit, maar gematigd te worden verhoogd, namelijk 0,05% van de legestarieven.

De overweging bij de indieners van de motie hierbij was destijds:

- Verhoging van de leges tot extra inkomsten van de gemeente leidt maar tegelijkertijd tot extra uitgaven van inwoners en bedrijven.
- Lastenstijging zoveel mogelijk voorkomen dient te worden.
- Kostendekkendheid bij leges het uitgangspunt moet blijven en verlaging van de leges dus niet in aanmerking komt.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

N.v.t.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Belastingdruk daalt vanaf 2019.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

N.v.t.

Wat zijn de risico's ?

N.v.t.

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

18-NB-8.3 Afschaffen toeristenbelasting

Nieuw beleid voorstel

Onderwerp: Afschaffen toeristenbelasting

Programma: 8 Financiën

Activiteitennummer feitenkaart: 82C

Producten: P931.1

Aanspreekpunten ambtelijk: Pieter Kistemaker

Portefeuillehouder: Mariska ten Heuw

Sectornaam: Middelen

Begroot bedrag	2018	2019	2020	2021
Euro (x1000)	-126	-126	-126	-126
Omvang fte	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Voorstel uitwerking nieuw beleid

Bij de behandeling van de Beleidsbegroting 2017-2020 is er door de VVD een amendement ingediend om te toeristenbelasting af te schaffen. De overwegingen hierbij waren dat: bezoekers aan Hengelo op een uitnodigende en gastvrije ontvangst van Hengelo moeten kunnen rekenen en zowel ondernemers als het ambtelijk apparaat van een administratie rompslomp worden gevrijwaard.

Toeristenbelasting is een algemene belasting die een gemeente kan heffen.

Jaarlijks geeft de gemeente Hengelo op diverse onderdelen geld uit m.b.t. recreatie en toerisme. Zo wordt er jaarlijks vanaf 2018 circa € 300.000 uitgegeven aan stadspromotie (Bureau Hengelo) en wordt er circa € 250.000 uitgegeven aan de Regio Twente t.b.v. recreatie en toerisme.

Waarom toeristenbelasting

Een gemeente ontvangt van het Rijk een bedrag per inwoner. Als er toeristen verblijven in een gemeente, maakt deze meer kosten. Bijvoorbeeld om straten en stranden schoon te maken en wegen te onderhouden. Die extra kosten kan de gemeente bijvoorbeeld betalen van de extra inkomsten uit de toeristenbelasting.

VNG-standpunt

De VNG is tegen afschaffing van de toeristenbelasting. Niet omdat gemeenten zo graag belastingen heffen, maar omdat belastingheffing noodzakelijk is om te kunnen investeren in lokale voorzieningen. Vele van die investeringen komen ook ten gunste van toeristen. Gemeenten moeten daarom de keuze hebben om een deel van deze kosten met opbrengsten uit de toeristenbelasting te betalen. De investeringen van gemeenten in toerisme en recreatie zijn namelijk nog altijd hoger dan de opbrengst van de toeristenbelasting.

Opbrengst/kosten

De jaarlijkse opbrengst van de toeristenbelasting is circa € 127.000. Daarnaast betalen we jaarlijks aan het GBT circa € 1.250 aan perceptiekosten. De administratieve lasten voor de gemeente zijn dus beperkt. Per saldo is de netto opbrengst daarmee € 126.000.

Alternatieve dekking

De OZB verhogen met hetzelfde bedrag om e.e.a. budgettair te laten verlopen.

Wat is het raakvlak met andere taakvelden?

Raakvlak met economie en toerisme.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Toeristen hoeven geen toeristenbelasting meer te betalen.

Welke samenwerkingsrelaties zijn betrokken?

N.v.t.

Wat zijn de risico's ?

N.v.t.

Wat zijn de P&O effecten?

N.v.t.

Wat zijn de effecten op de overige bedrijfsvoeringsaspecten?

N.v.t.

Bijlage 3 - Indicatie tariefsontwikkeling woonlasten

Indicatie tariefsontwikkeling woonlasten voor een eigenaar van een woning							Huurder van een woning	
		OZB	Afval	Riool	Totaal	index 2017=100	Afval+ Riool	index 2017=100
	tarief 2017	265,28	247,64	212,88	725,80	100,00	460,52	100,00
	inflatiecorrectie (netto 2,25%)	5,97						
O.8.2.1	OZB cumulatief 0,6%	1,59						
O.6.2.1	ophalen afval (inzamelstructuur)	3,69	-8,33					
	tariefsstijging volgens vGRP 3,5%			7,45				
O.8.2.3	kostendekkendheid leges en tarieven		17,30					
	Aanname: aanvullend dividend Twence		-15,28					
	Lagere verwerkingstarieven en veranderde inzamelstructuur		-8,33					
	Minder toerekening BTW aan afvaltarief		-4,72					
O.6.2.1	ophalen afval kringloop	1,35	-3,06					
	tarief 2018	277,88	225,22	220,33	723,43	99,67	445,55	96,75
	inflatiecorrectie	p.m.						
O.8.2.1	OZB cumulatief 0,6%	1,67						
	tariefsstijging volgens vGRP 3,5%			7,71				
	tarief 2019	279,55	225,22	228,04	732,81	100,97	453,26	98,42
	inflatiecorrectie	p.m.						
	tariefsstijging volgens vGRP 3,5%			7,98				
	tarief 2020	279,55	225,22	236,03	740,79	102,07	461,24	100,16
	inflatiecorrectie	p.m.						
	tariefsstijging volgens vGRP 3,5%			8,26				
	tarief 2021	279,55	225,22	244,29	749,05	103,20	469,50	101,95

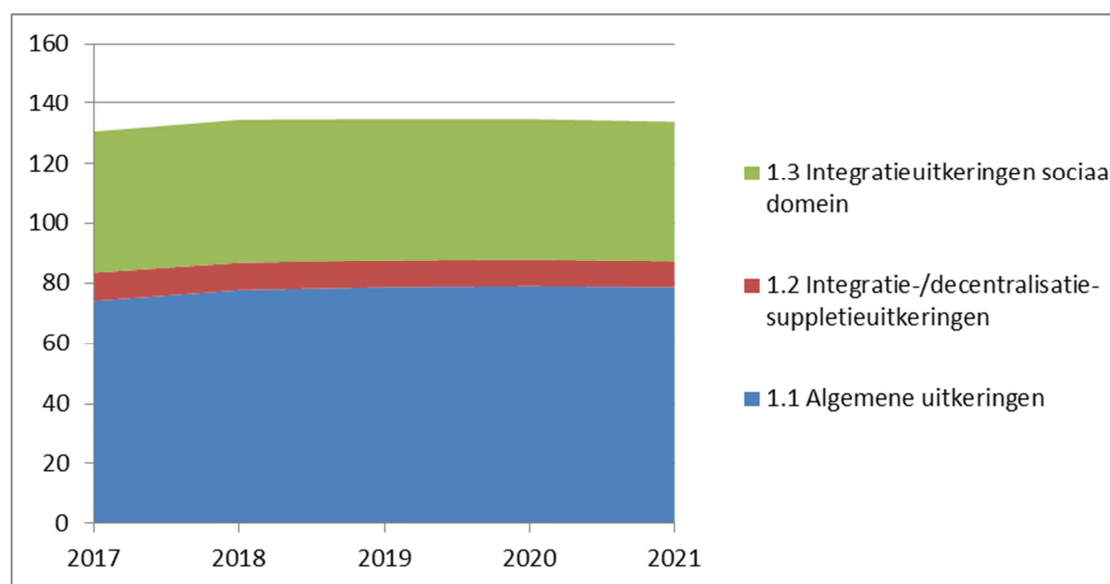
Bijlage 4 - Financiële effecten van de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds

Voorafgaand aan de (de nog te ontvangen) meicirculaire 2017 waren al diverse effecten voor de concept Kadernota 2018-2021 in april 2017 doorberekend. Deze zijn beschreven in onderdeel A van het financieel perspectief (paragraaf 2.2).

In deze bijlage informeren wij u over de actuele ontwikkelingen als gevolg van de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds. Deze circulaire is gebaseerd op de Voorjaarsnota 2017 van het rijk. Op hoofdlijnen wordt ingegaan op de financiële consequenties die voortvloeien uit deze circulaire. Buiten de reikwijdte van deze Kadernota wordt ook een toelichting gegeven op het begrotingsjaar 2017. Het financieel effect 2017 is meegenomen in de 1^e Beleidsrapportage 2017 (zaaknummer 2125197).

In het kader van het provinciaal toezicht dient de meicirculaire 2017 te worden verwerkt in de Beleidsbegroting 2018-2021. Het financiële effect van deze meicirculaire is dan ook verwerkt in onderdeel B van het financieel perspectief (paragraaf 2.2) van deze Kadernota.

Voor de periode 2017-2021 ziet de verwachte ontwikkeling van de gemeentefondsuitkeringen er voor de gemeente Hengelo als volgt uit (bedragen in miljoenen):

In totaliteit stijgen de (totale) gemeentefondsuitkeringen van ruim € 130,6 miljoen in 2017 tot bijna € 133,9 miljoen in 2021. De algemene uitkeringen (1.1) lopen op van € 74,2 miljoen in 2017 tot € 78,7 miljoen in 2021. Tevens dalen voor de periode 2017-2021 de integratie-/decentralisatie-suppletie-uitkeringen (1.2) van € 9,3 miljoen naar € 8,6 miljoen. De integratieuitkeringen sociaal domein (1.3) fluctueren jaarlijks tussen de € 46,5 en € 47,7 miljoen.

Kort samengevat ziet de ontwikkeling van de gemeentefondsuitkering op basis van de meicirculaire 2017 en het financieel effect ervan op de begroting 2017 en de concept Kadernota 2018-2021 (o.b.v. de decembercirculaire 2016 van het gemeentefonds) er als volgt uit:

Financieel effect op basis van de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds					
		- = nadeel; bedragen (* € 1.000)			
	2017	2018	2019	2020	2021
Gemeentefondsuitkeringen:					
1.1 Algemene uitkeringen:					
1.1.1 Accresontwikkeling/nominale ontwikkeling	345	2.205	2.273	1.986	2.102
1.1.2 Afrekening accres 2016	230				
1.1.3 Verdeelreserve/technische correcties	230	116	117	58	58
1.1.4 Plafond BTW-compensatiefonds	-230	58	58	58	58
1.1.5 Hoeveelheidsverschillen gemeente	255	65	68	70	71
1.1.6 Landelijke ontwikkeling hoeveelheden	173	0	58	234	234
1.1.7 VNG	0	91	92	92	91
1.1.8 Waarderingskamer	0	0	11	11	11
1.2 Integratie-/decentralisatie-/suppletie-uitkeringen:					
1.2.1 Wmo (met name huishoudelijke hulp)	194	262	262	263	269
1.2.2 Verhoogde asielinstroom	625	0	0	0	0
1.2.3 Bodemsanering	-1	-3	-3	-3	0
1.2.4 Sociale acceptatie van LHBT- emancipatiebureau	9	0	0	0	0
1.2.5 Gezond in de stad	0	158	158	158	158
1.2.6 Armoedebestrijding kinderen	0	1	1	1	1
1.3 Integratie-uitkeringen sociaal domein:					
1.3.1 Wmo	344	774	772	847	846
1.3.2 Jeugd	293	1.790	1.790	1.916	1.918
1.3.3 Participatie	1.099	886	792	717	717
Totaal effect op gemeentefondsuitkeringen:	3.565	6.405	6.449	6.409	6.535
Lasten- en batenmutaties:					
1.1 Mutaties n.a.v. algemene uitkeringen:					
1.1.1 Prijs- en loonontwikkelingen en areaaluitbreiding	-330	-2.932	-2.907	-2.900	-2.900
Reeds meegenomen in (concept-)Kadernota 2018-2021 (18-FP-8.2)	0	500	500	500	500
1.1.7 Stelpost VNG-betalingen	0	-123	-123	-123	-123
1.1.8 Stelpost Waarderingskamer	0	0	-11	-11	-11
1.2 Mutaties n.a.v. integratie-/decentralisatie-/suppletie-uitkeringen:					
1.2.1 Wmo (met name huishoudelijke hulp)	-190	-262	-262	-263	-269
1.2.2 Verhoogde asielinstroom	-625	0	0	0	0
1.2.3 Toevoeging aan reserves bodemsanering	1	3	3	3	0
1.2.4 LHBT	-9	0	0	0	0
1.2.5 Gezond in de stad	0	-158	-158	-158	-158
1.2.6 Armoedebestrijding kinderen	0	-1	-1	-1	-1
1.3 Mutaties n.a.v. integratie-uitkeringen sociaal domein:					
1.3.1 Stelpost Wmo (incl. lagere eigen bijdragen ouderen)	-344	-774	-772	-847	-846
1.3.2 Stelpost Jeugdzorg	-293	-1.790	-1.790	-1.916	-1.918
1.3.3 Stelpost Participatiewet	-1.099	-886	-792	-717	-717
Totaal effect op lasten- en batenmutaties:	-2.889	-6.425	-6.314	-6.434	-6.444
Totaal financieel effect meicirculaire 2017:	676	-20	135	-25	91

Hieronder volgt een toelichting op elk onderdeel uit de tabel.

1.1 Algemene uitkeringen

1.1.1 Accresontwikkeling/nominale ontwikkeling/1.1.2 Afrekening accres 2016

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven (NGRU). Volgens het systeem van "samen de trap op en samen de trap af" hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af methode, wordt het accres genoemd.

Afrekening 2016

De afrekening (2016) wordt sinds 2012 niet meer verwerkt in het uitkeringsjaar, maar in het daarop volgende jaar (2017). De afrekening van het accres 2016 is € 230.000 voordelig voor de gemeente Hengelo. De rijksuitgaven waren sinds september 2016 per saldo hoger dan eerder verwacht. Op basis van de Najaarsnota 2016 van het rijk, waarop de septembercirculaire 2016 was gestoeld, leken de NGRU nog fors lager uit te vallen door met name het achterblijven van de uitgaven in de infrastructuur. In het Financieel Jaarverslag 2016 van het rijk wordt nu vermeld dat de hogere afrekening komt "doordat het kabinet een taakstelling op NGRU heeft ingevuld met meevallers die niet tot de NGRU horen, bijvoorbeeld met meevallers in de zorg".

Accresontwikkeling/prijs- en loonontwikkelingen

Het accres 2017 is hoger ten opzichte van de septembercirculaire 2016. Voor Hengelo komt dit neer op € 345.000 meer inkomsten uit het gemeentefonds. Dit is vooral het effect van hogere loon- en prijsontwikkeling op de rijksbegroting evenals een compensatie voor de gestegen pensioenpremies van het ABP.

Voor de meerjarenramingen 2018-2021 zijn de accessen ten opzichte van de septembercirculaire 2016 nog positiever. Voor Hengelo gaat het voor deze periode om een jaarlijks bedrag dat ligt tussen de € 2 en € 2,3 miljoen. Dit is vooral het effect van een hogere loon- en prijsontwikkeling op de rijksbegroting (ruim 2/3^e deel van de accresstijging), alsmede een compensatie voor de gestegen pensioenpremies ABP. Daarnaast zijn er extra uitgaven voor studieleningen geraamd in de rijksbegroting. Er zijn ook ontwikkelingen, die het accres neerwaarts hebben beïnvloed, zoals (hogere) dividendstromen uit staatsdeelnemingen. Aangezien het kabinet demissionair is geworden na de verkiezingen van 15 maart, is er sprake van beleidsarme besluitvorming in het voorjaar.

Het accres dient er ook voor om de gemeentelijke prijs- en loonontwikkelingen en areaaluitbreiding voor het begrotingsjaar 2018 e.v. te compenseren. Hiervoor is op gemeentelijk niveau een jaarlijks bedrag benodigd van circa € 2,9 miljoen. Zoals hiervoor beschreven is er tussen de € 2 tot € 2,3 miljoen per jaar aan accresstijging beschikbaar. Per saldo is er dan sprake van een jaarlijks tekort dat ligt tussen de € 0,6 en € 0,9 miljoen. In de concept Kadernota 2018-2021 (zaaknummer 2110665) van 18 april 2017 was nog uitgegaan van een nadeel van € 0,5 miljoen (onderdeel 18-FP-8.2 in het financieel perspectief). Op dat moment wisten we nog niet exact hoe de rijksuitgaven zich zouden ontwikkelen op basis van de Voorjaarsnota 2017 van het rijk.

1.1.3 Verdeelreserve/technische correcties

Gelet op het feit dat het rijk steeds meer inzicht krijgt in de (definitieve) aantallen voor de verdeelmaatstaven voor het uitkeringsjaar 2016, is er een deel van de verdeelreserve uitgekeerd. Tevens heeft het rijk technische correcties (in verband met afrondingen e.d.) uitgevoerd. Deze mutaties werken door in de meerjarenramingen.

1.1.4 Plafond BTW-compensatiefonds

De afrekening van het BTW-CompensatieFonds (BCF) over 2016 is nadelig. Gemeenten hebben meer gedeclareerd bij het BCF dan gedacht in de septembercirculaire 2016, waardoor de ruimte onder het plafond kleiner werd. Identiek aan de werkwijze bij het accres vindt de definitieve afrekening over 2016 plaats in 2017. Voor Hengelo betekent dit een nadeel van € 230.000 in 2017. Vanaf 2018 is het plafond ten opzichte van de septembercirculaire 2016 naar boven bijgesteld door een hoger accres en taakmutaties. Dit leidt tot een structureel voordeel van circa € 58.000.

1.1.5 Hoeveelheidsverschillen gemeente/1.1.6 Landelijke ontwikkeling hoeveelheden

Voor het uitkeringsjaar 2018 worden de WOZ-waarden op peildatum 1 januari 2017 gehanteerd. Bij de landelijke ontwikkeling van de WOZ-waarden is in de meicirculaire 2017 uitgegaan van een stijging van +6,0% voor woningen en +1,0% voor niet-woningen. Voor het uitkeringsjaar 2018 zijn daardoor de rekentarieven voor de WOZ-waarden aangepast door het ministerie van BZK. Zowel voor woningen als niet-woningen is het negatieve rekentarief lager. Om in gelijke tred te lopen met het rijk, hebben we de eigen ramingen voor de WOZ-waarden verhoogd met dezelfde percentages voor het uitkeringsjaar 2018. Immers op dit moment hebben we geen andere cijfers voorhanden. Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente rondt de (nieuwe) waardebepaling per 1 januari 2017 af in januari/februari 2018, voordat de aanslagoplegging 2018 plaats zal vinden.

De ontwikkeling van de gemeentelijke hoeveelheidsverschillen voor de verdeelmaatstaven hebben met name betrekking op de WOZ-waarden voor woningen en niet-woningen en de loonkosten-subsidie.

De landelijke ontwikkelingen van de hoeveelheden leiden tot bijstellingen van de ramingen voor de maatstaven bijstandsontvangers, loonkostensubsidie (zijn voor het eerst aantallen geraamd) en de omgevingsadressendichtheid. Op dit moment zien we geen aanleiding om de gemeentelijke ramingen voor het aantal bijstandsontvangers aan te passen.

1.1.7 VNG-betalingen

Om de gezamenlijke gemeentelijke activiteiten in de toekomst financieel te kunnen blijven faciliteren, is de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) namens gemeenten voornemens een Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering in het leven te roepen. Vanaf 2018 is er dus geen sprake meer van rechtstreekse betalingen van het rijk aan de VNG voor de gezamenlijke gemeentelijke activiteiten.

Conform de meicirculaire 2016 van het gemeentefonds is voor dat doel al een deel vrij gevallen in de gemeentefondsuitkering. Hiervoor hebben we vanaf het jaar 2018 al een structurele stelpost in de begroting 2017-2020 geraamd van € 125.000. Op basis van de meicirculaire 2017 komt daar nog circa € 1,13 per inwoner bij als vergoeding in het gemeentefonds. Voor Hengelo gaat het dan om een aanvullend structureel bedrag van circa € 91.000. In totaliteit komt de jaarlijkse vergoeding daarmee uit op € 216.000. Dit bedrag kan worden aangewend ter dekking van het Fonds Gemeentelijke Uitvoering dat de VNG in het leven gaat roepen. Gelet op het voorstel vanuit de Algemene Ledenvergadering van de VNG zal de gemeente Hengelo circa € 248.000 moeten bijdragen aan dit Fonds. Per saldo resteert dit in een structureel tekort van € 32.000. In de concept Kadernota 2018-2021 was dit nog als een p.m. raming onder de risico's opgenomen. Op basis van het voorgaande zal er een aanvullende structurele stelpost VNG-betalingen in de begroting vanaf 2018 worden geraamd van € 123.000 (€ 248.000 nodig -/- reeds geraamde stelpost van € 125.000).

1.1.8 Waarderingskamer

Met ingang van 2019 komt € 0,13 per inwoner beschikbaar ten behoeve van een soortgelijke reden bij de Waarderingskamer. De Waarderingskamer zal vanaf 2019 de gemeentelijke kosten voor deze organisatie en voor de Landelijke Voorziening Wet waardering onroerende zaken aan alle gemeenten factureren. Vooral nog ramen we deze structurele middelen (circa € 11.000) op de stelpost gemeentefonds.

1.2 Integratie-/decentralisatie-/ suppletie-uitkeringen

1.2.1 Wmo (met name huishoudelijke hulp)

Er vinden structurele loon- en prijsbijstellingen plaats voor het jaar 2017. Tot 1 april 2017 (overdrachtsmoment) vindt er een compensatie plaats voor (overgangs)cliënten van de huishoudelijke verzorging naar de nieuwe Wlz cliënten met een modulair pakket thuis. Daarnaast ontvangen gemeenten in 2017 een compensatie in verband met de eigen bijdragen die gemeenten niet ontvangen voor hulpmiddelen en woningaanpassingen, die gemeenten in 2017 aan Wlz-clieënten verstrekken. Vanaf 2018 worden extra middelen toegevoegd i.v.m. volumestijging en extramuralisering en een compensatie voor de vervallen ouderentoeslag. Ook is de integratie-uitkering WMO per gemeente aangepast ten opzichte van de septembercirculaire 2016 door het gebruik van actuelere basisgegevens voor de verdeelmaatstaven.

Voorgaande mutaties leiden tot een voordeel van € 194.000 in 2017 oplopend tot € 269.000 in 2021 in de gemeentefonds-uitkering. De extra middelen zullen voorsnog op de stelpost gemeentefonds worden geraamd. De middelen zullen beschikbaar blijven voor het sociaal domein.

1.2.2 Verhoogde asielinstroom

Op basis van het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom ontvangen gemeenten voor 2016 en 2017 een bedrag per een in die gemeente geplaatste vergunninghouder. De meicirculaire 2017 bevat de bedragen die zijn toegekend over de periodes november-december 2016 (realisatie 64 vergunninghouders) en januari-april 2017 (realisatie 77 vergunninghouders). In totaliteit ontvangt Hengelo € 625.000. Dit bedrag wordt ook voor deze doelgroep ingezet.

Het aantal landelijke gehuisveste vergunninghouders is in 2016 lager dan was geraamd, zodat over 2016 minder dan het totaal beschikbare bedrag wordt uitgekeerd. Het resterend budget is overgeheveld naar het uitkeringsjaar 2017 en voor verdeling over de gemeenten beschikbaar. Mocht over 2017 opnieuw sprake zijn van een lagere realisatie, dan vloeit het resterende bedrag in de meicirculaire 2018 terug naar de algemene uitkering (gedeelte partieel effect) c.q. de begroting van het ministerie van SZW (gedeelte participatie en integratie).

1.2.3 Bodemsanering

De gemeente Dordrecht ontvangt in 2017 een aanvullend bedrag voor bodemsanering. Zoals is afgesproken in de Stuurgroep Bodem en Ondergrond worden de kosten gedekt via een herschikking van het beschikbare totaalbudget van de decentralisatie-uitkering Bodemsanering. Hengelo ontvangt hierdoor bijna € 3.000 minder. Navenant wordt de jaarlijkse toevoeging aan de reserve bodemsanering verlaagd.

1.2.4 Sociale acceptatie van LHBT-emancipatiebureau

Regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBT (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgenderpersonen) verder te bevorderen. Hengelo heeft zich ook aangemeld voor een verlenging van de samenwerking op LHBT-beleid en ontvangt hiervoor € 9.000 in 2017. Deze middelen worden toegevoegd aan het LHBT-budget.

1.2.5 Gezond in de stad

Het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS) wordt voortgezet in de jaren 2018 tot en met 2021. Een bedrag van € 5 miljoen macro was al meerjarig beschikbaar en dat wordt nu verhoogd naar ruim € 19 miljoen. De middelen zijn verdeeld over de gemeenten op basis van een selectie van wijken met de laagste statusscore van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) ten opzichte van andere wijken in Nederland, met een minimum van € 20.000 per gemeente. Voor Hengelo gaat het om een structureel bedrag van ruim € 158.000 vanaf 2018. Deze middelen worden voorsnog op de stelpost gemeentefonds geraamd.

1.2.6 Armoedebestrijding kinderen

In de decembercirculaire 2016 heeft het rijk macro € 85 miljoen, vanaf 2017, structureel beschikbaar gesteld voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire een actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t+1 en verder. De middelen worden verdeeld op basis van door het CBS ontwikkelde gegevens over kinderen met een kans op armoede. De verdeling over de gemeenten voor 2018 en verder is gebaseerd op gegevens over het jaar 2014. Voor Hengelo gaat het om bijna € 1.000 extra. Dit bedrag komt boven op de reeds beschikbare € 450.300 uit de decembercirculaire 2016.

1.3 Integratie-uitkeringen sociaal domein

De voorgenomen overheveling per 2018 van de integratie-uitkering sociaal domein naar de algemene uitkering is uitgesteld. De overheveling kan op zijn vroegst in 2019 plaatsvinden. Het zal ons niet verbazen dat de overheveling niet eerder zal plaatsvinden dan in 2020 of dat het helemaal niet door gaat of dat het een vorm van een decentralisatie-uitkering zal gaan aannemen.

De belangrijkste wijzigingen in de omvang van de integratie-uitkering sociaal domein op macro-niveau betreffen enerzijds toevoegingen zoals de toekenning van de loon- en prijsbijstellingen 2017 (circa € 190 miljoen structureel), volumegroei 2018 (€ 44 miljoen structureel), een correctie op de uitname herinstromers Wlz (Wet langdurige zorg, € 30 miljoen structureel), de tranche extramuralisering 2018 (€ 35 miljoen structureel) en de vrijval van het niet uitgekeerde budget voor de bonus beschut werken (circa € 10 miljoen voor 2017) en anderzijds een uitname voor intensieve zorg aan kinderen met een somatische aandoening (ongeveer € 13 miljoen vanaf 2018).

De bovenstaande wijzigingen leiden o.a. tot opwaartse bijstellingen van de integratie-uitkeringen in het sociaal domein:

1.3 Integratie-uitkeringen sociaal domein:	2017	2018	2019	2020	2021
1.3.1 Wmo	344	774	772	847	846
1.3.2 Jeugd	293	1.790	1.790	1.916	1.918
1.3.3 Participatie	1.099	886	792	717	717
Totaal	1.736	3.451	3.354	3.480	3.482

Daarnaast heeft er vanaf 2018 een extra toevoeging voor de categorie 18+/voogdij voor de gemeente Hengelo plaatsgevonden, wat buiten het objectieve verdeelmodel van de Jeugd valt. Voor dit onderdeel gaat het voor de jaarschijf 2018 e.v. om een extra structureel bedrag van ruim € 1,7 miljoen. In de concept Kadernota 2018-2021 was reeds rekening gehouden met een structurele bijdrage van € 750.000

Het grootste verschil voor de jaarschijf 2017 voor Participatie betreft dat het aantal WSW-ers nu is gebaseerd op betalende gemeente in plaats van de woongemeente van de WSW-er (€ 1.043.000). Daarnaast is er € 56.000 extra beschikbaar voor de nieuwe doelgroepen.

De extra middelen voor de Wmo en Jeugd zullen op de stelpost gemeentefonds worden geparkeerd in afwachting van de realisatie van de voorgenomen maatregelen (Ondersteuning en zorg Jeugd en Wmo 2017 en verder (zaaknummer 2106234)). Indien noodzakelijk komen we hier bij de Beleidsbegroting 2018-2021 op terug. De middelen zullen beschikbaar blijven voor het sociaal domein.

Daarnaast zullen de middelen voor Participatie vooralsnog op de stelpost gemeentefonds worden geraamd. Eerst zal nader bekeken moeten worden wat m.n. de impact is van de overgang van de woongemeente van de WSW-er naar de betalende gemeente voor de WSW-er.

De correctie op de uitname herinstromers Wlz, waarvan nu dan macro € 30 miljoen aan de integratie-uitkering sociaal domein is toegevoegd, bedraagt eigenlijk € 48 miljoen. Het verschil van € 18 miljoen wordt in de jaren 2017, 2018 en 2019 nog niet aan gemeenten uitgekeerd, maar in reserve gehouden. Er wordt namelijk een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden van een transformatiefonds en de voeding van een dergelijk fonds. Deze verkenning dient voor de zomer van 2017 te zijn afgerond. Indien na de verkenning geen akkoord bereikt kan worden over een transformatiefonds, dan worden de betreffende middelen alsnog bij de septembercirculaire 2017 aan het gemeentefonds toegevoegd.

Ook is in de meicirculaire 2017 nog niet het volledige macrobedrag van het onderdeel Jeugd verdeeld. Voor gemeenten die een ontoereikend budget voogdij en/of 18+ ontvangen, is voor 2017, 2018 en 2019 een compensatieregeling beschikbaar. Voor zowel 2018 als 2019 is een bedrag van € 20 miljoen voor de compensatieregeling gereserveerd en nog niet in de verdeling meegenomen. De compensatieregeling voor het jaar 2018 zal in juni 2017 opengesteld worden en in de decembercirculaire 2017 worden gepubliceerd. Zoals het er nu naar uitziet voldoen wij als gemeente niet aan de voorwaarden van deze compensatieregeling en kunnen er dus geen gebruik van maken.

2. Financieel effect meicirculaire 2017 gemeentefonds

De ontwikkelingen van de meicirculaire 2017 laten voor het begrotingsjaar 2017 een voordelig effect zien van € 676.000. Dit bedrag zal worden verwerkt in de 1e Beleidsrapportage 2017.

Voor de komende begrotingsjaren leidt de doorrekening van de meicirculaire 2017 tot de volgende effecten: 2018: € 20.000 nadelig; 2019: € 135.000 voordelig; 2020: € 25.000 nadelig; 2021: € 91.000 voordelig. Deze mutaties zijn verwerkt in de tabel van het "Financieel perspectief 2018-2021, onderdeel B. Meicirculaire 2017 gemeentefonds" (paragraaf 2.2).

Effect apparaatskosten o.b.v. regeerakkoord in 2022

Daarnaast is de gemeentefondsuitkering voor 2022 ook al doorgerekend op basis van de meicirculaire 2017 van het gemeentefonds. Deze doorrekening leidt tot een verslechtering van het financieel perspectief in 2022 ten opzichte van het uitkeringsjaar 2021 met ongeveer € 420.000. Dit heeft met name te maken met de doorgevoerde korting van het rijk op de apparaatskosten. Dit is nog een uitvloeisel van het regeerakkoord (van de partijen die het inmiddels demissionaire kabinet vertegenwoordigen). Dit effect leidt tot een extra nadeel van € 468.000 voor Hengelo in 2022!

Afvlakking accresen

In de raadsbrief over de septembercirculaire 2016 van het gemeentefonds (zaaknummer: 2056383) heeft u kunnen lezen dat er aanzienlijke accresontwikkelingen te verwachten zijn voor de komende jaren. We zetten toen al grote vraagtekens bij het realiteitsgehalte van deze ramingen. De accresramingen hebben we toen afgevlakt naar een meer realistisch verwacht niveau. De bedragen die hiermee gemoeid zijn, zijn geraamd op een stelpost gemeentefonds met de omschrijving 'afvlakking accresontwikkeling'. Voor de jaren 2018 e.v. is de stelpost achtereenvolgens € 811.000, € 1.456.000 en € 2.282.000 en € 2.700.000.

Gelet op de nog meer rooskleurige accresontwikkelingen (in met name de jaren 2018 en 2019), in de meicirculaire 2017 ten opzichte van de septembercirculaire 2016, willen we voor de komende begrotingsjaren 2018-2021 deze stelpost in tact laten in afwachting van de komende circulaire van het gemeentefonds. Indien bijvoorbeeld het erg rooskleurige accres 2018 neerwaarts wordt bijgesteld in de meicirculaire 2018 werkt dit ook structureel door in de meerjarenramingen. Uit ervaring weten we dat de (meerjarige) gemeentefondsuitkeringen moeilijk te voorspellen zijn. De afgelopen jaren werd de gemeente Hengelo regelmatig geconfronteerd met schommelingen van tussen de € 1 en 2 miljoen, zowel in positieve dan wel negatieve zin.

3. Overige ontwikkelingen meicirculaire 2017 gemeentefonds

De volgende mededelingen worden gedaan in de meicirculaire 2017:

- *Rijksvaccinatieprogramma*

In de decembercirculaire 2016 is aangekondigd dat, onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring, het Rijksvaccinatieprogramma (hierna: RVP) wettelijk verankerd wordt in de Wet publieke gezondheid (Pg). Met deze wetwijziging wordt een deel van de uitvoering van het RVP onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten gebracht. De parlementaire behandeling vindt later plaats dan voorzien. Het voorgenomen jaar van invoering voor het deel van het wetsvoorstel betreffende het RVP is nu 2019. Dit geeft gemeenten voldoende tijd om de voorbereiding met uitvoerende organisaties vorm te geven. Uitsluitsel over de omvang en verdeling van middelen volgt naar verwachting in de decembercirculaire 2017.

- *Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang*

De kwaliteitseisen voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk veranderen per 1 januari 2018. Dat is de uitwerking van het project Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK; voorheen 'Het Nieuwe Toezicht') van het ministerie van SZW. Het conceptbesluit IKK ligt nu bij de Tweede Kamer. Meer informatie over de financiële gevolgen voor gemeenten volgt in de septembercirculaire 2017.

- *Generiek Digitale Infrastructuur*

Op 24 februari 2017 heeft besluitvorming over de structurele financiering van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) in de Ministerraad plaatsgevonden. Doorbelasting zal plaatsvinden op basis van het profijtbeginsel, zo ook voor gemeenten. Gebaseerd op een beredeneerde raming die is opgesteld door de ministeries van BZK en EZ is de prognose voor de doorbelasting aan gemeenten in 2018 € 16,4 miljoen. Onder regie van de Digicommissaris zal nog gekeken worden naar het zich al dan niet voordoen van ongewenste (beleids)effecten, wat nog van invloed kan zijn op het bedrag. In overleg met de medeoverheden zal daarnaast nog worden besloten over de wijze waarop de bedragen aan individuele organisaties worden doorbelast. Een uitname uit het gemeentefonds in 2018 behoort tot de mogelijkheden.

- *Traject herziening financiële verhoudingen*

De minister van BZK stuurt namens de stuurgroep herziening financiële verhoudingen voor de zomer een rapport aan de Tweede Kamer. De stuurgroep zal in het rapport een aantal aanbevelingen doen die - in het licht van de bestuurlijke, maatschappelijke en economische ontwikkelingen van de afgelopen twintig jaar - oplossingsrichtingen bieden om de financiële verhoudingen en specifiek de verdeling van het gemeentefonds te vereenvoudigen, de stabiliteit te vergroten en de afwegingsruimte van gemeenten te vergroten. Daarnaast zal de stuurgroep ook aanbevelingen doen om de regionale samenhang te versterken en mogelijkheden schetsen om op een flexibele en adaptieve manier in te spelen op regionaal-economische opgaven. De aanbevelingen zijn in meerdere gespreksronden getoetst bij gemeentebestuurders en andere betrokkenen.

De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de beide fondsbeheerders en drie leden die voorheen werkzaam waren in het openbaar bestuur: Ralph Pans, Jeannette Baljeu en Erik Dannenberg. Daarnaast wordt in het traject gebruik gemaakt van de kennis van een expertgroep. In deze expertgroep hebben naast de fondsbeheerders de Rfv, de VNG, het Centraal Planbureau, het Planbureau voor de Leefomgeving, het Sociaal en Cultureel Planbureau en twee hoogleraren van de Vrije Universiteit Amsterdam zitting.

Besluitvorming over de aanbevelingen in het rapport en verdere uitwerking is aan het parlement en een nieuw kabinet. Indien wordt besloten tot een herziening zal voor de uitwerking een traject worden opgezet, waarbij gemeenten intensief zullen worden betrokken.

Stadhuis
Burg. Jansenplein 1

Postadres:
Postbus 18,
7550 AA Hengelo

Internet:
www.hengelo.nl

Stadskantoor Hengelo
Hazenweg 121

Telefoon:
(074) 245 98 76

Email:
gemeente@hengelo.nl

